

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

19 december 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

DECREET MIDDELENBEGROTING 2001

DECREET ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 2001

DECREET BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2001

RESOLUTIE UITVOERING VAN PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING EN HET OPRICHTEN
VAN EEN KENNISCENTRUM

Inhoud

Nr. 17

Dinsdag 19 december 2000
Middagvergadering

Berichten van verhindering

1

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001

– 13 (2000-2001) – Nr. 1 : Toelichtingen

– 14 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet

– 16 (2000-2001) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001

– 13 (2000-2001) – Nr. 1 : Toelichtingen

– 15 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 10 : Ontwerp van decreet

– 16 (2000-2001) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2001

– 463 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 19

Voorstel van resolutie van mevrouw Wivina Demeester-De Meyer c.s. betreffende de uitvoering van Publiek-Private Samenwerking en het oprichten van een Kenniscentrum

– 128 (1999-2000) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting)

1

Sprekers : de heren André Denys, Luc Martens, Eric Van Rompuy en Francis Vermeiren, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heren Herman De Reuse, Louis Bril, Patrick Hostekint, Gilbert Van Baelen, Gilbert Bossuyt, Ludo Sannen, Chris Vandenbroeke, Joris Van Hautem, André Van Nieuwerkerke en Kris Van Dijck, mevrouw Sonja Becq, de heer Koen Helsen, mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Ann De Martelaer, de heren Eddy Schuermans en Frans De Cock, mevrouw Veerle Declercq, de heer Jan Laurys, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Miel Verrijken, Jo Vermeulen en Herman Lauwers, minister-president Patrick Dewael, minister Marleen Vanderpoorten, minister Mieke Vogels, minister Dirk Van Mechelen en minister Bert Anciaux

Regeling van de werkzaamheden

50

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.47 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, Freddy Feytons, John Taylor, Marc van den Abeelen : gezondheidsredenen ;

Gisèle Gardeyn-Debever, Dominiek Lootens-Stael : ambtsverplichtingen ;

Jan Penris, Jef Van Looy : familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001

- 13 (2000-2001) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet
- 16 (2000-2001) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001

- 13 (2000-2001) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 10 : Ontwerp van decreet
- 16 (2000-2001) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2001

- 463 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 19

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Wivina Demeester-De Meyer c.s. betreffende de uitvoering van Publiek-Private Samenwerking en het oprichten van een Kenniscentrum

- 128 (1999-2000) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001, het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2001 en het voorstel van resolutie van mevrouw Demeester-De Meyer c.s. betreffende de uitvoering van Publiek-Private Samenwerking en het oprichten van een Kenniscentrum.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ministers, collega's, ik begin zoals de heer Van Rompuy altijd begint, namelijk met enkele citaten uit interviews van de afgelopen weken. Het meest merkwaardige interview dat ik heb gelezen, is dat met de heer Van Hecke, gewezen CVP-voorzitter, van 9 december 2000 in De Standaard. De titel was 'Bij de CVP denken ze dat je alles uit berekening doet'.

De heer Van Hecke verwijst naar de te materialistische aanpak en de managementsaanpak van de heer De Clerck en zegt dat zijn droom een politieke partij is, waarbij men humanistische waarden, ecologisch bewustzijn en economisch realisme met elkaar verzoent en verenigt. Ik vind dat zeer mooie woorden. Als ik deze woorden toets aan wat deze regering zegt, dan vraag ik me af of de heer Van Hecke deze regering of deze begroting niet zou steunen indien hij in het Vlaams Parlement zou zitten.

Ik begin met het ecologisch bewustzijn. Ik heb nog nooit zoveel beleidsbrieven gelezen die vol staan met groene accenten en waarin men spreekt over duurzaamheid. Als dat geen ecologisch bewustzijn is ! Vervolgens is er het economisch realisme. De rode draad in de begroting en in de beleidsbrieven is zeer duidelijk. Men zegt dat de vrije markt het meest efficiënt is, maar men zegt ook dat deze regelmatig moet worden bijgestuurd. Dat is economisch realisme. Wat de humanistische waarden betreft, vermeld ik dat er nog nooit een regering zo sterk de klemtoon heeft gelegd op de verdediging van minderheidsgroepen en op persoonlijke vrijheid. Denk maar aan de gehandicapten en hun persoonlijk assistentiebudget. Bovendien worden menselijke waarden en een grotere gemeenschaps-

Denys

vorming eveneens sterk benadrukt. Dat zijn toch zaken waar wij allemaal achter staan.

Ik kan begrijpen dat het voor de oppositie moeilijk is om oppositie te voeren. Ik heb ervaring met het voeren van oppositie. Er zijn twee soorten oppositie, namelijk constructieve oppositie en oppositie om de oppositie. Ik begrijp dat het voor de CVP moeilijk is om daar nu een keuze in te maken. De maatschappelijke waarden die deze regering uitdraagt, zijn dezelfde als die van de CVP. Door deze begroting, waarin een combinatie wordt gevonden van schuldafbouw, lastenverlaging en de opbouw van de reserveringen, is het zeer moeilijk om hierop kritiek te leveren.

De schuldafbouw was het grote item van mevrouw Demeester bij de begrotingsbesprekingen van vorig jaar. Men zou de financiële toekomst van Vlaanderen op lange en halflange termijn op de helling zetten. Indien we echter het pad dat we nu bewandelen, blijven volgen, dan is de schuld in 2010 teruggebracht tot nul. Als dat gebeurt, dan wordt de Vlaamse regering opgenomen in het Guinnessboek. Ik ken geen enkele overheid, zelfs niet op gemeentelijk of een ander niveau, die geen schuld heeft. Het doemdenken van voormalig minister van Begroting Demeester was onjuist en onterecht.

De CVP heeft zowel in de commissies als hier getracht op een kunstmatige manier een onderscheid te maken door het aspect van de lastenverlaging uit te spelen tegenover meer middelen voor het onderwijs. Ze zeggen dat er meer geld naar het onderwijs moet gaan in plaats van te zorgen voor een lastenverlaging. Als ik die houding van de CVP vergelijk met wat ze deed toen ze in de afgelopen legislatuur regeringsverantwoordelijkheid droeg, dan is die stelling bijzonder opportunistisch en ongeloofwaardig.

Iedereen die het onderwijsdossier een beetje heeft gevolgd, weet dat tijdens de voorbije twee legislaturen enorm werd ingeleverd door het onderwijs. Men vergeet nogal snel. De politieke en intellectuele eerlijkheid gebiedt dat we daar rekening mee houden. Zo was er de reductie van de lestijdenpakketten met 2 percent. Mijnheer Martens, toen u schaduwminister van Onderwijs was, heeft men die ingevoerd. Minister Vanderpoorten heeft deze maatregel ongedaan gemaakt.

Tijdens de vorige regeerperiode heeft men het sociaal passief buiten de enveloppe van de hogescho-

len gehouden. Eén van de eerste maatregelen van minister Vanderpoorten was om het sociaal passief en al hetgeen daar bij hoorde, opnieuw bovenop de enveloppe toe te kennen. Dat was een belangrijke financiële injectie.

In het decreet van 1998 voor het secundair onderwijs was een vermindering van de lestijden met 2,5 percent en een besparing van 600 miljoen frank op het ondersteunend personeel opgenomen. De eerste maatregel is via CAO 5 weggewerkt ; voor de tweede zal dit gebeuren door CAO 6.

Als men deze drie voorbeelden samenneemt, dan gaat het om miljarden besparingen tijdens de vorige legislatuur. De stelling van de CVP dat ze meer voor het onderwijs zou doen, is dan ook ongeloofwaardig. *(Opmerkingen van de heer Luc Martens)*

Mijnheer Martens, ik wens eerst mijn redenering af te maken.

De heer Luc Martens : Mijnheer Denys, sta me toe u even te onderbreken.

De heer André Denys : Nee, ik sta dat niet toe. *(Gelach)*

Als u me nu onderbreekt, zult u de finesse van mijn stelling missen.

De heer Luc Martens : Mijnheer Denys, de subtiliteiten van uw betoog bewaart u best voor op het laatste. We kennen uw spiritualiteit en willen die zeker niet beknotten.

U hebt gelijk als u zegt dat deze minister al heel wat heeft gedaan. Het kost mij geen moeite om dat toe te geven. U moet dan wel de geschiedenis van een aantal maatregelen kennen. De financiering van de hogescholen met een enveloppesysteem, en wat er precies in die enveloppe inzit, zijn beslissingen die jullie mee hebben goedgekeurd in 1994. *(Opmerkingen van de heer André Denys)*

Ten tweede heeft men om te besparen op een zeker ogenblik de optie genomen om schoolgemeenschappen te vormen en schaalvergroting te stimuleren. Deze 2,5 percent besparing werd ingecalculeerd in het beleid, in de overtuiging dat men de effecten van de schaalvergroting zou kunnen milderden als men zich ertoe engageerde om haar te verwezenlijken. Als men die besparing niet had ingebouwd, dan zou deze beweging zich ook niet zo sterk hebben doorgezet. Het ging om een noodzakelijk kwaad, dat de minister vandaag terecht terugschroeft. We hebben dat van het begin af aan

Martens

gezegd, maar u mag dit gegeven niet uit zijn context halen.

Voor het overige luister ik graag naar de rest van uw spitsvondigheden.

De heer André Denys : Mijnheer Martens, uw fractie beweert dat zij wel moest besparen tijdens haar regering in de vorige legislaturen. Dat is haar eeuwige argument. Volgens haar heeft de huidige regering gewoon geluk want ze regeert in een periode dat er geld genoeg is.

Ik zou het anders formuleren. De besparingen op onderwijs in de vorige zittingsperiodes waren een politieke keuze, geen budgettaire keuze. Ik heb het debat over onderwijs tijdens de vorige legislaturen inderdaad beter gevolgd dan tegenwoordig, en ik weet zeer goed dat het om een politieke keuze ging. In 1996 kondigde mevrouw Demeester, de minister van Begroting, aan dat, als de begrotingsplanning werd nageleefd, er in 1998 budgettaire ruimte zou ontstaan voor ofwel een lastenverlaging, ofwel nieuwe initiatieven. Het is jammer dat ze niet aanwezig is want zij zou dit ongetwijfeld bevestigen. Ik heb haar nooit horen zeggen dat die begrotingsoverschotten zouden worden gebruikt om de besparingen in het onderwijs ongedaan te maken. U mag er de standpunten van mevrouw Demeester uit de jaren 1995, 1996, en 1997 op nalezen. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Mijnheer Van Rompuy, u beweert nu dat u meer geld zou geven voor lastenverlagingen en voor onderwijs. Ik kan natuurlijk niet in uw hart kijken, noch in dat van mevrouw Demeester. Ik kan alleen afgaan op de politieke acties van u beiden tijdens de vorige zittingstermijn. Mevrouw Demeester was destijds in eigen naam steeds een fervent pleitbezorgster voor een Vlaamse belastingverlaging. Zij wilde de vruchten van haar begrotingsbeleid tonen door een teruggave te doen aan de Vlaamse belastingbetaler. Dat heeft ze ten persoonlijke titel meermaals herhaald.

Mijnheer Van Rompuy, u was de eerste Vlaamse minister van Economie die een eigen Vlaams economisch beleid wilde voeren. U wilde dat doen door fiscale stimuli te geven. Dat siert u. We hebben u daar destijds in gesteund. Maar het is u niet gelukt. Binnen de CVP was de ACV-vleugel er tegen, en uw toenmalige coalitiepartner was er nog niet rijp voor.

Mijnheer Van Rompuy, uw tegenstand vandaag lijkt mij dan ook meer ingegeven door frustratie omdat u hebt gefaald waar deze Vlaamse regering is geslaagd : het invoeren van een eerste, historische, Vlaamse belastingverlaging. Dat is in mijn ogen de politieke werkelijkheid, en ik denk dat die haar rechten heeft.

De heer Eric Van Rompuy : Misschien hebt u dit weekend het interview gelezen van Luc Van den Bossche en zijn dochter Freya.

De heer André Denys : Ik heb alle interviews gelezen. Ik heb het interview met de heer Van Hecke geciteerd. Dit zou u ook beter lezen. Ik bemoei me niet met de interne keuken van de CVP, maar ik wens niet dat zaken worden geciteerd met de bedoeling schade toe te brengen.

De heer Eric Van Rompuy : Freya Van den Bossche klaagt de ondankbaarheid van de politieke wereld aan. Slechts jaren later krijgt de politicus erkenning voor zijn werk. Luc antwoordt hierop dat hij als minister van Onderwijs bij de aanvang een begroting van 144 miljard frank meekreeg, maar eindigde met 280 miljard frank. Nooit verloor hierdoor iemand zijn job of moest er worden ingeleverd.

Het lijkt wel of wij nog steeds besturen. Een massaal gevolgde onderwijsstaking is een teken aan de wand, niet alleen voor de CVP, maar voor de hele regering.

Niemand is tegen een lastenverlaging, maar iedereen wil weten om welke het precies gaat. Indien men een lastenverlaging zou doorvoeren waardoor lage inkomens worden aangezet om meer te werken, zouden wij de eersten zijn om ze toe te juichen.

Vroeger zei u steevast dat u geen kindergeld nodig had, omdat u voldoende verdiende. Het gaat hier wel degelijk om 2.500 frank en het hangt van de soort lastenverlaging af. Minister Vanderpoorten doet vele inspanningen maar wordt systematisch gecounterd, zelfs door de minister-president. Dit is een intern probleem van de VLD, die van het onderwijs geen prioriteit wil maken. In de 11-juliverklaring sprak de minister-president over alle mogelijke besparingen in het onderwijs, de netoverschrijdende initiatieven, de eenheidsschool.

Hij heeft op de ziel van het katholiek onderwijs getrapt. De christelijke onderwijsvakbonden heeft hij proberen te isoleren. Het onderwijsprobleem is het

Van Rompuy

probleem van de verdeeldheid binnen de VLD.
(*Opmerking van de heer Ludo Sannen*)

Mijnheer Sannen, u hebt jarenlang in de onderwijsmiddens gerekruteerd en nu komt het onderwijs massaal op straat. Dat doet pijn. Minister Vanderpoorten begon met de melding dat zij wist wat de basis dacht en zes maanden later was de staking er.

De heer Francis Vermeiren : Wie ligt daarvan aan de basis ?

De heer Eric Van Rompuy : Bij ons ligt de oorzaak zeker niet.

De heer Francis Vermeiren : U hebt op de tribune gezegd geen belastingverlaging te willen toekennen, maar het aan deze en gene uit te delen. U vergeet dat u het geld inmiddels aan het onderwijs hebt gegeven.

De heer Eric Van Rompuy : Minister Stevaert heeft 60 miljard frank lastenverlaging beloofd door het kijk- en luistergeld af te schaffen. Het geld moet ergens vandaan komen. De onderwijskrachten weten wat 60 miljard frank betekent, namelijk de beleidsmarge voor de komende drie jaar. Minister Stevaert heeft hier een blunder begaan.

De voorzitter : Ik wil erop aandringen het recht van onderbreken te respecteren. Iedereen heeft de tijd om een uiteenzetting te houden.

Minister-president Patrick Dewael : Ik daag de heer Van Rompuy uit om uit mijn 11-julitoespraak het woord besparingen te halen. Als hij daar niet in slaagt, dan stel ik voor dat hij zich minstens publiekelijk verontschuldigt voor desinformatie.

De heer Luc Martens : U hebt dat niet in uw 11-julitoespraak gezegd maar tijdens een interview.

Minister-president Patrick Dewael : U hoeft niet te interpreteren, mijnheer Martens. De heer Van Rompuy heeft de heer Denys onderbroken en gezegd dat de minister-president op 11 juli het woord besparingen in de mond heeft genomen. Ik zal u die toespraak bezorgen. U doet voortdurend aan desinformatie. (*Opmerking van de heer Carl Decaluwe*)

De heer Eric Van Rompuy : Gaat de meerderheid nu al beslissen wat er op christen-democratische omroep mag komen ?

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche : De heer Denys is alleen nog maar ingegaan tegen de CVP.

De heer André Denys : Als u dat denkt, dan hebt u slecht geluisterd. Ik probeer hier een eerlijk politiek debat te voeren. Ik wil met argumenten aantonen wat wij willen. Ik had de indruk dat de CVP er naar aanleiding van deze begrotingsbespreking voor zou opteren geen geld vrij te maken voor een lastenverlaging maar meer geld te geven aan onderwijs. Nu stel ik vast dat de heer Van Rompuy daarop terugkomt. Het zou veeleer gaan over de wijze waarop die lastenverlaging er moet komen. In dat geval klopt noch de redenering van hemzelf, noch die van de heer Martens.

Mevrouw Demeester wil een strengere schuldaflossing dan deze die de regering hanteert. De heer Martens pleit niet voor 47 miljard frank meer voor het onderwijs, maar voor 82 miljard frank meer. Als u dan ook nog een lastenverlaging wilt, dan schort er iets aan uw redenering.

Minister-president Patrick Dewael : Daar ligt nu precies de kakofonie van de CVP. Ze kan geen keuzes maken. Wij maken in het voorliggende ontwerp wel een keuze. (*Opmerking van de heer Carl Decaluwe*)

Volgens mevrouw Demeester is haar norm de enig zaligmakende, met andere woorden de beleidsruimte van de regering is veel te ruim. Volgens de heer Martens is de 47 miljard frank die de regering uittrekt een eerste bescheiden stap maar moeten we veel verder gaan. Als ik hem dan vraag ten koste van welke prioriteit, dan blijft hij het antwoord schuldig.

Mijnheer Van Rompuy, al uw commissarissen hebben in alle commissies gepleit voor meer uitgaven. In het finale debat in de commissie voor Financiën heb ik gevraagd waar de CVP dan minder wil doen. Welke keuze maakt de CVP ?

U zegt dat de CVP een partij is die niet bestuurt. U verschilt dan als oppositie in feite niet veel van de andere oppositiepartij. Morgen scheert men gratis.

De heer Luc Martens : Toen jullie in de oppositie zaten, reikten jullie ook geen keuzes aan ! (*Opmerkingen bij de CVP*)

Minister-president Patrick Dewael : U maakt geen enkele keuze. Dat zien we ook in debatten op het federale vlak.

De heer Eric Van Rompuy : Driehonderd miljard frank belastingverlaging !

Minister-president Patrick Dewael : Op dat punt zijn uw partij en uw fractie intern verscheurd.

De heer Luc Martens : We zijn daar niet verscheurd over, maar u bouwt de overheid af. Het verbaast me dat uw partner, die anders zo veel gezond verstand heeft, dit laat gebeuren. U onttrekt zich aan uw essentiële taak !

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Martens, de dame die normaal naast u zetelt, is mevrouw Demeester. Men zegt me dat u niet al te goed met haar overweg kon in de vorige Vlaamse regering. Probeert u het eerst eens met haar eens te worden. U zegt dat 47 miljard frank niet voldoende is voor het onderwijs. Praat eerst eens in de eigen fractie met mevrouw Demeester, want zij vindt dat deze regering in het algemeen al te veel geld uitgeeft.

Mijnheer Van Rompuy, op een platte wijze tracht u de hele onderwijsbeweging en de onderwijsvakbonden politiek te recupereren. Als men dan bekijkt wat er in de vorige zittingsperiode maar is gebeurd op het vlak van onderwijs, had ik van u een betere en meer geloofwaardige oppositie verwacht.

De heer Eric Van Rompuy : Dat moet u aan uw grote vriend Van den Bossche zeggen. Lees het interview met Freya.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, deze discussie illustreert wat ik in het begin van mijn betoog heb gezegd. Als oppositiepartij kan men constructief oppositie voeren, of een oppositie om de oppositie. Wat wij destijds deden in de oppositie was keuzes maken. *(Opmerkingen bij de CVP)*

In de vorige zittingsperiode hebben wij de euvele moed gehad om aan te geven waar we in de begroting 2 miljard frank meer zouden uitgeven en waar we die som vandaan zouden halen. Dat is het grote verschil met de blinde oppositie waarmee u vandaag uitpakt.

De heer Eric Van Rompuy : U bent vijftien jaar fractieleider geweest. U kunt nu doen wat u altijd hebt gedroomd. U had al die jaren fantastische besparingen die u in de Vlaamse begroting wou realiseren. Noem eens één van die besparingen waar de CVP tegen was en die u in dit bestek van anderhalf

jaar paars-groen hebt kunnen realiseren. En dan heb ik het niet over het Provinciefonds.

De heer André Denys : Ik heb hier een aantal minuten om mijn betoog te geven. U gaat me niet op die tijd laten besparen door in detail te treden. *(Gelach bij de CVP)*

De heer Eric Van Rompuy : U kunt geen voorbeeld geven ! *(Opmerkingen bij de CVP)*

De heer André Denys : Essentieel voor mij is dat de schuldafbouw zo gebeurt dat de schuld op het einde van de zittingsperiode is gehalveerd. Daarover bestond er de vorige maal discussie. Mevrouw Demeester beweerde dat dit niet mogelijk zou zijn als men de Meesternorm zou verlaten. De minister-president zei toen dat hij de strengste norm van de Hoge Raad van Financiën zou hanteren. Ik geef eerlijk toe dat ik daar in het begin mijn twijfels over had. Maar ik stel vast dat we met het nu gevolgde traject op weg zijn naar de normering zoals we die hebben vooropgesteld.

Wat onderwijs betreft, ligt me iets op de maag. De minister-president heeft in de commissie verklaard dat er terzake nu reeds voor 47 miljard frank aan middelen in het vooruitzicht wordt gesteld. Ik ben daarvan geschrokken. Dat is 27 miljard frank meer dan oorspronkelijk vooropgesteld in het regeerakkoord.

De heer Luc Martens : Dat bewijst dat jullie het dossier niet kenden. Wat bewijst dat ?

De heer André Denys : De wijze waarop sommigen daar vandaag oppositie tegen voeren wijst op kwade trouw. Toen ik jong was, was het onderwijs een slagveld voor het winnen van kinderzieltjes. Nu is het onderwijs een wingewest geworden voor de oppositie. Het onderwijs verdient beter dan dat. *(Opmerkingen bij de CVP)*

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche : Dat is laag.

De heer André Denys : Het onderwijs moet op de eerste plaats de toekomst van onze jongeren verbeteren en garanderen.

Mijnheer de voorzitter, deze morgen heeft de fractieleider van het Vlaams Blok gesproken over een condoomregering. Ik heb ook al in de commissie gezegd dat deze regering eerder een regering is waarin er een soort begrotingserotiek zit. Ik vind dat er in een begroting geen voorbehoud mag zijn.

Denys

Ik ben dan ook geen koele minnaar, maar een warme minnaar van deze regering. (*Gelach*)

Ik heb het over een begrotingserotiek omdat erotiek een samenspel is van aangename zaken tot een verleidelijk geheel. (*Gelach*) Welnu, dat is juist wat deze begroting inhoudt : schuldafbouw, lastenverlaging, reserveopbouw, meer geld voor onderwijs, milieu, openbare werken, enzovoort. Dat is een verleidelijk geheel, ik noem dat de begrotingserotiek van de minister-president. (Rumoer en applaus)

Ik heb altijd geleerd dat men moet opstappen als er geapplaudisseerd wordt, dat zal ik dan ook maar doen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Collega's, na deze bespreking die naar mijn gevoel meer thuishoorde onder de rubriek onderwijs, zou ik in de mij toegemeten tijd kort iets wil zeggen over algemeen beleid, financiën en begroting. Ik zou met name enkele woorden willen zeggen over fiscale autonomie, daarna over de aanwending van bepaalde technieken in deze begroting, en uiteindelijk wat over de lastenverlaging.

Wat de fiscale autonomie betreft, meen ik dat een beetje of wat meer fiscale autonomie niet bestaat. Om een beetje in de sfeer te blijven, zou men kunnen zeggen dat men ook niet een beetje zwanger kan zijn. Mijn inziens staat financiële autonomie – onafhankelijkheid en zelfstandigheid – diametraal tegenover fiscale afhankelijkheid.

Vlaanderen is volgens mij nog steeds fiscaal afhankelijk. We moeten op dit ogenblik een vragende hand uitsteken om iets te krijgen. Als we braaf zijn, krijgen we inderdaad ook wel wat meer, maar de anderen ook. Voor de aanwending van dat gekregen geld, dat eigenlijk nog meer bedraagt dan het geld dat we in het bakje brengen, zijn we dan nog afhankelijk van het federale niveau, van de financieringswet en uiteindelijk van de Franstaligen in dit land. Met wat we krijgen, mogen we dus niet doen wat we willen.

Ik hoor graag praten over fiscale autonomie en over groeiende fiscale autonomie, maar naar mijn gevoel leven we in een tijdvak van begripsvervaging en begripsverwarring. We spreken tegenwoordig niet meer over vreemdelingen maar over allochtonen, niet meer over immigranten maar over migranten, en we spreken dus ook over groeiende

of meer fiscale autonomie, terwijl men in het beste geval alleen zou kunnen spreken over wat minder afhankelijkheid op fiscaal niveau.

Op de tweede plaats wil ik het hebben over de aanwending van bepaalde technieken in deze begroting. Ten eerste hebben we de privatisering, waarvan gezegd wordt dat die vijftien miljard frank moet opbrengen. Ik zie daar op dit ogenblik in ieder geval niet veel van.

Niet iedereen gaat akkoord met wat er met de GIMV moet gebeuren. Men zal nog wat langer wachten. Uiteindelijk weet men niet meer wat het zal opbrengen. Dat bedrag van 15 miljard frank wordt op dit ogenblik in elk geval ernstig in twijfel getrokken.

Ondertussen is men ook tot de conclusie gekomen dat Gimvindus moet worden opgedoekt. Als men ziet wat daarvan terechtkomt, dan kan men concluderen dat men wel de scheepssector wil afstoten, maar dat er nogal wat vraagtekens zijn over de rest van Gimvindus. Er blijft dan eigenlijk weinig over van de resolutie die – als ik het me goed herinner – unaniem door dit parlement is goedgekeurd. Ik vraag me dan ook af wat er uiteindelijk zal overblijven van dat bedrag van 15 miljard frank aan eventuele beleidsruimte.

Net hetzelfde is het eigenlijk gesteld met PPS. Mijnheer de minister-president, ik heb nooit goed begrepen dat men stelde dat PPS 29 miljard frank aan extra beschikbare ruimte binnen het kader van de begroting zou genereren. Ik neem aan dat men op een bepaald ogenblik openbare gelden samen met gelden uit de privé-sector aanwendt. Ik heb echter nooit goed begrepen op welke manier men daardoor meer beleidsruimte creëert. Wel kan u met beleidsgelden die u hebt, meerdere of grotere dingen doen.

Ik geef als voorbeeld het meesterplan voor Antwerpen : dat bedrag van 60 miljard frank, waarbij u PPS wilt aanwenden. Hoeveel zult u daarvoor krijgen ? Hoeveel beschikbare ruimte is er nog om aan dat meesterplan te besteden ? Wat zult u daar doen ?

In dit verband is er ook een aspect waar men mijns inziens te gemakkelijk aan voorbijgaat. Wanneer men aan PPS wil doen, zal men de privé-sector enkel kunnen aantrekken als het winstmotief inderdaad tot uiting komt. U zult geen privé-partners vinden die dat doen voor de mooie ogen van de leden van de regering. Men zal dus winst moeten genereren. Wat betreft dat plan voor Antwerpen,

De Reuse

neem ik aan dat u tolrechten zult heffen. Daarmee keert u dan meteen enkele honderden jaren terug in de geschiedenis.

U wilt Antwerpen dus uitzonderlijk goed begiftigen om een dam op te werpen tegen het Vlaams Blok. Ik wil dan toch het volgende ter overweging meegeven. In Roeselare heeft het Vlaams Blok zijn stemmen-aantal verdubbeld en het aantal mandaten verdrievoudigd. Die stad wacht ook al heel lang op een voltooiing van de ring. Heel Zuid-West-Vlaanderen en heel Midden-West-Vlaanderen wachten daar al een hele tijd op. Misschien kunt u daar – zelfs in het kader van PPS – ook eens aan denken bij een volgende begroting.

De heer Louis Bril : Als men nog niet veel heeft, is het gemakkelijk om dat te verdubbelen.

De heer Herman De Reuse : Uw partij stagneert of gaat zelfs achteruit.

De heer Patrick Hostekint : Het aantal schepenen neemt toe.

De heer Herman De Reuse : Dat klopt, maar u weet ook hoe dat komt.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer De Reuse, ik geef toe dat ik er geen baat bij heb uit te weiden over de verkiezingen in Roeselare. U weet echter zeer goed waarom de ring van Roeselare er nog niet is, en waarom er nog geen aanbesteding is. Dat is niet de schuld van de Vlaamse regering. Alle voorwaarden voor een aanbesteding waren vervuld. De stad heeft echter procedurefouten gemaakt, waarop de Vlaamse regering, en de minister-vice-president in het bijzonder, geen enkele vat hebben. Die fout had te maken met een telling van het verkeer op de weg die voor de verbinding met de ring gebruikt moet worden. De stad Roeselare heeft gewoon haar werk niet gedaan. Dat heeft niets te maken met de begroting van de Vlaamse regering. Als het procedureel in orde was geweest, dan was de aanbesteding al lang gebeurd, en was de ring klaar geweest tegen eind 2001. Onwil van de Vlaamse regering heeft hiermee niets te maken.

De heer Herman De Reuse : We zitten hier natuurlijk met twee fractieleiders uit de Roeselaarse gemeenteraad in de regerende partijen. Ik heb echter niet gesproken over het verleden, maar over de

toekomst, en het wordt hoog tijd dat er iets gebeurt.

Mijnheer de minister-president, u moet me eens uitleggen hoe u meer begrotingsruimte krijgt door de samenwerking op zich. Een aantal elementen uit het verleden stemmen tot nadenken. U structureert het vandaag uiteraard anders dan vroeger met Aquafin het geval was, of in een ver verleden met de Liefkenshoektunnel, enzovoort. Wanneer u, die het openbaar belang moet dienen, en anderen met louter economische motieven elkaar ontmoeten, moet u in elk geval waakzaam zijn. Ik zou hoe dan ook graag uitleg krijgen over waar u die 29 miljard frank extra vandaan zult kunnen halen.

Inzake de heroriënteringen treed ik de heer Van Rompuy bij. Ik heb er in de praktijk niets van gezien. U hebt gezegd dat het voor een stuk in Landbouw zit. Maar waar dan precies ? Misschien kunnen de ministers in kwestie dit verduidelijken.

Het derde aspect waarop ik wil terugkomen, is de lastenverlaging. De enige lastenverlaging op dit ogenblik, behalve dan alles wat er wordt beloofd, zijn de afcentiemen van 2.500 frank. Dat is niet veel, en het zal de werkloosheidsval niet beïnvloeden, of geen macro-economisch effect hebben. De verlaging is er dus. Daartegenover staat dat u 1 miljard frank schrapte bij de provincies. Bovendien weet u dat de gemeenten het in de toekomst financieel en fiscaal bijzonder lastig zullen hebben.

We zullen toch eens de rekening moeten maken van de totale fiscale druk die overblijft. Ik heb het dan nog niet over vleesheffingen en zo. Of de burger nu betaalt aan de gemeente, de provincie, het Vlaams Gewest, de federale overheid, of wie dan ook, uiteindelijk moet de fiscale druk in zijn geheel worden gemeten. Die 2.500 frank kan de fiscale druk hoe dan ook niet echt verminderen. Er zou bovendien nog wel eens een deficitair aspect aan kunnen vastzitten.

De belastingverlaging en de afcentiemen zijn goedgekeurd. Er zijn binnen de begroting en binnen een meerjarenplanning bepaalde bestemmingen aan de middelen gegeven. Kijkend naar de toekomst moet ik het echter eens zijn met de SERV. Ik heb hier daarnet al inzake de PPS en de heroriënteringen enkele correcties aangebracht bij de budgettaire ruimte waarover de regering beweert te kunnen beschikken. Deze ruimte is op dit ogenblik alleszins opgebruikt.

De Reuse

Mijnheer de minister-president, u hebt beloofd het kijk- en luistergeld af te schaffen. Dit is een probleem. Ook op het vlak van het onderwijs hebt u een probleem. Wat doet u eigenlijk voor de mobiliteit en het milieu? Welke gevolgen zal de afschaffing van de gemengde intercommunales hebben? Ik heb ergens gelezen dat die impact mogelijk 70 miljard frank zou bedragen. Wat zult u doen in het kader van het samenwerkingsakkoord dat binnen het stabiliteitspact is afgesloten? De federale overheid vraagt om een bijkomende bijdrage van 10 tot 12 miljard frank. Ik ben van mening dat deze vragen in het kader van een begrotingsbespreking en een meerjarenplanningen mogen worden gesteld.

De oplossing voor al deze problemen is eenvoudig maar valt niet makkelijk te realiseren. Vlaanderen moet zijn eigen inkomsten kunnen bepalen, moet deze gelden zelf kunnen innen en moet de besteding zelf kunnen vastleggen. Vlaanderen moet echte fiscale autonomie krijgen. Het Vlaamse geld moet in Vlaamse handen blijven. Vlaanderen moet onafhankelijk worden. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : We zijn aanbeland bij het luik Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens (*Op de tribune*) : We hebben daarnet kunnen luisteren naar de erotische dromen van de heer Denys. Ik hoop dat hij niet uit het oog heeft verloren dat men na dergelijke dromen meestal in slaap valt. Ik hoop dat dit niet het lot van deze regering zal zijn.

De heer Denys heeft hier een aantal positieve zaken aangehaald. Ik kan hier zelf nog enkele positieve zaken aan toevoegen. Ik wil inderdaad heel uitdrukkelijk stellen dat deze begroting positieve elementen bevat. Gezien de omvang van het beschikbare budget, is dit trouwens een normale zaak.

Ik kan echt wel tevreden zijn met de 250 miljoen frank aan bijkomende middelen voor het administratief en beleidsondersteunend personeel. Het is evident dat ik al even tevreden ben over de verhoging van de middelen voor zorgverbreding. Hetzelfde geldt voor het onderwijsvoorrangsbeleid en voor de uitvoering van CAO 5. Ook het intrekken van de besparing van 2,5 procent is een goede zaak.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Martens, wie heeft die beslissing net genomen?

De heer Luc Martens : Mijnheer de minister-president, u moet me laten uitspreken. Aangezien u ook iets van andere mensen kunt leren, moet u nu en dan ook eens luisteren. U weet tenslotte ook niet alles.

Mijnheer de minister-president, ik heb duidelijk gezegd dat deze besparing in een welbepaalde context tot stand is gekomen. Ik zou u dan ook willen vragen om rekening te houden met de historische context. U werkt zelf ook niet in het luchtledige. De geschiedenis zal u uiteindelijk inhalen. Ik zal hier straks nog op terugkomen.

In het kader van het leerlingenvervoer, wil ik hier de reducties op de ritten langer dan vier uur volmondig ondersteunen. Dit is een goede maatregel.

Hoewel ik zonder problemen wil toegeven dat deze begroting goede zaken bevat, betekent dit niet dat ik enthousiast ben over deze begroting. Dat is nu eenmaal teveel gevraagd. Ik ben het eens met mijn fractievoorzitter. In zijn geheel genomen, blijft het onderwijsbudget ondermaats. Het stijgt minder snel dan de begroting in haar geheel, minder snel dan de ontwikkelingen in andere sectoren. Als u vanaf het begin gezegd hebt dat onderwijs voor u een prioriteit is, dan zeg ik u dat dit helemaal niet uit de cijfers blijkt. Dan zou de hiërarchie van de voorkeuren moeten blijken en dat is duidelijk niet het geval. Relatief gezien gaat onderwijs versneld achteruit. De laatste twee jaren is die achteruitgang heel opvallend. Dit zijn trouwens de cijfers van het departement Onderwijs zelf.

Er is bovendien een achteruitgang ten opzichte van het BBP. Ik heb er daarbij nauwelijks een boodschap aan dat dit in andere landen, waaronder Nederland, ook het geval is. Zoals reeds in de commissie voor Onderwijs gezegd is, is Nederland nu niet bepaald een goed onderwijsvoorbeeld.

De conclusie is voor mij heel duidelijk : bij haar aantreden heeft deze regering het onderwijsdossier zwaar onderschat. Men had in de vrije ruimte in 10 procent voorzien, terwijl de begroting voor 42 procent staat. Wie de logica zou volgen en aan het onderwijs het deel zou geven waar het op grond van die logica recht op heeft, zou aan het onderwijs 42 procent van de vrije ruimte geven, dus 84 miljard frank. Niet meer, maar ook niet minder.

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Ik heb nu het bedrag van 82 miljard frank horen vallen. Is dat het officiële standpunt van de hele CVP-fractie ? Betekent dit dus volgens uw fractie dat op de hele ruimte die beschikbaar wordt, de onderwijsbegroting 82 miljard frank mag inpikken ? Ik richt mij met deze vragen tot de fractieleider.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Martens spreekt namens de hele en onverdeelde CVP-fractie, forte et unie comme toujours. (*Gelach*)

Minister-president Patrick Dewael : Dan ga ik op het einde van het debat vragen waar die 82 miljard frank dan vandaan moet komen. (*Rumoer*)

De heer Luc Martens : Er zijn twee verschillende manieren. Wat u eerst hebt gedaan, is Sinterklaas spelen. Met de gemeenteraadsverkiezingen voor ogen hebt u zonder enige afweging van prioriteiten beslist dat er afcentiemen moesten komen en dat het kijk- en luistergeld moest verdwijnen. Dat kan allemaal, maar u moet wel weten wat de prioriteiten zijn.

Minister-president Patrick Dewael : Uw duidelijkheid siert u. Maar dat is wat ik in de commissie voor Financiën en Begroting de 'verkokering' heb genoemd. Iedereen in de commissies vraagt meer geld voor de eigen commissie. Nu heeft u het over 82 miljard frank voor het onderwijs alleen.

De heer Luc Martens : 84 miljard frank.

Minister-president Patrick Dewael : Welnu, op het einde van dit debat zal ik daarover de heer Van Rompuy de volgende vraag stellen. Als er 82 miljard frank beschikbaar is en die zou naar onderwijs gaan, ten koste van welke andere beleidssectoren moet dit dan gebeuren ? Dat is mijn vraag aan de CVP.

De heer Luc Martens : Mijnheer de minister-president, ik heb in de voorbije weken aan heel wat mensen gevraagd voor wat zij zouden kiezen : 2.500 frank afcentiemen of een prioritaire investering in de toekomst met het oog op het in stand houden van een dynamische gemeenschap binnen Europa en de wereld. Het antwoord op die vraag was steeds een pleidooi voor een inspanning voor onderwijs.

Wat u nu doet, is de rol, de opdracht en de kerntaak van de overheid uithollen waardoor u zich terugtrekt uit het domein waar u net zou moeten vooruitgaan.

Minister-president Patrick Dewael : Namens de CVP zegt u : geen belastingverlaging. Ik denk dat de heer Denys terecht in herinnering heeft gebracht dat zowel de heer van Rompuy als mevrouw Demeester in de vorige legislatuur tevergeefs getracht hebben iets aan die lastenverlaging te doen. Die afcentiemen – 5.000 frank per gezin – vindt u maar niets. Voor u mag dat dus allemaal worden geschrappt. Is dat het standpunt van de hele CVP : geen 40 miljard frank lastenverlaging, maar wel 82 miljard frank voor het onderwijs ? Mijnheer Van Rompuy, kiest u dus voor geen lastenverlaging ?

De heer Luc Martens : Mijnheer de minister-president, het gaat over de opbouw van het beleid. (*Rumoer*) Als u Sinterklaas wilt spelen, doe dat dan op het einde van de rit.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Martens, bij de aanvang van de legislatuur heeft deze regering gezegd dat er 40 à 50 miljard frank vrijkomt voor lastenverlaging. Nu vraagt u die te schrappen en toe te voegen aan de 40 à 50 miljard waarin nu reeds voorzien is voor onderwijs. Is dat het standpunt van de CVP ? Een duidelijk antwoord zou dit debat ten goede komen.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de minister-president, in de commissie hebt u gezegd dat u zelf absoluut niet meer weet waar u staat. U hebt u afgevraagd of het wel 200 miljard frank is . Wellicht is het veel meer dan dat.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Van Rompuy, wat ik zeker weet is dat het over minimum 200 miljard frank gaat. Ik weet ook dat er minimum 40 tot 50 miljard frank beschikbaar is voor de lastenverlaging.

Ik wil graag de mening kennen van de CVP. Ik heb het over 47 miljard frank voor onderwijs en over 40 tot 50 miljard frank voor de lastenverlaging. Begrijp ik u goed dat de CVP wil dat de 40 tot 50 miljard frank voor de lastenverlaging wordt geschrappt waardoor 80 tot 90 miljard frank aan het onderwijs wordt besteed ? U spreekt immers over 82 miljard frank.

De heer Luc Martens : Ik heb het over 84 miljard frank.

Minister-president Patrick Dewael : Het officiële standpunt van de CVP luidt dus dat 84 miljard frank aan het onderwijs moet worden besteed ?

De heer Luc Martens : In de toekomst zult u er evenmin in slagen om de problemen op te lossen.

Martens

Ik heb de minister van Onderwijs vroeger reeds gewaarschuwd – en terecht. Zo heb ik haar in verband met de vervangingspools verwittigd dat ze tegen een muur zou aanlopen. Ik voorspel nu opnieuw dat ze voor het einde van de legislatuur in andere sectoren van het onderwijs nog met moeilijkheden te kampen zal hebben.

Mijnheer de minister-president, u bent veel te toegeeflijk geweest tijdens het communautair debat. Deze regering laat zich leiden door gemakzucht en populisme. Deze regering mist elk gevoel voor evenwicht. Daarom krijgt het onderwijs niet wat het nodig heeft.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, u verwijst terloops naar de vervangingspools en doet alsof het een detail betreft. Ik herinner me dat u vorig jaar, tijdens de bespreking van het decreet over de vervangingspools in de commissie en in de plenaire vergadering, een eigen CVP-initiatief hebt aangekondigd. Tot vandaag heb ik daarover nog niets vernomen.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, u hebt gelijk dat we een initiatief hebben aangekondigd. We hebben nog niets ingediend, omdat u de tekst hoogmoedig zult negeren vanuit uw meerderheidspositie. Ik kan u echter verzekeren dat als u geen rekening houdt met onze benadering, nog minder mensen bereid zullen zijn om in de vervangingspools te stappen. Schrijft u dat maar op. In september zullen we zien wie gelijk heeft.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, de heer Martens heeft het over hoogmoed. In de commissie voor Onderwijs wordt echter altijd op een heel gedecideerde wijze gesproken en onderhandeld. Op geen enkele manier heeft minister Vanderpoorten ooit een hoogmoedige houding aangenomen, integendeel.

Mijnheer Martens, als u het verslag van de begrotingsbesprekingen in de commissie zou lezen, zou u beschaamd zijn over wat u nu vertelt. U kunt er blijkbaar niet goed tegen dat het nu goed gaat met het onderwijs. (*Rumoer bij de CVP*)

De voorzitter : Mijnheer Van Baelen, deze stelling kunt u straks verder ontwikkelen.

De heer Gilbert Van Baelen : De heer Martens moet ermee ophouden de minister van Onderwijs of andere regeringsleden een bepaalde houding te verwijten. Ik vraag hem om feiten te noemen in plaats van over attitudes te spreken.

De heer Luc Martens : Mijnheer Van Baelen, ik zal u straks een aantal voorbeelden geven, maar ik zal eerst mijn betoog voortzetten.

Ik denk aan de vele vragen die worden gesteld over de werkingsmiddelen. In feite werd een sluikse diefstal gepleegd door noch voor het basisonderwijs, noch voor het secundair onderwijs, noch voor het hoger onderwijs een indexering door te voeren. De indexering kwam er niet, nota bene op een moment dat de scholen met bijkomende lasten werden geconfronteerd. Tegenover de buitenwereld wordt wel een discours gehouden over bijkomende middelen, maar intern worden middelen gerecupereerd. Daardoor wordt het onderwijs honderden miljoenen onthouden, en daardoor wordt een goede werking verhinderd.

Ik geef u nog een ander voorbeeld : het groeppad voor de objectiveerbare verschillen. Iedereen was het ermee eens, ook wij. Nu stellen we echter vast dat wordt gesleuteld aan de referentiewaarde 100. Op die manier zal ongeveer 20 miljoen frank worden onthouden aan het gemeenschapsonderwijs en meer dan 80 miljoen frank aan de gesubsidieerde sector. De som is 100 miljoen frank, gewoon door het gesleutel aan het referentiecijfer 100. Dit is geen fantasie, de adjunct-kabinetschef van de minister heeft dit zelf gezegd. De waarde 100 werd teruggeschroefd om een besparing door te voeren.

De vorige regering had terecht de verwachting geuit dat het hele gesubsidieerde onderwijs over meer werkingsmiddelen zou kunnen beschikken. We stellen vast dat deze groei steeds meer erodeert en onder druk komt te staan.

Minister-president Patrick Dewael : Deze regering is vorig jaar in juni aangetreden. Daarvoor is uw fractie jaren aan de macht geweest en heeft Vlaanderen mee bestuurd. Wat heeft uw fractie ervan weerhouden om in de laatste jaren de noodzakelijke inhaalbewegingen door te voeren ?

De heer Luc Martens : Ze heeft die ook doorgevoerd.

Minister-president Patrick Dewael : De mensen op straat vinden onderwijs belangrijk en er moet iets voor gebeuren. Ze vragen zich wel af waarom de CVP-kopstukken nu zo luid staan roepen, terwijl ze zelf jaren in de regering hebben gezeten en begrotingen hebben goedgekeurd. Nu plots moet alles op hetzelfde moment worden waargemaakt. De mensen begrijpen dat niet. U moet geloofwaardig blijven als oppositie.

De heer Luc Martens : Dat zal nog wel blijken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, u bent misschien gelukkig dat er gestaakt is. Er is wel voor heel wat verschillende dingen gestaakt. Een ding is duidelijk : men staakte steeds tegen maatregelen die door de vorige regering zijn genomen.

De heer Luc Martens : Dat is niet juist.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik weet erg goed dat er niet tegen mijn persoon wordt gestaakt, maar tegen de maatregelen uit het verleden. *(Opmerkingen van de heer Luc Martens)*

De voorzitter : Mijnheer Martens, we moeten het debat ernstig voeren. De minister heeft het woord gevraagd en gekregen. Laat haar uitspreken. Daarna kunt u repliceren.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, ik weet dat u het lastig hebt om te luisteren. Als er geantwoord wordt, draait u zich altijd om. Ik vraag dat u een inspanning doet en probeert te luisteren. Er is nog nooit in eerste instantie zoveel geld naar het basisonderwijs gegaan als in de volgende jaren het geval zal zijn. De mensen in het basisonderwijs beseffen dat. Al dat geld kan echter nog niet genoeg zijn. Als dat zo is, dan moeten we de discussie hervatten. Dat bewijst dan nog maar eens hoe het basisonderwijs in het verleden door uw regeringen is genegeerd.

Ik wil nog eens terugkomen op wat de heer Van Rompuy heeft gezegd. Er wordt hier systematisch aan desinformatie gedaan. Hij zegt dat de minister-president in zijn 11-julitoespraak heeft gesproken over besparingen en een eenheidsnet. Dat is niet waar. U zegt ook dat we de christelijke vakbonden willen isoleren. Wat bedoelt u daarmee, en kunt u dat nu eens bewijzen ?

De heer Luc Martens : Ik wil daar straks op antwoorden.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik probeer dit debat te volgen, rekening houdend met de realiteit der dingen. Ik heb met genoeg vastgesteld dat de fractieleider van de CVP erkent dat er in de vorige legislatuur een goed onderwijsbeleid is gevoerd. In de commissie voor Onderwijs was er trouwens heel vaak eensgezindheid over de voorstellen van minister Van den Bossche. Dat wordt weerspiegeld in de uitslag van de stemmingen.

Als minister Vanderpoorten specifiek het basisonderwijs kiest als voorbeeld, dan zou zij het best eens naar de realiteit kijken. Minister Van den Bossche heeft veel gedaan voor de basisscholen en voor de herwaardering van het lerarenambt in het basisonderwijs. *(Applaus bij de CVP)*

De heer Luc Martens : U stelt de zaken juist voor. Als er één niveau voortdurend aandacht heeft gekregen, is het wel het basisonderwijs ! U verwijst naar de krachtige opwaardering van de job, de objectivering en de stijging van de werkingsmiddelen door het Tivoli-akkoord. Men kan niet zeggen dat de vorige regering niets heeft gedaan.

Er blijven een aantal problemen bestaan. Mijnheer de minister-president, voor u zijn er nog veel andere prioriteiten. Dat is juist, ik zie dat onder ogen. Het is een kwestie van kiezen en weten welk gewicht u aan onderwijs wilt geven. U hebt gezegd dat onderwijs voor u prioritair is, ik steun u daarin, maar dan moet het onderwijs het aandeel krijgen dat het normaal gezien zou hebben ten aanzien van de vrije middelen. De huidige meerderheid is echter verbaasd dat er protest komt.

De minister heeft een aantal voorstellen gedaan en die worden afgewezen. De heer Sannen begrijpt dat niet, ik begrijp dat wel. Ik zal het u proberen uit te leggen, mijnheer Sannen. Er zijn te weinig middelen en te veel werkdruk. Er is het probleem van de verloning. Op dat punt bent u het met me eens.

Maar boven alles zijn er echter de voortdurende provocaties, mijnheer de minister-president ! Ik heb tot mijn verbijstering moeten vaststellen, mijnheer Denys, dat uw voorzitter het vreselijk moeilijk heeft met zijn eigen domme opmerking over het kijk- en luistergeld. Uw woordvoerder, de heer Vandermarliere, drukt voortdurend zijn misprijzen uit tegenover de vakbonden ! Hij wil niet liever dan hen op stang jagen.

Martens

Mevrouw de minister, als u de VLOR opnieuw wilt samenstellen en beweert dat die mensen alleen maar namens zichzelf praten en de onderwijswereld niet vertegenwoordigen, denkt u dan misschien dat ze met veel liefde naar uw kabinet komen ? Dat is de correcte toedracht van de zaken. Leer uw gesprekspartners waarderen ! Dan komt er een constructief gesprek.

Minister Marleen Vanderpoorten : U wordt heel erg persoonlijk. Ik wil mijn vragen van daarnet nog eens herhalen. De heer Van Rompuy beweert dat ik de christelijke vakbond wil isoleren. Ik vraag u waar dat misprijzen ten opzichte van de vakbonden zich situeert.

De heer Luc Martens : Het zit hem in uw toon ! Op het moment dat u onderhandelt, hebt u de teksten al doorgegeven aan de pers !

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Martens, uw toon getuigt niet van enige realiteitszin of geloofwaardigheid.

De heer Luc Martens : Toch wel !

De heer Ludo Sannen : In het verleden werd voortdurend bezuinigd in het onderwijs.

De heer Luc Martens : Er is niet bezuinigd !

De heer Ludo Sannen : Er werd geïnvesteerd, ik geef één voorbeeld. Door het Tivoli-akkoord kreeg het basisonderwijs meer ademruimte. Vorig jaar hebben we daar nog eens 300 miljoen frank extra werkingsmiddelen aan toegevoegd. Twee jaar geleden hebt u een decreet voor het secundair onderwijs goedgekeurd waarmee de omkadering voor de leerkrachten en het ondersteunend personeel werd teruggeschoefd. Deze besparing wil deze regering ongedaan maken. *(Opmerkingen van de heer Luc Martens)*

Als er nu gestaakt wordt, is dat een reactie op de overlast waar het onderwijs jaren onder heeft geleden. Het decreet op het hoger onderwijs bijvoorbeeld had in de jaren 1995 en 1996 heel wat ontslagen, en dus een hogere werkdruk, tot gevolg. U kunt onmogelijk beweren dat er geen ontslagen zijn gevallen. Dat speelt mee in het huidige protest. Dat is de verantwoordelijkheid van de parlementsleden die die begroting hebben goedgekeurd. Deze bezuinigingen hebben tot frustraties geleid. De sec-

tor gaat ervan uit dat er nu meer middelen zijn en reageert. Ik ben het met u eens dat de communicatie misschien duidelijker kan. Misschien kunnen we een eerlijker debat voeren met de sociale partners over wat haalbaar is en wat niet.

De onderwijsbegroting kunt u niet meer invullen zoals vijftien jaar geleden. U weet zelf dat dit onhaalbaar is. U klinkt dus zeer ongeloofwaardig.

De heer Luc Martens : Ik heb hier nooit over 7 percent gesproken. Vijftien jaar geleden was het inderdaad 7 percent ten overstaan van het BNP. Het cijfer dat ik gebruik, ligt lager.

Het is hoe dan ook duidelijk dat er zich op het terrein een aantal problemen voordoen die binnen het budget voor 2001 en binnen het budget voor de volgende jaren geen bevredigende oplossing kunnen krijgen. Ze zullen dus voor blijvende onrust zorgen, juist op het ogenblik dat men naar een nieuwe oriëntatie zoekt om het onderwijs op de toekomst te richten.

Er kunnen studies en evaluaties gebeuren ; men kan debatteren en om advies vragen. Al deze zaken worden trouwens in het vooruitzicht gesteld. Ik ben echter bang, al hoop ik dat ik het fout inschat, maar ik ben bang dat de rust die op die manier wordt georganiseerd een kerkhofrust is, een rust waarbij we in een immobilisme terecht komen en niet meer handelen.

Mevrouw de minister, ik hoop dat u de krapte waarbinnen u moet werken, kunt doorbreken, en dat deze regering u werkelijk de kans geeft om te doen wat u wilt doen en dat ze u daar de middelen voor geeft. Ik hoop dat deze regering ervoor zorgt dat u uw rol als minister kunt spelen. Vandaag krijgt u echter niet de nodige kansen daartoe. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, we hebben het al een hele tijd over onderwijs. De begroting geeft aan, tot spijt van wie het benijdt, dat het deze regering menens is in verband met onderwijs. De cijfers bewijzen immers dat er meer dan ooit in onderwijs wordt geïnvesteerd. Dat het altijd nog meer kan zijn, is ook juist, maar dat geldt voor om het even welk beleidsdomein. Er moeten trouwens prioriteiten zijn.

Mevrouw de minister, de trendbreuk die u samen met de regering hebt ingezet, doet sommigen spre-

Van Baelen

ken over een toon die hen niet aanstaat. Mijn inziens vloeit die reactie voort uit een gevoel van onbehagen, omwille van het feit dat er weer wat ruimte is gecreëerd en er heel wat zaken gebeuren. Zeggen dat die toon voor sommigen betekent dat er geen overleg meer mogelijk is, is niet terecht en heeft misschien ook te maken met de vrees dat een liberale minister op het veld eindelijk eens een aantal degelijke en kwaliteitsvolle hervormingen doorvoert.

Mijnheer Martens, de toon van u en uw partij stoort mij. In de commissie bent u een van de eersten om te zeggen dat er veel goede zaken gebeuren. U vraagt ook om er nauwer bij betrokken te worden. U vindt het bovendien goed dat er visieteksten worden opgesteld, maar tegelijkertijd roept u in de media dat er teveel studies worden gemaakt en te veel teksten worden geschreven en dat er daardoor later een en ander zou kunnen foutlopen. Laten we straks zien wat er kan gebeuren.

De minister heeft zeer snel CAO 5 afgesloten en de onderhandelingen over CAO 6 opgestart. Indien dit niet zo snel was gebeurd, zou de discussie over de middelen er vandaag heel anders hebben uitgezien. De minister heeft in die zin misschien een foutje gemaakt.

Twee zaken staan vast. Er gebeurt vanalles en alles wat uit studies of uit onderhandelingen over CAO's voortkomt, wordt ook correct uitgevoerd. Het was in het verleden toch af en toe anders. Mijnheer Vandenbroeke, tijdens de regeringsvorming had men het over 20 miljard frank. Als men rekening houdt met CAO 6 dan komt men met de huidige maatregelen aan 40 tot 50 miljard frank. De gunstige economische conjunctuur en het Lambermontakkoord hebben daarin een rol gespeeld.

Mijnheer Vandenbroeke, deze morgen had u het over 6 tot 8 percent lineaire loonsverhoging. Ik zeg u klaar en duidelijk dat dit niet mogelijk is. De vergelijking met de bouwvakker gaat niet op. Volgens u verdient men in die sector 20 percent meer dan in het onderwijs. U hebt het dan toch over bouwvakkers die niet in mijn regio wonen. Na de sluiting van de mijnen leeft men bij ons voornamelijk van de bouwnijverheid.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Van Baelen, bij deze vergelijking heb ik het dan nog niet eens over de bijkomende klusjes. Dit illustreert hoe de ontwaarding van het lerarenambt in de ruime betekenis is geëvolueerd.

We zullen wel zien wat de studie oplevert. Ik heb er geen probleem mee.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer Vandenbroeke, u nuanceert uw stelling door te spreken over 'de ruime betekenis'. De devaluatie van het lerarenambt houdt iets heel anders in dan alleen het loon dat de leerkracht mee naar huis neemt.

Mevrouw de minister, de begroting stijgt in reële termen met 3,28 percent. De afgelopen 2 jaar was dat gemiddeld 2,5 percent. Mijnheer Martens, tussen 1996 en 1999 was dit amper 1 percent. Ik citeer uit dezelfde gegevens als uzelf. Ik ben het ook eens met de prioriteiten van de minister. Ze wil vooral de sociaal zwakkeren meer kansen geven in het onderwijs en de dualisering tegengaan. Dat komt ook in het budget naar voren door de inspanningen die men levert voor de zorgverbreding, het onderwijsvoorrangsbeleid, het verhogen van de middelen voor de studiebeurzen, het optrekken van de werkingmiddelen voor het basisonderwijs buiten de Tivoli- en Polderakkoorden. Ten slotte trekt men de sociale toelagen in het hoger onderwijs op met 1.000 frank per student. Het consequent uitvoeren van de vroegere akkoorden en CAO's wijst op een sterke sociale reflex en een grotere bekommernis voor de toestand van alle betrokkenen.

Voor de infrastructuur heeft men bijkomende middelen ingeschreven. In de commissie hebben we in dat verband een voorstel besproken. Ik schrok enigszins toen ik hoorde dat men weliswaar 20 miljard frank had vastgelegd maar dat dit bedrag nog in de zogenaamde 'en cours' zit. Dit wijst op een enorm procedureprobleem. Het houdt eigenlijk een financiering post factum in. Men probeert te weten hoeveel leerlingen er op een bepaald ogenblik zullen zijn. Daarna moet men dat bewijzen. Dit maakt dat men 3 tot 4 jaar verder is vooraleer men de zaak kan uitvoeren.

Mevrouw de minister, in het kader van de structuurplannen krijgt u met de minister van Ruimtelijke Ordening en met de gemeente- en provinciebesturen een unieke kans. Op het gemeentelijk niveau kan dit enorm belangrijk zijn. De gemeente zal in het structuurplan duidelijk moeten aangeven waar de bevolkingsaangroei kan gebeuren, aan welke kernen ze prioriteit geeft. Dit kan trouwens voor de gemeente een belangrijk sociaal effect hebben. De leefbaarheid van de kernen en de leefbaarheid van kleuter- en lagere scholen zijn belangrijk. Men kan zich afvragen of men geen inspanning moet leveren om één inrichtende macht te bekomen per net of zelfs netoverschrijdend voor het kleuter- en het basisonderwijs op lokaal niveau.

Van Baelen

Als de toestand op basis van het structuurplan wordt voortgezet, zullen een aantal scholen van het lager onderwijs in bepaalde wijken of deelgebieden hun deuren sluiten.

Een laatste puntje : de middelen voor infrastructuur staan altijd ter discussie. Het is nooit genoeg. Kunnen diverse vormen van PPS-formules geen oplossing bieden ? Diverse voorbeelden tonen aan dat het kan. PPS moet hierbij niet uitsluitend worden begrepen in de zin van een samenwerking tussen overheid en privé-partners. Er werd al meermaals gewezen op de rol die de lokale overheid hierbij kan spelen. Op die manier kan de steeds stijgende kostprijs dalen.

Mevrouw de minister, ten slotte wil ik nog iets zeggen over het hoger onderwijs. Binnenkort zullen we hier het nieuwe decreet bespreken over de herfinanciering van de universiteiten. Ik juich dit nieuwe financieringsvoorstel toe. Enerzijds laat het toe om tussen de universiteiten het landschap eventueel te hertekenen. Anderzijds biedt het elke universiteit de mogelijkheid om interne onevenwichten tussen onderwijs en onderzoek te herstellen.

Als Limburger ben ik bijzonder fier op de Transnationale Universiteit Limburg. Laten we niet vergeten dat dit dossier tien jaar lang in de kast lag. Jarenlang werd geprobeerd om het in de doofpot te stoppen. Pas met het aantreden van paars werd het ook werkelijkheid. Ik wil u en de hele regering danken voor de inzet van het voorbije anderhalf jaar om dit dossier tot een goed einde te brengen.

Mevrouw de minister, wat betreft de hogescholen moeten we op korte termijn de herfinanciering en de samenstelling van de enveloppe opnieuw bekijken. Naar aanleiding van de groei van het aantal studenten rijst de vraag of het niet zinvol is om de hogescholen, zoals in het universitaire landschap, incentives te geven voor nadere samenwerking. Het systeem van de gesloten enveloppe biedt zeker kansen voor verdere samenwerkingen en saneringen, maar is niet opgewassen tegen alle gevolgen van de studentengroei van de hogescholen.

Mevrouw de minister, ik ben ervan overtuigd dat u de uitdagingen van de volgende maanden, zoals de CAO-onderhandelingen en de resultaten van diverse belangrijke studies, tot een zeer goed einde zal weten te brengen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, tijdens de besprekingen van de onderwijsbegroting en de bijbehorende beleidsbrief in de commissie voor Onderwijs meldde een lid van de meerderheid dat de minister erin was geslaagd de rust in het onderwijs terug te brengen. Ik laat in het midden of dat ironisch was bedoeld.

Mevrouw de minister, in uw beleidsnota vermeldde u inderdaad als hoofddoel dat de rust in het onderwijs moest worden bewaard. De rust was echter van korte duur. Het begon al met de 11-julitoepraak van de minister-president, die een pleidooi hield voor netvervaging – maar dan in de zin van het streven naar de droom van een pluralistische eenheidsschool. U hebt zich moeten reppen om het onderwijsveld gerust te stellen en te verduidelijken dat het niet om netvervaging ging, maar om samenwerking tussen scholen – eventueel netoverschrijdend – voor een aantal praktische aangelegenheden zoals bijvoorbeeld het gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur.

De rust is helemaal verdwenen bij de onderhandelingen over CAO 5 en CAO 6. Of we nu willen of niet, die discussie overschaduwde het hele debat over de onderwijsbegroting. Collega's, in die zin is de huidige onderwijsbegroting zo'n beetje een spookbegroting of een voorlopige balans. Niemand weet immers wat in het kader van loonsonderhandelingen al dan niet zal worden afgesproken voor het schooljaar 2001-2002. Deze afspraken zullen uiteraard gevolgen hebben voor de onderwijsbegroting die vandaag ter tafel ligt.

Ik begrijp dat u als minister niet onmiddellijk op looneisen kunt ingaan, maar de wijze waarop de Vlaamse regering deze zaak heeft aangepakt, is stuntelig en heeft bij het onderwijspersoneel de indruk gewekt dat hun eisen niet serieus werden genomen.

U draagt niet als enige de verantwoordelijkheid, maar u draagt wel alle lasten en lusten van het ministerschap. U wordt door uw partijvoorzitter noch door de minister-president geholpen. De heer De Gucht zei dat de leerkrachten niet al te hoog van de toren moesten blazen, want ook voor hen zou het kijk- en luistergeld worden afgeschaft. Hij besefte niet dat dit een smakeloze grap was en dat dit spuwen in het gezicht van leerkrachten was. Enkele weken later kwam immers de grootst mogelijke onenigheid binnen de meerderheid aan het licht over het al dan niet afschaffen van het kijk- en luistergeld. Deze discussie werd bovendien door de VLD aangewakkerd. De minister-president trachtte de

Van Hauthem

leerkrachten te sussen door hen een computer te beloven.

Minister-president Patrick Dewael : U refereert aan een interview waarin ik, in nauw overleg met de minister van Onderwijs, voor comfortmaatregelen pleitte, veeleer dan voor een lineaire loonsverhoging. Hieronder worden onder meer een vermindering van de werkdruk verstaan en het verkleinen van de klassen, alsook het ter beschikking stellen van informatica.

Stellen dat de minister-president als sussende maatregel een computer ter beschikking stelt getuigt van een oneerlijke manier van voorstellen van zaken. Het gaat om comfortmaatregelen a rato van 4,7 miljard frank op jaarbasis. Ik vraag me af of de vakbonden er de toedracht van begrijpen. Zijn deze maatregelen reeds in detail geanalyseerd? Weet men waarover het precies gaat? Ik denk niet dat dit het geval is, zoniet zou men niet zo lichtzinnig geoordeeld hebben. De leerkrachten hebben geen enkele boodschap aan het opbod dat u hier tracht in de hand te werken. Iedere leerkracht op zich vindt dit een goede aanpak.

De heer Joris Van Hauthem : Ik wens de woorden niet uit hun context te rukken. Toen de looneisen werden gesteld, zijn dwaze uitspraken gedaan die de minister van Onderwijs zeker niet hebben geholpen. Ik heb de indruk dat toen de verklaringen werden afgelegd, de looneisen een spelerei, een politiek geïnspireerde krachtmeting van de vakbonden tegen een liberaal onderwijsminister waren.

De minister heeft door haar rechtstreekse contacten met het onderwijs de indruk gegeven dat de onderwijswereld in de eerste plaats geïnteresseerd was in een vermindering van de werkdruk en veel minder in een loonsverhoging. Op die manier zijn de looneisen gebanaliseerd. De stakingen waaraan vele niet-gesyndiceerden deelnamen hebben dit bewezen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De looneisen zijn nooit gebanaliseerd. Bij het afsluiten van CAO 5 is een passage opgenomen waarin te lezen staat dat de besprekingen over CAO 6 zo spoedig mogelijk zouden worden opgenomen. Dat is gebeurd. Er

zouden twee onderwerpen zijn : de werkdruk die voor mij en vele anderen prioritair is, en de loon-discussie. Ik heb nooit gezegd dat er geen loon-discussie zou komen. Ik heb wel, in samenspraak met de minister-president, verklaard dat ik er vandaag niet van overtuigd ben dat lineaire maatregelen in verband met de lonen de beste oplossing zijn voor onderwijs. Hoewel ik daarbij blijf, heeft de Vlaamse regering besloten dat er een loonstudie moest worden uitgevoerd. Deze studie, die wordt afgerond op 1 april 2001, moet ons de mogelijkheid geven om een goede vergelijking te maken en de nodige conclusies te trekken. Als op dat moment blijkt dat lineaire maatregelen toch de beste zijn, dan volgt hierover een discussie binnen de regering. Vandaag ben ik daar echter niet van overtuigd. De loonstudie zal daar uitsluitsel over geven. U moet dus niet zeggen dat de looneisen gebanaliseerd zijn, want dat is op geen enkel moment gebeurd.

Ik wil u terloops nog zeggen dat er bij de leerkrachten wel degelijk vraag is naar computerinfrastructuur. Ik zeg niet dat dit het allerbelangrijkste is, maar het is wel de zoveelste vraag die erbij komt. Dit moet allemaal globaal worden bekeken.

De heer Joris Van Hauthem : Ik wil alleen de sfeer beschrijven waarin de looneisen aanvankelijk werden benaderd, niet in de eerste plaats door u, maar door anderen, al dan niet uit deze regering. Ik neem dan ook aan dat de leerkrachten dit niet zomaar over zich laten gaan.

U bent nog steeds niet gewonnen voor een lineaire loonsverhoging, maar u neemt wel forfaitaire maatregelen. Wat zijn maaltijdcheques anders?

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Van Hauthem, ik weet niet of u het voorstel van CAO 6 hebt gelezen. Daarin staat dat de maaltijdcheques een voorafname zijn op de resultaten van de loon-discussie. Zowel CAO 5 als CAO 6 bevatten heel belangrijke bepalingen voor de leerkrachten. Tot mijn spijt moet ik echter vaststellen dat ook daarin aan een zekere vorm van desinformatie wordt gedaan. Daarom wil ik rechtstreeks in contact treden met het onderwijsveld.

De heer Joris Van Hauthem : Ik heb ook gezegd dat ik daar op zich geen probleem mee heb.

Minister Marleen Vanderpoorten : Waarom alludeert u daar dan telkens op?

De heer Joris Van Hauthem : Ik kom nog eens terug op de sfeer waarin in eerste instantie op die looneisen is gereageerd. U wilde onmiddellijk naar het onderwijsveld gaan waar u vaststelde dat looneisen niet de eerste eisen zijn. Dit, samen met een aantal andere uitspraken vormde niet bepaald het klimaat om de onderhandelingen in goede banen te leiden.

Minister Marleen Vanderpoorten : U hebt het voortdurend over toon en sfeer. De toon en de sfeer die heerst tussen de vakbonden en de minister zijn echter niet de kern van de zaak. Het gaat om een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Daarvoor liggen voor meer dan 6 miljard frank aan maatregelen op tafel. De vakbonden hebben die vorige week van de tafel geveegd. Ik vraag me af of de 170.000 leerkrachten zich daar terdege bewust van zijn. Ik zal hen daar dan ook rechtstreeks over informeren.

De heer Joris Van Hauthem : U probeert me dingen te doen zeggen die ik niet heb gezegd. U trekt veel middelen uit voor een werkdrukvermindering, een verbetering van het onderwijscomfort en investeringen in de infrastructuur. Daar houdt echter de maatschappelijke waardering van het lerarenberoep niet op. De jongste jaren zijn de opdrachten serieus toegenomen zonder dat daar iets tegenover stond. Dat werkt ontmoedigend. De leraar werd dan wel geprezen omwille van zijn inzet en maatschappelijk belang, maar deze beloning werd nooit omgezet in een concrete verloning. Dat werkt demotiverend.

Als onderwijs effectief wordt beschouwd als de belangrijkste maatschappelijke sector voor de toekomst, dan verdienen de leerkrachten beter, niet alleen inzake werkdrukvermindering maar ook inzake verloning. Mevrouw de minister, u kunt van leerkrachten moeilijk verwachten dat ze qua verloning rustig blijven toekijken terwijl uw collega van Welzijn de vogeltjesdans danst en champagne drinkt op het akkoord dat in de welzijnssector werd afgesloten over de verloning. U kunt van leerkrachten niet verwachten dat ze nog even geduld oefenen als er op federaal vlak een akkoord wordt afgesloten met de privé-sector dat neerkomt op een loonsverhoging van maximaal 7 percent. U kunt dat niet van hen verwachten na het bericht dat hun Franstalige collega's gemiddeld meer verdienen dan hen – en dat laatste met ons geld.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik kan het ook niet helpen, maar sommige leden waren blijkbaar niet aanwezig toen ik deze ochtend een aantal dingen heb gezegd. Nu be-

ginnen ze dingen te beweren die flagrant onjuist zijn. De loonnorm voor de privé-sector bedraagt 6,4 percent. Als alles wat nu op tafel ligt voor het onderwijs wordt uitgevoerd, dan komt dit neer op 7,2 percent – dus meer.

De heer Joris Van Hauthem : Dit is de omgekeerde wereld : de regering interpelleert de oppositie.

Mevrouw de minister, u zegt dat er geen geld is om alles te realiseren. Ik kan u terzake wel deels volgen, want dat is altijd het geval. Maar als u dit zegt, antwoord ik dat uw regering slecht heeft onderhandeld bij het Sint-Eloois- en het Lambermontakkoord. Dat is de kern van de zaak. Het onderwijsgeld wordt nog steeds verdeeld op basis van de BTW-ontvangsten en voor Vlaanderen nadelige verdeelsleutels. Dat kost ons jaarlijks miljarden. Het Lambermontakkoord heeft dat perverse mechanisme slechts bevestigd. Indien Vlaanderen zou krijgen waar het recht op heeft, dan zouden we minstens voor een groot deel de huidige onderwijsproblemen in Vlaanderen niet hebben. Het gaat immers over 25 miljard frank per jaar. Het is duidelijk dat de Vlaamse regering bij de communautaire onderhandelingen meer oog heeft gehad voor het doorsluizen van Vlaams geld naar het Franstalig onderwijs dan ervoor te zorgen dat Vlaanderen zijn rechtmatig deel krijgt in de communautaire onderhandelingen. Men zou van minder cynisch worden.

Mevrouw de minister, wat u de laatste weken hebt gedaan is de zaken voor u uit schuiven. (*Opmerkingen van minister-president Patrick Dewael*)

Dat is geld waar we hoe dan ook recht op hebben. Mijnheer de minister-president, u weet ook dat de bijkomende dotatie in eerste instantie nog voor 65 percent opnieuw op basis van die BTW-ontvangsten wordt verdeeld. Het Sint-Elooisakkoord blijft hoe dan ook bestendig, hoewel u in het begin hier zei dat het op het einde van 2001 afgelopen zou zijn met dit soort verdeelsleutels. Had u toen goed onderhandeld, dan zouden we waarschijnlijk hier nu niet zitten discussiëren over die loonproblematiek.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Van Hauthem, ik weet dat u een specialist bent in het onderhandelen met uzelf. Wil men echter een communautair akkoord maken, dan moet men met twee zijn. U hebt dat echter nooit gedaan en u zult dat nooit moeten doen.

De heer Joris Van Hauthem : Dat klopt. Dat is het drama van dit land.

Minister-president Patrick Dewael : U weigert dat, wat de zaken natuurlijk erg gemakkelijk maakt voor u.

De heer Joris Van Hauthem : We mogen het niet.

U zegt dat men met twee moet zijn. Welnu, u bent altijd met twee om het niet in ons voordeel te doen uitdraaien.

Minister-president Patrick Dewael : Het Lambermontakkoord gaat uit van een benadering waarbij inzake de aanvullende middelen voor de financiering van de gemeenschappen aanvankelijk sprake is van een 35-65-benadering : 35 percent komt hierbij voor rekening van de personenbelasting, en bij de overige 65 percent volgt men de klassieke verdeelsleutel. Het aandeel van de personenbelasting in deze benadering zal echter langzamerhand stijgen, tot 100 percent.

De heer Joris Van Hauthem : Voor de bijkomende dotatie.

Minister-president Patrick Dewael : Uiteraard hadden we daarin verder willen gaan, maar dat is voor een volgende stap. U gaat er steeds van uit dat men in één beweging van vandaag op morgen de beslissende stap kan zetten. Zo werkt dat niet. Iedereen die in het verleden heeft onderhandeld bij akkoorden over de staatsvorming, zelfs de heer Van Rompuy, zegt dat elke stap de moeite waard moet zijn. Men heeft dat meegemaakt in 1980, en ook in 1988, toen men de bijzondere financieringswet heeft gemaakt. Het is trouwens in 1988 geweest dat men die verdeelsleutel heeft ingeschreven. Men heeft dat meegemaakt met het Sint-Michielsakkoord.

De heer Joris Van Hauthem : Ja, maar ik zit hier de CVP niet te verdedigen. Het is altijd hetzelfde liedje, wij staan op de tribune en men verwijst naar de CVP. Daar heb ik geen boodschap aan.

Minister-president Patrick Dewael : Ik leg u uit hoe dat gebeurt, en dat is in een geleidelijk perspectief. Het is niet omdat de CVP vandaag in de oppositie zit, dat ze nu opeens de indruk moet geven in één stap alle Vlaamse eisen met betrekking tot de staatsvorming te kunnen waarmaken. Ik weet dat bij alle vorige akkoorden steeds gezegd werd dat we er nog niet helemaal zijn, maar dat we een belangrijke stap gezet hebben. Men heeft u dat uitgelegd bij het Sint-Michielsakkoord, men heeft u dat ook uitgelegd in 1988. Wel, ik vind die weg van de geleidelijkheid een goede benadering.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister-president, ik zei het al, we moeten effectief altijd met twee zijn, maar om negatieve dingen te doen voor Vlaanderen slaagt men er altijd in om met twee te zijn.

Ik voorspel u, mevrouw de minister, dat u de zaken voor zich uitschuift. Ik ben ervan overtuigd dat de studie die de vergelijking maakt met de privé-sector enkel tot resultaat zal hebben dat de discussie over de gebruikte parameters opnieuw in alle hevigheid zal losbarsten, en dat deze studie weinig zal opleveren. Ik zeg niet dat u het slecht voorhebt met het onderwijs, maar het is wel duidelijk dat onderwijs en vooral diegenen die het kwaliteitsonderwijs moeten realiseren, met name het onderwijzend personeel, binnen de Vlaamse regering en de Vlaamse begroting niet de plaats krijgen die ze verdienen. Daarnaast bent u vandaag de gegijzelde van slecht onderhandelde communautaire akkoorden. Dit zijn voor ons voldoende redenen om deze begroting niet goed te keuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Meneer de voorzitter, collega's, iedereen die hier aanwezig is, is zich bewust van het feit dat het onderwijs de bouwstenen levert voor de Vlaamse samenleving, en dat het dus ook werkt aan een meer menselijke samenleving. Het is een kroondepartement dat in feite permanent nood zal hebben aan personeel, werkmiddelen en investeringen, om op een permanente wijze corrigerend en vernieuwend te werken. Het heeft dus ook meer dan ooit nood aan respect en waardering.

Ik maak me geen illusies. Er zal steeds een soort van financiële onrust zijn binnen het onderwijs, omdat het nu eenmaal aan een aantal behoeften moet voldoen.

Ik denk dat de huidige begroting de goedkeuring kan wegdragen van de meerderheidspartijen. Er is een kentering in de begroting, een kentering die zijn oorsprong uiteraard in het verleden had, maar die ook zijn redenen had. Daarstraks is al even aangehaald dat de herstructurering van het secundair onderwijs juist bedoeld was om meer middelen te investeren in het basisonderwijs. Op zich was het dus geen besparing voor het onderwijs, maar een verschuiving van onderwijsniveaus. Ook heel wat projecten zoals zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid kennen hun ontstaansgeschiedenis in de vorige legislatuur.

Van Nieuwkerke

In het onderwijsdebat mag men niet zwart-wit redden. De commissie voor Onderwijs moet daar boven staan en zowel de positieve als de negatieve elementen onderkennen.

Uiteindelijk staan we ook voor de naakte cijfers. Het aandeel van onderwijs, vooral in de toekomst, vermindert procentueel op de globale begroting. Dat is een vaststelling. We moeten ons daar dus over bezinnen. De vorige legislatuur werd gekenmerkt door een herstructureringswoede. Vandaag kennen we een visiewoede : we ontwikkelen visies op verschillende terreinen. We zitten met twee belangrijke vragen : ten eerste, wat met de herwaardering en de opleiding van de leerkracht, en ten tweede, wat met het gelijkekansenbeleid ?

Wat betreft de herwaardering van de leerkracht, wil ik de huidige discussie enigszins overstijgen door er aan te herinneren dat de minister ook dat debat heeft aangezwengeld. Er is een resolutie en een verslag opgesteld rond de herwaardering van de leerkracht en zijn opleiding. Momenteel zijn er ook binnen het departement Onderwijs een aantal zaken lopende met betrekking tot de vraag hoe men dat beroep aantrekkelijker kan maken. Met die zaken zullen we dus ook nog geconfronteerd worden.

Deels zullen we automatisch gaan in de richting van een lineaire loonsverhoging, maar deels ook in de richting van job- en loondifferentiatie. Voor het ogenblik is de differentiatie gestoeld op drie pijlers : diploma, onderwijsniveau en anciënniteit. Die criteria zullen in de toekomst hoe dan ook aangevuld worden. Ik denk aan de rol van het mentorschap, de klastitularis, de leerlingbegeleiding, enzovoort. Hoe dan ook zal men ook moeten proberen om de verticale loonspanning af te bouwen tussen directeurs en onderwijzend personeel. Men zal moeten komen tot een horizontale afbouw van de te geringe loonspanning tussen het begin en het einde van de carrière. Op dat terrein zullen we in ieder geval naar meer uitgaven gaan.

Dan kom ik nu bij het aspect van het gelijkekansenbeleid. De recente rapporten van professor Nicaise tonen aan hoe het is gesteld met de democratisering in het onderwijs. We hebben uiteraard verschillende doelgroepen. Er zijn de migranten ; er zijn de concentratiescholen. Er is het debat over de leerstoornissen, over de opvang van gehandicapten, over de sociaal zwakkeren in het onderwijs. De studie van professor Nicaise is ontluisterend. Als we daaraan willen werken, wat toch wel onze be-

doeling is, dan zal dit enorm veel middelen vergen. Men moet het onderwijs individualiseren en opkomen voor de sociaal zwakkeren. Dit kan men doen door meer middelen en meer personeel te geven aan onder andere het basisonderwijs. Professor Koen Raes zegt in dit verband ook dat we moeten beginnen bij het basisonderwijs, omdat dit de basis vormt van alles.

Los van het geroep naar elkaar hier, moeten we realistisch zijn. We moeten samen rustig uitzoeken hoe we binnen de beperkingen van het budget in de onmiddellijke toekomst voldoende middelen vrij kunnen maken om inzake deze twee projecten keuzes te maken. Voor de toekomst van ons onderwijs is het belangrijk dat we dit doen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, het onderwijsdossier is de jongste weken niet uit de actualiteit en uit de media geweest. Vooral de discussie en het getouwtrek tussen de vakbonden en de Vlaamse regering over een al dan niet lineaire loonsverhoging domineerden het nieuws. Die aandacht staat in schril contrast met de besprekingen in het parlement. Daarvoor bestond nauwelijks enige belangstelling van buitenaf, terwijl de middelen om alles te kunnen betalen uiteindelijk toch hier worden vastgelegd.

Zo was het althans tijdens de voorbije weken toen we ons in de commissie bogen over de vele getallen. Een collega stelde : 'De sociale partners beïnvloeden via het overleg met de regering mee het onderwijsbeleid. Ondertussen worden de parlementsleden die verantwoording moeten afleggen ten aanzien van de samenleving, buitenspel gezet.'

Van elke begroting, en vooral dan van de onderwijsbegroting die voor 67,1 percent een weddebegroting is, zodat er weinig speelruimte is, toetst onze fractie de groei. Omdat investeringen in het onderwijs ook investeringen zijn in de toekomst, en omdat er naast de weddes ook in zeer veel investeringsgeld en werkingsmiddelen moet worden voorzien, iken we deze begroting op drie wijzen.

De meeste van deze opmerkingen zijn tijdens het debat al door elke fractie naar eigen inzichten naar voren gebracht. Een zeer wijs man heeft gezegd dat met statistieken alles bewezen kan worden. Deze begrotingscijfers worden dan ook door de enen gebruikt om te bewijzen dat we op de goede weg zijn, terwijl anderen er evenzeer mee kunnen aantonen dat dat niet het geval is.

Van Dijck

Het eerste van mijn drie punten is de evolutie van de onderwijsbegroting. De stijging bedraagt de laatste twee jaar samen ruim 4 percent, wat neerkomt op 2 percent per jaar, terwijl ze de jaren daarvoor nauwelijks 1 percent bedroeg. Dat is een positieve vaststelling, al maak ik de randbemerking dat het hier enkel over de onderwijsbegroting gaat. Inzake wetenschapsbeleid kunnen we niet tot dezelfde vaststelling komen.

Het tweede punt is het aandeel van de onderwijsbegroting in de algemene Vlaamse begroting. Dat aandeel bedraagt 275,5 miljard frank van de 668,4 miljard frank, wat goed is voor 41,2 percent. In 2000 bedroeg dit nog 41,9 percent. Dit criterium zegt ons evenwel het minst. Hoe groter het bevoegdheidspakket van Vlaanderen wordt, hoe kleiner immers het aandeel van de onderwijsbegroting in het totaal is. Als we alleen over onderwijs moesten beslissen, dan hadden we hier een begroting van 100 percent. Wat zeggen derhalve percentages?

Het derde punt, dat onze fractie altijd al belangrijk heeft gevonden, is een vergelijking met het bruto regionaal product. Dat geeft immers de verhouding weer tussen de rijkdom van een land of een regio enerzijds, en wat die regio ervoor over heeft om zijn bevolking te scholen, kennis te laten verzamelen en competenties te laten verwerven anderzijds.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

We beschikken momenteel niet over de recentste cijfers. De laatste cijfers waarover we beschikken geven de situatie in 1995 en in 1997 weer. De daling van 5 percent tot 4,8 percent is weinig lovenswaardig. Afgezien van de daling in Nederland van 4,6 percent tot 4,3 percent, blijven onze andere buurlanden stabiel. In Frankrijk is het 5,8 percent gebleven. In Duitsland is het 4,5 percent gebleven.

Hoewel recente cijfers ontbreken, weten we wel dat het BRP de jongste jaren is gestegen. We kunnen al evenmin naast de nieuwe initiatieven in de onderwijsbegroting kijken. Naast enkele andere vernieuwingen en het terugschroeven van besparingen, heb ik het hier ook over de CAO's 4, 5 en 6. CAO 4 werd trouwens al in april 1999 vastgelegd.

In tegenstelling tot de eerder vooropgestelde 20 miljard frank is er voor de hele legislatuur een extra bedrag van 47 miljard frank vastgelegd. Mijn

fractie hoopt dan ook dat een trendbreuk zal worden gerealiseerd.

Hoewel ik me in de discussie van daarnet afzijdig heb gehouden, wil ik nu even het woord tot de heer Martens richten. Zijn denigrerende uitspraken over de minister van Onderwijs en over haar rol in de Vlaamse regering hebben me immers de wenkbrauwen doen fronsen.

Mijnheer Martens, ik zou u graag even citeren: 'De minister wordt eerder als een nichtje van de minister-president behandeld dan als een ware minister'. Ik weet niet hoe het er bij u in de familie aan toe gaat, maar in mijn familie worden nichtjes – in de ware betekenis van het woord – goed behandeld. *(Opmerkingen)*

Ik heb toch wel mijn bemerkingen bij de opmerkingen van de heer Martens. De miljarden waarin is voorzien om de CAO's te verzilveren – bijna 10 miljard frank voor de schoolgebouwen en 11,4 miljard frank voor het werkcomfort – zullen niet volstaan om alle noden hic et nunc te ledigen. We zullen blijvende keuzes moeten maken. De begroting 2001 geeft hiertoe de nodige aanzetten.

In de spreektijd die me nog rest, zou ik even willen stilstaan bij één van de grootste en boeiendste uitdagingen voor de nabije en de verdere toekomst, namelijk het levenslang leren. Hier wordt veel over gepraat. Ook de binnen mijn fractie uitvoerig besproken Kleurennota van de Vlaamse regering besteedt hier veel aandacht aan. Deze aandacht is ook nodig.

Het onderwijs moet verder denken dan het verspreken van initiële opleidingen aan 2,5- tot 18- of zelfs 25-jarigen. Het behalen van een diploma biedt niet langer garanties voor het uitbouwen van een decennialange beroepsloopbaan. De snel evoluerende techniek noopt ons tot bij- en omscholing. Reeds enkele jaren na het afstuderen is onze schoolse kennis voor de uitoefening van bepaalde beroepen hopeloos verouderd.

Er is echter meer. Het verwerven van kennis en het zich verdiepen in kennis dragen enorm bij tot het mens- worden en het mens-zijn. De minister heeft in de commissie gesteld dat ze verder wil gaan dan de economische fiscaliteit van het levenslang leren. Ze heeft terecht ook aandacht voor de persoonlijkheidsvorming.

Daarom lijkt de term 'levensbreed leren' me geschikter dan de term 'levenslang leren'. Dit leerproces heeft niet enkel een professionele inval-

Van Dijck

hoek. Het gaat hier niet enkel om beroep en arbeid, het gaat ook om gezinswaarden, maatschappelijke participatie, milieubewustzijn en mobiliteitsdenken. Levensbreed leren moet er zijn voor alle burgers, voor alle mensen. In die optiek hebben we hier te kampen met dezelfde uitdagingen en met dezelfde problemen als in wat ik als het regulier dagonderwijs zou kunnen omschrijven. Sta me toe deze uitdagingen even op te sommen.

Een eerste uitdaging is voldoende gevormde en gemotiveerde leerkrachten, want waar ook ICT haar weg zal vinden, toch zullen het steeds de mensen zijn die het verschil zullen blijven maken of – om het met de woorden van professor IJsseling te zeggen – : ‘Leren heeft niet alleen te maken met overdracht van kennis en informatie, maar ook met overdracht van ethische waarden en een levenshouding met als afgeleide de leraar als rolmodel die niet door ICT kan worden vervangen’.

Andere uitdagingen zijn voldoende middelen om aan de vraag te voldoen – denk maar aan NT2 waarbij grote wachtlijsten zijn – en de plaats van de nieuwe technieken en media, niet alleen als ICT-product of als leerinhoud, maar meer als leermiddel, als hulp om kennis over te dragen en informatie in te winnen. En last but not least is er de uitdaging van het bestrijden van de dualisering, want ook hier is de drempel hoog om diegenen te bereiken die er eigenlijk het meest rechtstreeks gewin aan zouden overhouden.

Levensbreed leren betekent ook dat we ons onderwijs anders moeten invullen, het klas- en groeps- werk voorbij. Gemoduleerd werken is hier de boodschap zodat iedere student, in de brede betekenis van het woord en ongeacht zijn leeftijd, op zijn eigen tempo en wars van plaats of tijd zijn of haar leerproces kan doorlopen.

De edufora zijn een eerste aanzet om de versnippering in het aanbod van wat we gemeenschappelijk de volwassenenvorming plegen te noemen tegen te gaan en hen tot samenwerking te verplichten. Dit is noodzakelijk, doch het rijke sociaal-culturele vormingswerk dat doorheen de jaren in heel Vlaanderen is uitgebouwd en sterk is verankerd, mag ook in deze aangelegenheid niet uit het oog verloren worden. De voorbeelden zijn legio : tot in de verste uithoeken van Vlaanderen kregen en krijgen zowel mannen als vrouwen, geschoolden en ongeschoolden vorming, al is het maar over voor de hand liggende dagelijkse dingen. Ook de lokale

besturen – de steden en gemeenten – kunnen hier belangrijke stimulansen geven en kansen creëren.

Levensbreed leren is ons inziens dan ook inclusief. Alle vormen van opleidingen kunnen een rol vervullen. Om in het bos de bomen nog te zien, dringt naast deze modularisering ook een vorm van certificering zich op : een document, een getuigschrift of certificaat dat aantoonst waarin u zich bekwaamd hebt, wat met andere woorden uw competenties zijn.

Tot slot dient nog de volgende vraag gesteld te worden : wie moet dat allemaal betalen en wie draagt hier verantwoordelijkheid ? Dit alles in de nek draaien van het departement Onderwijs en van de overheid zou immers al te gemakkelijk zijn. Zij moet wel een centrale rol en misschien wel coördinerende rol vervullen, maar ook de privé-sector moet zijn nek durven uitsteken.

Internationale vergelijkende cijfers tonen aan dat het Vlaams bedrijfsleven achterop hinkt als het over de vorming en nascholing van het eigen personeel gaat. Misschien ligt dit in hoofdzaak aan het feit dat Vlaanderen economisch gedragen wordt door kleine en middelgrote ondernemingen die het nut van vorming misschien niet onmiddellijk inzien of die niet altijd over de middelen beschikken om deze hoge kostprijzen te dragen. Ik heb onlangs de bedragen vernomen over navorming en assessment. Men durft daarvoor tot 80.000 frank per dag te vragen. Dat moeten wel bijzonder knappe leraars zijn !

Het is misschien niet gek om voor bedrijven die graag pronken met ISO-normen, een kwaliteitslabel voor klantvriendelijkheid, een gelijkaardig kwaliteitslabel in te voeren voor vorming, voor ‘leer’-bedrijven. Dit idee werd hier zaterdag geopperd door professor emeritus Leirman van de KUL.

Mevrouw de minister, deze onderwijsbegroting heeft heel wat aanzetten om het regeerakkoord verder uit te voeren. Toch zal ik eindigen met een negatieve noot, of met een vraag die kan leiden tot een negatieve noot. Zaterdag las ik in een krant dat wegens het uitblijven van de publicatie in het Staatsblad van de loonschalen, de pensioenen van kleuterleiders en -leidsters, onderwijzers en onderwijzeressen nog steeds worden berekend op basis van de oude salarisschalen. Als dit klopt, dan is dit een heel pijnlijke zaak. Ik hoop dat ik op deze vraag een duidelijk en bevredigend antwoord zal krijgen, want een dergelijke bijkomende spanning kunnen we missen als kiespijn. (*Applaus*)

De voorzitter : Aan de orde is de bespreking van de begroting Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de begroting welzijn houdt niet echt grote verassingen in. Integendeel, de vorige begroting werd een overgangsbegroting genoemd, maar deze lijkt een conservatieve begroting. Het is een begroting met als kenmerken continuïteit en consolidatie van vroeger genomen beslissingen. Naar onze mening is daarbij in te weinig ruimte voorzien om in te gaan op nieuwe noden.

In de begroting worden dus een aantal vroeger genomen beslissingen bevestigd : het social-profitakkoord, de zorgverzekering, het justitieel welzijnswerk, de thuiszorg, de hervorming van de bijzondere jeugdzorg, de uitbreiding van de kinderopvang en de invoering van het persoonlijk assistentiebudget. Een aantal van deze thema's vinden we terug onder de noemer 'nieuwe initiatieven', ten belope van 1,8 miljard frank. Tegenover de 1,5 miljard frank middelen die worden weggenomen uit het VIPA, een infrastructuurfonds dat de basis vormt voor regulier beleid, lijkt dit een peulschil.

Minister Vogels, uw collega's uit de regering lieten u kennelijk een beetje proeven van de grote budgettaire ruimte, maar veel meer zat er blijkbaar niet in. Uw grootste verwezenlijking vorig jaar was het social-profitakkoord, waarvoor we u willen feliciteren. Het persbericht van de Vlaamse regering vermeldt dat de regularisering op 1 januari een feit zal zijn. Een aantal voorzieningen ontvingen reeds een omzendbrief, maar het is nog wachten op concrete cijfers over barema's, lonen en anciënniteit. We hopen dat de uitvoering van de harmonisering en van de begeleidende maatregelen, zoals de carendag en de verlofdagen, vanaf 1 januari even soepel zal verlopen als u hebt beloofd. We staan immers achter de uitvoering van zowel de regularisering als van de harmonisering.

We hopen, mevrouw de minister, dat de realisatie van dit social profitakkord niet uw laatste grote verwezenlijking is in deze legislatuur. We hebben immers de indruk dat dit akkoord een hypotheek legt op wat u verder in deze legislatuur nog kan en mag realiseren, zeker wanneer er een kostenplaatje aan verbonden is. Er blijven nog heel wat dringende noden in deze sector waar u niet aan tegemoet komt, alle experimenten, pilootprojecten en communicatiebudgetten ten spijt.

Minister-president Patrick Dewael : Mevrouw Becq, hebt u dat binnen uw fractie besproken, rekening houdend met de claim van 84 miljard frank van de heer Martens ? Ik neem aan dat u goed overlegt hebt over alles wat binnen welzijn en gezondheid kan gebeuren, rekening houdend met die claim ?

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de minister-president, u bent het die het beleid voert en keuzes maakt. We stellen vast dat er voor de socialprofitakkoorden in een serieuze som geld is voorzien. Daarnaast uiten we echter onze bekommernis dat er noden blijven bestaan en dat daar iets aan moet gebeuren. Onze zorg is terecht, want anders zou u niet reageren.

Er zijn in het verleden verbintenissen aangegaan en die zijn ook neergeschreven. In de thuiszorg bijvoorbeeld wordt onvoldoende ingegaan op de bestaande noden. In het besluit van de Vlaamse regering is hiervoor voorzien in een groei van 4 procent. In uw begroting vinden we slechts een groei terug van 1,7 procent. Nochtans was er in het regeerakkoord opgenomen dat het gamma aan thuiszorgdiensten verder moet worden ondersteund en uitgebreid. U vermeldt, mevrouw de minister, als een van uw beleidsprioriteiten dat de Vlaamse oudere zolang mogelijk in zijn thuisomgeving moet kunnen blijven. Terecht, ouderen en personen met een handicap willen liefst thuis verzorgd blijven. Ten ondersteuning van mantelzorg, en nog meer bij gebrek aan mantelzorg is professionele thuiszorg onontbeerlijk. We vragen ons af waarom de daad niet bij het woord wordt gevoegd en de uitbreiding van de thuiszorg au sérieux wordt genomen.

Uitgaande van de zorgvraag zal het bestaande zorgtekort gigantisch toenemen als men de 4 procent niet haalt, met een groeiende dualisering tot gevolg. Mensen die zorg zelf kunnen inkopen op de privé-markt – meestal in het zwart en niet gecontroleerd – zullen die zorg kunnen krijgen. Anderen die het niet kunnen betalen of die de wegen niet kennen, zullen aan hun lot worden overgelaten.

De vraag is dan waar de zorg blijft voor een kwaliteitsvolle, betaalbare en toegankelijke dienstverlening. Wellicht zult u verwijzen naar de bijkomende mogelijkheden die via poetshulp zouden worden gecreëerd. De poetsdienst wordt immers geregulariseerd. Maar regularisering, mevrouw de minister, is echter geen uitbreiding. Plaatsen we daarnaast nog de mogelijke groei van de vraag naar thuiszorg naar aanleiding van de invoering van de zorgverzekering en de eventuele zorggarantie, of wordt de zorgverzekering nogmaals uitgesteld ? De voorzie-

Becq

ne besluiten en het minidecreet zouden vóór het jaareinde aan het parlement worden voorgelegd. U zal me misschien zeggen dat u nog veertien dagen de tijd hebt. Wanneer de regelgeving echter niet op tijd klaar is, kan de uitvoering ook niet op tijd beginnen.

Ook op een ander terrein in de begroting laat u de oudere bevolking in de kou staan. Het budget voor ouderenvoorzieningen binnen het VIPA daalt fors. Dat fonds moet de infrastructuur financieren en vormt uiteindelijk de basis voor een langetermijnbeleid. Concreet betekent dit dat ettelijke dossiers die de infrastructuur moeten vernieuwen, moeten worden uitgesteld. U zegt nogal vaak dat u nooit in een rusthuis zou willen terechtkomen omwille van de lamentabele toestand daar. We begrijpen de daling van het budget dan ook niet. Het aanbod is aan vernieuwing en verbetering toe ; de 'subsidieerbare vierkante meters' worden uitgebreid. Normaliter horen daar toch extra middelen bij. Voorzieningen moeten vandaag investeren om morgen in orde te kunnen zijn. U zegt terecht dat een tweesporenbeleid voor senioren belangrijk is : een hulpverleningsaanbod thuis en voldoende woon- en zorgvoorzieningen. Beide aspecten gaan er in deze begroting op achteruit. We rekenen erop dat de plannen met de ouderenzorg die u in het voorjaar zult uitschrijven, en tegen 2003 zou omzetten in een decreet, goed zullen zijn, maar daar hebben de zorgbehoevende ouderen van nu geen boodschap aan.

In de gehandicaptensector blijven eveneens heel wat noden onbeantwoord. U pleit voor een grotere toegankelijkheid. Dat impliceert enerzijds bekendheid van de aangeboden dienstverlening en een voldoende ruim en financieel toegankelijk aanbod, dat uiteraard ook kwaliteitsvol is. In de grote vakantie verklaarde u nog dat er in deze sector nood was aan veel middelen. U verwees naar de stijgende groep personen met niet-aangeboren hersenletsel en de stijging van de uitgaven voor individuele, materiële bijstand. Deze uitgaven verhogen, niet omdat mensen ten onrechte gebruik maken van hulpmiddelen, wel omdat de bekendheid van de mogelijkheden groeit. U creëert ruimte voor het persoonlijk assistentiebudget. Dat is een goede zaak, maar dat veronderstelde een substantiële verhoging zoals u zelf gewent had, maar het Vlaams Fonds krijgt in plaats van 1,5 miljard frank 715 miljoen frank.

Minister Mieke Vogels : Men heeft niet noodzakelijk meer geld nodig om nieuwe zaken te realise-

ren. Soms kan men een voorziening heroriënteren. Ik heb afgelopen zomer inderdaad gepleit voor 1,5 miljard frank bijkomende middelen om een minimumprogramma te kunnen uitvoeren binnen het Vlaams Fonds. Die 750 miljoen frank zijn bijkomende middelen. De andere 750 miljoen frank realiseren we via heroriëntering. Dat is een belangrijke optie van deze regering. We willen nieuwe projecten niet altijd koppelen aan meer middelen.

Mevrouw Sonja Becq : We vrezen alleen dat met die heroriënteringen een aantal problemen blijven bestaan. We vrezen bijvoorbeeld dat de individuele, materiële bijstand een verdoken besparingsoperatie kan inhouden. U verwacht dat 150 mensen uit de residentiële sector in het PAB-project stappen. Ik hoor van de betrokken instellingen dat er weinig beweging in zit. De mensen zijn er voldoende omringd en goed verzorgd. We vrezen dat u niet binnen dat budget zal kunnen blijven. We hebben moeite met de lineaire maatregel waarmee u alle beschutte werkplaatsen treft, ook de zwakke. Wij vrezen dat deze heroriënteringen voor nieuwe problemen zullen zorgen.

Naast deze aandachtspunten zijn er andere waar ik niet op inga wegens tijdgebrek. Ik noem het gebrek aan zelfs maar een begin van statuut voor onthaalgezinnen. Nochtans leeft bij deze groep een grote verwachting. Het ontbreekt nog altijd aan een goede regeling voor de buitenschoolse opvang, de opvang van zieke kinderen, met inbegrip van de overheveling van de middelen van het FCUD en een degelijk statuut voor de werknemers. We streven nog altijd naar voldoende middelen voor uitbreiding van de kinderopvang zodat ook kansarme gezinnen voldoende kansen krijgen om in het gesubsidieerde circuit kwaliteitsvolle opvang te vinden. Er is vanmorgen reeds genoeg gezegd dat er nood is aan een doorgedreven preventief drugsbeleid dat kan optornen tegen de ontwikkelingen op federaal niveau. Er is ook het onafgewerkte verhaal van de opvoedingsondersteuning.

Wij hebben verschillende amendementen ingediend en wij hopen dat ze zullen worden gerealiseerd, ook al worden ze vandaag weerhouden. Verschillende van de vorig jaar door ons ingediende amendementen vonden we immers terug in de begrotingscontrole en in deze begroting. Denk maar aan de onterechte afname van 1 percent die in de vorige begroting stond en ongedaan werd gemaakt in de begrotingscontrole. Wij denken aan onze amendementen waarin de aanzet voor de regularisering van de nepstatuten, de eigen middelen voor buitenschoolse opvang en opvang van zieke kinderen en de uitvoering van het decreet Culturele

Becq

Minderheden. Wij vinden deze zaken gedeeltelijk terug in de begroting. U steunt ons dus. Misschien waren wij met onze amendementen te vroeg en krijgen we nu eindelijk het stukje beleid waar we vorig jaar om vroegen.

Mevrouw de minister, bij het lezen van uw begroting en de beleidsbrief krijgen wij soms de indruk dat het jaar 2001 voor u niet bestaat. Ik durf niet zeggen hoe vaak ik in uw teksten lees dat een en ander in 2003 zal worden gerealiseerd. Sommige zaken wilt u in 2002 realiseren. Moeten we alle hulpbehoevenden, alle mensen met zorgvragen, alle mensen die in een rusthuis willen wonen, alle mensen die hun werkdruk in het OCMW vermindert willen zien en iedereen die onthaalouder wil worden, vragen even te stoppen met bestaan om vervolgens in 2002 of 2003 opnieuw tot leven te komen? Wij hopen van niet. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de beleidskredieten voor Welzijn stijgen voor het jaar 2001 met 8,7 miljard frank. Dat is een indrukwekkende groei die niet mag worden overschat, omdat 6,9 miljard frank wordt gebruikt voor de uitvoering van het sociaal akkoord. Daarvan dient 4,3 miljard frank voor de regularisatie van de DAC'ers. Ik ben van mening dat de regering hier een historische schuld inlost tegenover de velen die gedurende jaren in dit nepstatuut hebben gewerkt. Er rest nu nog de regularisatie van de Gesco's. Dat wordt veel moeilijker. De verwachtingen zijn hoog. Bovendien is de discriminatie tussen de Gesco's en de per 1 januari 2001 geregulariseerden op termijn niet houdbaar.

Zowel de begroting als de beleidsbrief zijn belangrijk voor gehandicapten, omdat vanaf januari 2001 voor het eerst de beleidslijnen op maat zullen worden geconcretiseerd. Er zullen dus 400 personen met een handicap in het systeem van persoonsgebonden assistentiebudgetten stappen. De begroting voorziet hiervoor in 400 budgetten ter waarde van 854.000 frank. Aan de overheid nu de bijzonder moeilijke taak om de budgetten toe te kennen.

Naast de mensen die vandaag in het experiment zitten en waarvoor de continuïteit zeer belangrijk is, zijn er 150 budgetten voorbehouden voor mensen die in een residentiële of semi-residentiële omgeving verblijven. De extra budgetten zullen dus beperkt zijn, wat de oefening ons inziens nog moeilijker maakt. Het is positief dat het decreet uitwer-

king zal hebben vanaf 1 januari 2001. Wij betreuren echter dat de uitvoeringsbesluiten vrij lang op zich hebben laten wachten. De mensen uit het experiment hebben grote vragen over hun toekomstig lot. Zij hebben geëxperimenteerd en ondervonden hoe zij met dit budget kunnen en moeten omgaan. Ze hebben de voordelen en beperkingen ervan leren kennen. Het was aangewezen hen iets vroeger te informeren over de verdere gang van zaken.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mijnheer Helsen, we waren bezig met de uitvoeringsbesluiten op het ogenblik dat het parlement het ontwerp van decreet nog aan het bespreken was. Op de terechtvraag van het parlement hebben we die besluiten verticaal geklasseerd en gewacht tot het ontwerp was goedgekeurd. We konden de uitvoeringsbesluiten daarna niet finaliseren vooraleer we de budgetten kenden die waren ingeschreven in de begroting voor 2001. We hebben gewacht tot de begroting in de commissie was goedgekeurd vooraleer de besluiten voor te leggen aan de regering. De regering heeft ze vorige vrijdag goedgekeurd.

De personen die op dat moment in het experiment waren ingeschakeld, zullen de eersten zijn die in aanmerking komen. Ze kunnen het huidig systeem van persoonlijke assistentie in elk geval continueren en kunnen dus het project waarmee ze bezig waren, verderzetten. Aangezien het om niet zo heel veel personen gaat, zullen eventuele individuele problemen worden opgelost. We zullen er dus alles aan doen om de zaak te continueren. Ze moeten niet ongerust zijn over hun persoonlijk budget.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, ik weet dat de uitvoeringsbesluiten ondertussen klaar zijn. Ze zullen wel bij de betrokkenen op tafel liggen. U weet echter ook dat er verschillende versies in omloop waren en dat er een aantal beperkingen waren ingebouwd. Ik denk daarbij onder andere aan de toewijzing van de assistenten. De huidige besluiten gaan in de goede richting.

Een ruime informatiecampagne over het persoonsgebonden assistentiebudget was echter wenselijk. In de toekomst kan men die verder uitwerken. De ongerustheid bij de betrokkenen hebt u ondertussen wel weggenomen. De objectieve informatie over de mogelijkheden van het budget voor andere personen met een handicap dringt zich echter ook op. De verwachtingen binnen die leefgemeenschap zijn bijzonder groot. Indien men ontgoochelingen over het aantal toe te kennen budgetten en over de

Helsen

mogelijkheden wil voorkomen, dan is een informatiecampagne noodzakelijk.

Bij de begroting van volgend jaar moet men een eerste evaluatie maken. Tijdens het experiment was er nog enige vrijheid bij de besteding van de middelen. Nu is er een decretale basis voorhanden waardoor de vrijheid wordt beperkt. De ervaring leert bovendien dat het persoonsgebonden budget door de gebruikers als ontoereikend wordt aangevoeld. Gehandicapten of hun familie voelen zeer vaak de noodzaak aan om een expertise te laten uitvoeren. Op dit moment hoort die thuis bij de bestaande voorzieningen. Vandaar dat op het terrein duidelijk wordt aangevoeld dat er nood is aan een persoonsgebonden budget. De commissie voor Welzijn moet volgend jaar prioritair werk maken van de inrichting van de persoonsgebonden budgetten.

Men moet eveneens een evaluatie maken van het assistentiebudget voor die 150 gehandicapten die nu in een instelling verblijven en die de stap zullen zetten van een residentiële setting naar een zelfstandig leven. De niet te onderschatten opdracht is assistenten aan te werven en te coachen. Is een terugkeer naar de voorziening waar men vandaan komt mogelijk ?

Het bedrag dat in de begroting wordt uitgetrokken voor het assistentiebudget moet eveneens worden geëvalueerd. Voor het eerst zal duidelijk worden hoeveel mensen geïnteresseerd zijn in een assistentiebudget. Het Vlaams Fonds kreeg heel wat vragen over het PAB. Het thema leeft bij heel wat personen met een handicap. Tot nu toe was het echter onmogelijk een realistische schatting te maken van het aantal mensen dat in dit systeem wil instappen. Bij een groot succes zullen we volgend jaar toch een herverdeling van de middelen moeten overwegen.

Ten slotte zal ook duidelijk worden welke omkaderende maatregelen nodig zijn om het persoonsgebonden assistentiebudget in de praktijk te kunnen brengen. Vandaag worden heel wat beslissingen genomen voor personen met een handicap. De lijst van de hulpmiddelen ligt vast. De hulp in de voorzieningen is reeds georganiseerd. Als mensen een persoonsgebonden budget krijgen, zullen ze zelf moeten uitzoeken welke hulpmiddelen waar beschikbaar zijn, en welke expertise waar te vinden is. Het is belangrijk dat we ons niet alleen met het decreet over het persoonsgebonden budget bezighouden, maar ook met de randvoorwaarden ervan. We

mogen daarbij niet de fout maken om deze randvoorwaarden te laten invullen door één ondersteunende organisatie, om te vermijden dat hier een nieuw monopolie of een afhankelijkheidssituatie zou ontstaan.

Het persoonsgebonden assistentiebudget lost niet alle noden op inzake opvang. Er zijn nog steeds 897 personen met een handicap die wachten op aangepaste opvang. Ook hier werd een belangrijke trendbreuk tot stand gebracht. Middelen van de residentiële sector werden toegewezen aan de ambulante sector om op korte termijn meer bijkomende opvangplaatsen te creëren en op die manier de druk op de residentiële sector te verlichten. Mevrouw de minister, ik waardeer bovendien bijzonder uw initiatief om een zorgtrajectbemiddelaar aan te wijzen die de vraag naar dringende opvang en het bestaande aanbod van de voorzieningen op elkaar zal afstemmen.

Een belangrijke leidraad in het regeerakkoord is de toegankelijkheid van voorzieningen. We bedoelen daarmee niet alleen de fysieke toegankelijkheid, maar ook de administratieve. De VLD dringt er bij de minister op aan de onvermijdelijke formaliteiten te vereenvoudigen en waar mogelijk af te schaffen.

Een ander belangrijk thema in het regeerakkoord is het Sociaal Huis, hoewel we bij de VLD veel liever spreken over een Welzijnsbureau. In de beleidsbrief wordt hierover bijzonder weinig gezegd. Blijkbaar verschuift deze bevoegdheid steeds meer naar minister Sauwens en wordt zij ingevuld door de gemeenten. Wij betreuren dit en wensen het OCMW als een afzonderlijke entiteit te behouden, zij het dan met een grotere legitimiteit ten aanzien van de kiezers door het OCMW-raadslid rechtstreeks te laten verkiezen. Dit gebeurt nu al in de Brusselse Raad.

Bij de omvorming van het OCMW naar Sociaal Huis staat in het politiek discours de eenloketsfunctie centraal. We moeten evenwel voorzichtig omspringen met deze term. In Vlaanderen wordt reeds jarenlang gepleit voor een samenwerking tussen de OCMW's en de bestaande voorzieningen in de regio, onder het motto dat de overheid niet moet organiseren waar de privé-sector al voor zorgt. In die context moeten we onder de term 'eenloketsfunctie' trajectbegeleiding en een goed ontwikkelde onthaalfunctie bij het OCMW verstaan. Het is belangrijk dat mensen in hun administratieve zoektocht een begeleider meekrijgen. Zijn taak is niet om de dienstverlening helemaal zelf aan te bieden, maar om te voorkomen dat mensen

Helsen

van het kastje naar de muur worden gestuurd. Het moet dossiers opvolgen en is een waarborg dat er wel degelijk vooruitgang wordt geboekt.

In die context is netwerkvorming een essentiële opdracht voor het OCMW. Contacten leggen met andere dienstverleners in de regio en met andere overheden zijn de basisvoorwaarden opdat de trajectbegeleider zijn functie zou kunnen waarmaken. De omvorming van een OCMW naar een Sociaal Huis is geen eenvoudige klus. Zij hangt bovendien af van de vervulling van een aantal randvoorwaarden. Ten eerste stellen we ons vragen bij de haalbaarheid van dit project voor kleine OCMW's. Beschikken ze over de middelen om de nodige know-how in huis te halen en over voldoende mankracht? Wellicht zullen ze onderling moeten samenwerken of aansluiting zoeken bij andere OCMW's.

De VLD zal eerstdaags een voorstel van decreet indienen. Dit moet het voor OCMW's mogelijk maken om samen mensen in dienst te nemen. Een klein OCMW beschikt over te weinig middelen om bijvoorbeeld een jurist of een kwaliteitscoördinator in dienst te nemen.

Bij de omvorming tot een sociaal of welzijnshuis is het de bedoeling om alle sociale bevoegdheden binnen het OCMW te centraliseren. Er zijn nog sociale uitkeringen die men op het gemeentehuis moet aanvragen.

Mevrouw Sonja Becq : Op welke termijn wenst u dit te realiseren? Ik hoor u spreken over samenwerking tussen OCMW's om personeel aan te werven. Werd daarin geld voor voorzien? Gaat u de experimenten invullen waar minister Vogels over schreef en waarvoor geen duidelijke invulling bestaat? Hoe ziet u dit op korte en op lange termijn?

De heer Koen Helsen : De omvorming is opgenomen in het regeerprogramma en zal in deze legislatuur vorm krijgen. Voor het samen aanwerven van personeel is niet in extra geld voorzien. Wij wensen enkel een instrument aan te reiken om dit wettelijk mogelijk te maken.

Mevrouw Sonja Becq : Deze mogelijkheid bestaat nu al. In het arrondissement Halle-Vilvoorde bestaat een consortium van verschillende OCMW's dat effectief samenwerkt. Deze OCMW's hebben samen initiatieven inzake het algemeen welzijnswerk opgezet, zorgen samen voor opvang voor

zieke kinderen en hebben een gemeenschappelijke juridische dienst uitgebouwd. Er is niets nieuws onder de zon. U schuift de zaak alleen maar op de lange baan.

De heer Koen Helsen : Dit is niet zo. Het voorstel zult u volgend jaar mee in de commissie kunnen bespreken. Wij wensen dit duidelijk in de OCMW-wet in te schrijven. Het is een simpel instrument om bijvoorbeeld een jurist aan te werven. Deze regering wil werk maken van het ombouwen tot een sociaal huis.

Mevrouw Sonja Becq : Op dit moment bestaat er geen eensgezindheid tussen minister Sauwens en minister Vogels over wat onder dit sociaal huis moet worden verstaan.

De heer Koen Helsen : Het debat zal dit ongetwijfeld uitwijzen. Over de sociale materies die nu onder de federale bevoegdheid ressorteren, moet zeker worden overlegd. Er moet een duidelijke lijn in worden getrokken. Het jaar 2001 is het jaar van de vrijwilligers. De belangrijkste doelstelling tijdens dit jaar is de randvoorwaarden creëren zodat vrijwilligerswerk mogelijk wordt of op zijn minst niet wordt afgestraft.

De waardering voor dit werk moet eveneens vergroten. Er zijn in Vlaanderen ruim 1 miljoen mensen ouder dan zestien als vrijwilliger actief. Dit wijst op een groot engagement in het sociaal-culturele leven. Het geeft ook het belang aan dat wij aan maatschappelijke bindweefsels hechten.

De grootste problemen vormen de kwalificatie van de onkostenvergoeding op fiscaal en sociaal vlak, de kwalificatie van de inzet als arbeid, al dan niet onderworpen aan sociale zekerheidsbijdragen, en de vraag of vrijwilligerswerk kan worden uitgevoerd in combinatie met een uitkering ten laste van de sociale zekerheid. Waar ligt de grens tussen vrijwilligerswerk en een reguliere job? Talloze conflicten tussen vrijwilliger en administratie zijn hierover in de voorbije jaren gerezen.

Een eerste doelstelling van een maatschappij die vrijwilligerswerk wil honoreren, is de bestraffing op fiscaal en sociaal vlak wegwerken zodat vrijwilligerswerk mogelijk is. De bal ligt hiervoor in het kamp van de federale regering. Het federale niveau is bereid te sleutelen aan de federale wetgeving. Het plafond van de onkostenvergoeding zou worden opgetrokken, zodat vrijwilligers niet voor hun onkostenvergoeding worden bestraft. Op het vlak van de sociale zekerheid moeten vooral initiatieven worden genomen in het kader van de bijdrage-

Helsen

regeling en in het kader van de combinatie van een uitkering en de onkostenvergoeding als vrijwilliger. Een interkabinettenwerkgroep buigt zich hierover.

De taak van het Vlaams Parlement bestaat erin het vrijwilligerswerk binnen de maatschappij te laten waarden en de integratie van vrijwilligers binnen een organisatie of voorziening te bevorderen. Als ik het goed heb begrepen zal de minister een mediacampagne opzetten om de appreciatie van de bevolking voor het vrijwilligerswerk te vergroten. Daarnaast moet vooral een dialoog op gang worden gebracht met de diverse actoren in het welzijnswerk. Vrijwilligerswerk is in heel wat sectoren ingebed, maar kan beter ondersteund worden. Deze dialoog kan een verfijnd beeld opleveren over wat vandaag nog kan worden verbeterd inzake de ondersteuning van de vrijwilliger.

Op het vlak van opleiding en begeleiding kan ongetwijfeld nog veel gebeuren. Het is dan ook zinvol een evaluatie te maken van het decreet op het georganiseerd vrijwilligerswerk om na te gaan hoe deze vrijwilligers nog meer kunnen worden ondersteund. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze begroting is een belangrijk onderdeel binnen de totale Vlaamse begroting en verdient dan ook de nodige aandacht.

Mevrouw de minister, deze begroting, die de financiële vertaling is van uw beleidsbrief, vertoont een aantal goede aspecten en positieve doelstellingen, maar ook een aantal belangrijke gebreken en lacunes. Deze begroting geeft geen antwoord op een aantal fundamentele uitdagingen die onze samenleving vandaag stelt. Een aantal belangrijke aspecten worden niet helemaal genegeerd, maar toch serieus verwaarloosd.

Een eerste belangrijk aspect is het gebrek aan coördinatie. Reeds jaren vragen we meer gecoördineerd te werken en alles te structureren : thema per thema, doelstelling per doelstelling, doelgroep per doelgroep. Dit gebeurt vandaag nog steeds niet en maakt het geheel niet altijd duidelijk en overzichtelijk. Bovendien maakt deze handelwijze het moeilijk om na te gaan of u de vooropgezette doelstellingen wel in praktijk uitwerkt. Dit leidt ook tot versnippering van de kostbare middelen binnen het welzijnslandschap. Te veel dossiers rond dezelfde thema's, doelgroepen of beleidsdoelstellingen

zijn verspreid over verschillende hoofdstukken. Ik hoop dan ook dat het in de toekomst een prioriteit zal worden – zoals reeds herhaaldelijk beloofd in het verleden – deze versnippering aan te pakken en meer gestructureerd te werken.

Dit is een grote en zeker geen gemakkelijke uitdaging die veel voordelen biedt : meer efficiëntie, het doeltreffend aanwenden van de beschikbare financiële middelen, doorzichtigheid en kwaliteit. Tegelijkertijd moet de regelgeving binnen uw bevoegdheidsgebied worden vereenvoudigd. Deze regelgeving is ingewikkeld, onoverzichtelijk en onduidelijk.

Een van uw uitgangspunten in deze begroting is duidelijk en noem ik verkeerde positieve discriminatie. De aandacht die u in verschillende programma's besteedt aan allochtonen, asielzoekers, nieuwkomers, illegalen en zigeuners staat in schril contrast met een gebrek aan aandacht voor het gezin, de bejaarden en onze eigen vierde wereld. Deze doelgroepen komen te beperkt aan bod. Er worden wel financiële middelen uitgetrokken, maar die zijn niet evenredig met de middelen die u uittrekt voor de allochtonen, illegalen en asielzoekers, en die u handig verspreidt over verschillende programma's en basisallocaties.

Een dergelijke basis is absoluut onaanvaardbaar en is bovendien een totaal verkeerd signaal aan de Vlamingen. Uit recente cijfers blijkt dat in Vlaanderen nog steeds 5 percent van de kinderen geboren worden in kansarme gezinnen. Dit cijfer ligt zelfs nog hoger in steden zoals Antwerpen, Mechelen en Gent. Het is dan ook de plicht van de overheid om dringend werk te maken van dit dossier. Het is haar plicht om eerst de eigen vierde wereld uit het slop te halen, om de situatie van de bestaansminimumtrekkers of mensen met een laag pensioentje fundamenteel te verbeteren. Dit is echter niet uw eerste prioriteit.

Een ander probleem is dat Vlaanderen slechts over beperkte bevoegdheden beschikt, waardoor het moeilijk, bijna onmogelijk is om een volledig en grondig beleid te voeren op het vlak van welzijn. Bovendien moeten we steeds opnieuw vaststellen dat de federale ministers zich ook nog eens willen mengen in de Vlaamse bevoegdheid en dat het federale beleid een enorme impact heeft op het Vlaamse beleid. Hiervan kunnen we vele voorbeelden geven.

Een duidelijk voorbeeld is het drugsdossier. Minister Aelvoet heeft zich in het verleden maar al te vaak begeven op het domein van de preventie. Bo-

Dillen

vendien geeft de federale overheid dan ook nog eens totaal verkeerde signalen. Inzake het drugsdossier tracht minister Vogels inspanningen te leveren op het vlak van de preventie, maar geeft de federale regering signalen dat alles toch niet zo erg is, dat een beperkt drugsgebruik moet worden toegelaten. Dit is onaanvaardbaar. We mogen niet over het hoofd zien dat de burger geen onderscheid maakt tussen beleidsintenties en daadwerkelijke beslissingen. Het komt dan ook paradoxaal over vanuit Vlaanderen aandacht te blijven geven aan drugspreventie, wat ik voor alle duidelijkheid alleen maar kan toejuichen, maar vanuit de federale regering signalen uit te zenden dat drugsgebruik wel kan en mag en toch eigenlijk niet zo erg is.

Na de lectuur van het standpunt van de Vlaamse regering inzake de drugsproblematiek, dat we vorige week ontvingen, moet het me trouwens van het hart dat ik niet meer zo gerust ben wat preventie betreft. Ik heb er geen moeite mee dat u aandacht besteedt aan de gebruikers. Er zijn inderdaad problemen op het veld : dat erken ik onmiddellijk. Maar toch frons ik de wenkbrauwen als ik lees dat de Vlaamse regering drugs bestempelt als iets, en ik citeer, 'met ook leuke en spannende kanten'. Het kan niet dat de Vlaamse regering als doel vooropstelt 'iedereen individueel en maatschappelijk verantwoord te laten omgaan met alcohol en andere drugs'. Dit lijkt me een verkeerd uitgangspunt. Preventie moet de aandacht krijgen, uiteraard ook met de nodige aandacht voor hulp aan gebruikers. Dit moet de Vlaamse opdracht en boodschap zijn.

Mevrouw de minister, zoals mevrouw Becq reeds zei, maakt u geen duidelijke keuzes in uw doelstellingen voor 2001. De prioriteiten zijn niet altijd op een ondubbelzinnige manier af te leiden uit deze begroting. Bij de aanwending van de middelen geeft u regelmatig een opsomming van mogelijke projecten en doelstellingen, waaruit nog moet worden gekozen. Ik betreur dit. Het opsommen van vele mogelijkheden, zonder vooraf aan te geven welke weg u zult inslaan, is geen bewijs van een goed beleid. Deze begroting stijgt weliswaar met 12 percent of, in geld uitgedrukt, met ongeveer 10 miljard frank. Daarvan blijft ongeveer 3 miljard frank over voor nieuwe invullingen, prioriteiten en doelstellingen. Een aantal belangrijke uitdagingen vinden echter helaas geen antwoord.

Zo moet ik opnieuw vaststellen dat ook dit jaar een geïntegreerd en volledig gezinsbeleid volledig ontbreekt. Uw begroting houdt te weinig rekening met de echte noden van het gezin. U kondigt aan

iets te willen ondernemen om een harmonieuze samenhang tussen gezin en werken mogelijk te maken. Maar met een budget van 6 miljoen frank voor de verschillende vooropgezette projecten, waaruit u dan nog moet kiezen, zult u niet ver komen.

U hebt de campagne 'Kwaliteit van werk, kwaliteit van leven' gelanceerd. Dat was een goede campagne, maar over een verdere uitwerking, een verfijning en meer concrete acties vind ik weinig of niets terug in deze begroting.

Daarenboven mag een gezinsbeleid niet enkel aandacht besteden aan de buitenhuiswerkende ouder. Ook de thuiswerkende ouder verdient dezelfde aandacht, maar hiervoor maakt deze regering geen ruimte vrij. Nochtans is dit sinds de duidelijke arresten van het Arbitragehof en de Raad van State een exclusieve, eigen Vlaamse bevoegdheid. Ik heb reeds talrijke malen gesteld dat ik het belang van een kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang, waaraan u in uw beleid volledig terecht aandacht schenkt, volledig mee onderschrijf en zal steunen. Maar tegelijkertijd wil ik dezelfde aandacht en middelen vragen voor de thuiswerkende ouder. Ook zij of hij heeft recht op erkenning en ondersteuning.

Een volledig gezinsbeleid heeft nog veel meer aspecten. Denken we bijvoorbeeld aan de problematiek van de stress die, zoals blijkt uit recente studies, zowel bij ouders als bij kinderen voorkomt door de vaak moeilijke combinatie tussen arbeid en gezin en de vaak veeleisende werkomstandigheden. Of denken we aan het moeilijke dossier van geweld binnen het gezin en kindermishandeling. Ook dit dient te worden vertaald naar een volledig gezinsbeleid.

Mevrouw de minister, ook op het vlak van bejaardenbeleid denk ik dat deze begroting tekortschiet. U bent coördinerend minister en hebt wel aangekondigd dat de middelen volgend jaar zullen toenemen, maar vandaag is de aandacht absoluut onvoldoende. Het is nochtans onze plicht om bij voorrang voldoende aandacht te besteden aan de bejaarden en er voldoende middelen voor vrij te maken. Alles moet in het werk worden gesteld om het leven van de oudere meer zin te geven.

Ook op het vlak van de geestelijke gezondheidszorg wordt de enorme uitbreiding van de problemen over het hoofd gezien. Als we weten dat psychische ziekten in ons land de belangrijkste oorzaak zijn van arbeidsongeschiktheid en dat in West-Europa ongeveer 20 percent van de bevol-

Dillen

king te maken heeft met geestelijke gezondheidsproblemen, wordt het hoog tijd een effectief preventiebeleid uit te werken. De huidige financiële en personele omkadering is ontoereikend, laat staan dat ze ruimte zou bieden voor nieuwe uitdagingen. Het is dan ook belangrijk hier een prioriteit van te maken.

Hetzelfde geldt voor de problematiek van de toenemende zwaarlijvigheid bij jongeren, die op dit ogenblik de wetenschappelijke en medische wereld ernstige zorgen baart. Spijtig genoeg is dit niet het geval voor de politieke wereld, die op het vlak van de preventie een grote verantwoordelijkheid heeft. Nochtans waarschuwen experts voor een zwaarlijvigheidsexplosie bij jongeren, wat op korte en middellange termijn zal leiden tot enorme gezondheidsproblemen. Wanneer Vlaanderen geen prioriteit geeft aan preventie in verband met deze helaas toenemende problematiek, zullen in de toekomst grote besparingen in de gezondheidsuitgaven hiervan een onmiddellijk en rechtstreeks gevolg zijn.

Mevrouw de minister, dit zijn slechts enkele voorbeelden, enkele aspecten waar uw begroting te kort schiet. Een aantal belangrijke prioriteiten worden verwaarloosd. Onze fractie zal uw begroting dan ook niet stemmen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vijf minuutjes is veel te weinig om een hele welzijnsbegroting uitvoerig te bespreken. Ik zal daar dus ook niet aan beginnen, maar zal wel enkele klemtonen leggen. Ik denk dat de leden van de commissie voor Welzijn het met mij eens zullen zijn dat we de begroting zeer uitvoerig hebben kunnen bespreken in deze commissie.

De welzijnsbegroting stijgt meer dan ooit, namelijk met 12 percent, meer dan in 2000. In termen van beleidskredieten spreken we dan over bijna 82 miljard frank. Ik wil hier nog eens onderstrepen dat u daar ongetwijfeld heel hard voor hebt moeten werken. De belangrijkste klemtonen in de begroting 2001 zijn de volgende : de opstart van de zorgverzekering, waarover zo dadelijk meer, de realisatie van het Vlaams intersectoraal akkoord voor de social profit, waar mevrouw De Martelaer het over zal hebben, de eerste fase van het beleidsplan kinderopvang, de volledige financiële impact van de uitbouw van de centra voor kindercare en gezins-

ondersteuning met 200 extra plaatsen, de uitvoering van het persoonlijk assistentiebudget, de heroriëntering binnen de zorgsector van het Vlaams Fonds, het opvangen van de volumestijging individuele materiële bijstand en meer kansen voor risicogroepen op de arbeidsmarkt. Nog een belangrijke klemtoon is de uitbouw en de operationalisering van het concept integrale jeugdhulpverlening. Ik weet dat er in dat verband gisteren belangrijke knopen zijn doorgemaakt en belangrijke lijnen zijn uitgezet. Begin 2001 zullen we daarvoor ook de pilotregio's aangewezen krijgen. Verder is er nog de uitbreiding van de thuiszorg, met een verdere stap in de programmatie. Met dit alles wil ik maar aangeven dat er zeer belangrijke klemtonen zijn gelegd en dat we daar meer dan achter kunnen staan.

Voor de realisatie van de zorgverzekering werd weer 4 miljard frank gereserveerd. Parallel daarmee wordt de thuiszorg uitgebreid. Om die zorgverzekering te laten starten, moesten er nog heel wat zaken opgelost worden en zijn er ook nog heel wat zaken in voorbereiding. Ik weet dat er een vijftiental besluiten uitgewerkt moesten worden om het voorstel in uitvoering te brengen. Ook is het zo dat heel wat bepalingen van het decreet dat we op 30 maart 1999 hebben goedgekeurd, nog moeten worden aangepast.

Mevrouw Becq heeft in het verleden haar ongerustheid geuit dat de zorgverzekering niet op tijd zou kunnen starten. Ik wil dan ook zeer nadrukkelijk zeggen dat er een goede samenwerking is tussen het kabinet van de minister en de meerderheidsfracties. Momenteel leggen we de laatste hand aan een voorstel van decreet waarin we een aantal aanpassingen voorstellen. Het is onze ambitie om dat deze week nog in te dienen. Het is ook mogelijk om daarover nog een dialoog te voeren vooraleer we het indienen.

Ik kom dan nu bij enkele accenten. Het is belangrijk dat de gefaseerde invoering wordt ingeschreven in het voorstel van decreet. Ook de OCMW's krijgen als lokale agenten een plaats in het voorstel van decreet. Dit decreetaal en wetgevend werk is belangrijk. Dat hebben we ook zelf in de hand. Een aantal zaken hebben we minder in de hand. Er is de uitspraak van het Arbitragehof. Er is ook het resultaat van de afspraken die we moeten maken met de federale regering.

Ik wil hier nu een zeer belangrijk punt inbrengen. Ik hoop dat de minister-president daarop een antwoord zal geven in zijn repliek. Er blijft nog altijd de financiële vraag die gekoppeld is aan de hele uitvoering van de zorgverzekering. Voor mij blijft

Van Den Heuvel

het belangrijk om erop te wijzen dat we voor de volledige uitvoering van de zorgverzekering blijven communiceren dat dit geen gratis iets is. De mensen moeten worden ingelicht dat ze een bijdrage zullen moeten leveren.

In de commissie heb ik al aangehaald dat er nog maar pas een onderzoek is verricht naar het denken van mensen over hun inkomen na pensioenering. Het blijkt dat dit nogal verkeerd wordt ingeschat. Ook over het systeem van de zorgverzekering is nog lang niet iedereen mee. In dat verband hebben we dus nog een opdracht te vervullen.

In juni 2000 heeft Agalev zich ingeschreven in de gefaseerde invoering van de zorgverzekering. We doen dat nog steeds. Die gefaseerde invoering vonden we meer dan nodig omdat we het ons niet kunnen veroorloven in een financieel avontuur te stappen.

Mevrouw de minister, in de commissie hebt u aangehaald dat de huidige prognoses over de betaalbaarheid van de zorgverzekering nogal evolueren. Tijdens de bespreking van het voorstel van decreet in 1999 hadden we het over jaarlijkse uitbetalingen van 8 tot 12 miljard frank. Dat waren toen de schattingen. U spreekt nu al over betalingen van 30 tot 35 miljard frank. Dat is een enorme wijziging van het budget, die meteen een verantwoording is voor de gefaseerde invoering.

Daarom wil ik graag op korte termijn meer te weten komen over de volgende fasen van de invoering van de zorgverzekering. Ook u bent daarvoor vragende partij. Het is dus nodig dat alle partners in de regering zich uitspreken over de verdere uitbouw van de zorgverzekering en de financiering ervan. Hoe zullen we samen in de loop van de tijd het verdere financiële plaatje van de zorgverzekering invullen?

Mevrouw de minister, ik heb uw begroting uitvoerig vergeleken met uw beleidsbrief van vorig jaar, en heb daarbij kunnen vaststellen dat u de lijn die u in uw beleidsbrief hebt uitgetekend, voor het eerst hebt kunnen doortrekken in de begroting, die u nu immers voor het eerst zelf in handen had. U bent daarin goed geslaagd, en we zullen dan ook met overtuiging uw begroting, en de hele begroting, goedkeuren. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, gezien de korte spreektijd die me is toegemeten, beperk ik mijn betoog tot de professionele kredieten voor de uitvoering van het sociaal akkoord. De eerste fase is de regularisatie van het DAC-statuut. In de begroting is in een bedrag voorzien van 1,9 miljard frank, waarvan volgend jaar 800 miljoen frank zou worden uitgetrokken, en daarna telkens 275 miljoen frank per jaar.

Een aantal sprekers is hierop al ingegaan, en we hebben het al via de kranten vernomen, maar het blijft belangrijk om er de aandacht op te vestigen. Het gaat tenslotte om een groot deel van de begroting. Na twee decennia slagen we er eindelijk in om mensen die via allerlei tewerkstellingsprojecten aan de slag werden gehouden, een volwaardig statuut te geven.

Niet onbelangrijk om te vermelden in dit proces van regularisatie, is dat we vorig jaar rond deze tijd niet eens wisten hoeveel mensen in dat statuut zijn tewerkgesteld, laat staan dat we wisten waar te velde ze ergens werken. Ondertussen is er geïnventariseerd, gegroepeerd per sector, en toegewezen aan de bevoegde administraties. We weten nu dat het in het totaal gaat om 6.261 werknemers. Vanaf 1 januari 2001 krijgen zij een volwaardig statuut en loonsvoorwaarden conform die van de sector waarin ze tewerkgesteld zijn.

Overeenkomstig het Vlaamse regeerakkoord en de Vesoc-afsprakenkalender worden de DAC-projecten nu onderzocht op hun doelmatigheid. Dit onderzoek heeft de bedoeling na te gaan op welke manier deze jobs in een wettelijke regeling kunnen worden ingebed, met de reguliere subsidiëring. We mogen enerzijds niet vergeten dat deze projecten oorspronkelijk tewerkstellingsprojecten waren. Anderzijds ontstonden zij destijds om hiaten op te vullen die op dat moment in de welzijnssector niet opgevuld raakten. Het is daarom niet zo evident, wanneer deze projecten worden ingeschaald in het reguliere circuit, dat het specifieke ervan behouden blijft.

Mevrouw de minister, om die reden heb ik u een schriftelijke vraag gesteld over de toekomst van de Vlaamse kraamcentra. Ik ben verheugd met het antwoord, dat ik toevallig deze morgen per post ontving, dat u toch de specifieke identiteit van de kraamcentra wenst te behouden, en hen op termijn een plaats wilt geven in een samenwerking met de grote diensten voor gezinszorg. Daarbij zullen ook

De Martelaar

duidelijke protocollen worden ontwikkeld om de mogelijkheden van de kraamcentra te behouden.

Een ander voorbeeld van DAC-projecten zijn de diensten voor beschut wonen, die ontstaan zijn uit de nood om mensen die in de psychiatrie verblijven, extern te begeleiden.

Een ander voorbeeld is het maatschappelijke opbouwwerk. De opbouwwerkers helpen en ondersteunen de verschillende OCMW's. Ze reiken expertise aan en organiseren samenwerkingen. Er is heel wat werk aan de winkel. Indien men al de projecten die ooit uit nood zijn ontstaan een eigen plaats binnen de wetgeving wil geven, staat men voor heel wat creatieve uitdagingen.

De nota van de Vlaamse regering van 30 juni 2000 stelt dat de DAC-projecten in de sociaal-culturele sector pas vanaf 1 januari 2005 zullen worden geregulariseerd. Ik zou minister Anciaux willen oproepen om, indien mogelijk, niet tot 2005 te wachten. Het is misschien mogelijk om al de mensen die momenteel binnen de sociaal-culturele sector in dit statuut werken reeds vroeger te regulariseren.

Een tweede facet in de uitvoering van het sociaal akkoord bestaat uit de begrippen die binnen de social profit zijn gelanceerd, namelijk het loopbaankrediet, de landingsbanen en het zorgkrediet. Mijs inziens mogen we trots zijn op de trendbreuk die we in dit domein hebben verwezenlijkt. Het feit dat mensen tijd krijgen voor andere dingen dan werken, krijgt momenteel opvolging in de interprofessionele akkoorden. Ook in de andere sectoren doet het begrip tijdskrediet zijn intrede.

Een groot deel van het budget voor Welzijn wordt besteed aan de uitvoering van het sociaal akkoord. De welzijnssector heeft evenwel ook het voortouw genomen inzake een combinatiebeleid. Men wil zoeken naar een evenwicht tussen betaalde arbeid en andere dimensies van het leven, zoals de zorgarbeid binnen en buiten het gezin, de vrije tijd, de maatschappelijke participatie, de opleiding, enzovoort.

Wat de uitvoering van het sociaal akkoord betreft, wil ik hier even op een mogelijk probleem wijzen. Ik heb vandaag vernomen dat het moeilijk zal zijn om de loonharmonisatie en de arbeidsduurvermindering op tijd klaar te krijgen. Er zou zelfs sprake zijn van een opschorting. Aangezien kleine geruchten dikwijls tot grote verhalen aangroeien, vind ik

het belangrijk dit hier vandaag ter sprake te brengen.

Ik heb me vandaag bij de betrokken diensten geïnformeerd. Men heeft me verzekerd dat er hard wordt gewerkt aan de loonharmonisering en aan de vermindering van de arbeidsduur. Men wil de tientallen uitvoeringsbesluiten die men per sector nodig heeft, tijdig op papier krijgen. Gezien de procedures die men inzake onderhandelingen met de sociale partners en de regering dient te doorlopen, zal dit vermoedelijk tot het begin van volgend jaar duren. Ik zou de minister willen oproepen om hierover op een zeer duidelijke wijze met de buitenwereld te communiceren.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Een deel van de voorziene loonharmonisering zou met terugwerkende kracht vanaf 1 oktober 2000 gelden. Een groot deel van deze harmonisering zou gelijktijdig vanaf 1 januari 2001 in voege treden. Ik herinner me wel dat de minister in de commissie verschillende keren heeft gesteld dat de regularisering en de harmonisering voor de poetshulp in DAC-statuut er op 1 januari 2001 gezamenlijk zou worden ingevoerd.

Minister Mieke Vogels : De Vlaamse regering zal deze uitvoeringsbesluiten onmogelijk voor 1 januari 2001 kunnen goedkeuren. De oorzaak ligt echter bij de sociale partners. In het in maart 2000 ondertekende akkoord was 1 januari 2001 als startdatum voorzien. In dit akkoord stond ook dat de sociale partners voor 1 oktober 2000 de nodige CAO's moesten neerleggen. De sociale partners hebben echter tot 20 november 2000 de tijd genomen om die CAO's rond te krijgen.

Het is onmogelijk om op vier weken tijd al de verschillende decreten en uitvoeringsbesluiten aan te passen. Dit betekent niet dat de loonharmonisering met terugwerkende kracht plots onmogelijk is. Ik heb gisteren in alle openheid op mijn kabinet met de sociale partners vergaderd. Zij begrijpen de ernst van de situatie. Zij hebben tenslotte zes weken meer tijd genomen dan in het akkoord was voorzien.

We zullen de afgesproken loonharmonisering doorvoeren. De uitvoeringsbesluiten zullen echter pas in februari of maart 2001 klaar zijn. Indien de sociale partners dit wensen en indien zij die verantwoordelijkheid willen dragen, kunnen zij de loonharmonisering trouwens nu reeds gedeeltelijk verwezenlijken.

Mevrouw Sonja Becq : De sociale partners kunnen met andere woorden een loonharmonisering doorvoeren waartegenover geen garanties staan.

Minister Mieke Vogels : Die garantie geef ik hen. Zodra de begroting goedgekeurd is, kunnen ze dit daar lezen. Er is immers in voldoende middelen voorzien. Het is enkel nog een kwestie van technisch klaar te zijn.

In het akkoord dat eind maart ondertekend was, hadden de vakbonden zich er samen met de werkgevers toe geëngageerd om de CAO's voor oktober in te dienen. Dat is uiteindelijk 15 november geworden.

Mevrouw Sonja Becq : Het is ook later dan 15 november geworden omdat er enkele moeilijkheden opgedoken waren met betrekking tot berekeningen en dergelijke en omdat een aantal zaken niet erg duidelijk waren.

Minister Mieke Vogels : Ja, maar dat lag niet aan ons. Dat had vooral te maken met de Maribel.

Mevrouw Sonja Becq : Niet alleen met de sociale Maribel. Er waren ook andere zaken, zoals de berekeningen voor de carensdag.

Mevrouw Ann De Martelaer : De kredieten liggen in ieder geval vast en er zal een duidelijke communicatie moeten zijn rond hoe een en ander met teruggewerkende kracht zal verlopen.

Als laatste aantekening bij deze bespreking wil ik me zowel tot minister Vogels als tot minister Sauwens, helaas nu niet aanwezig, wenden met betrekking tot de situatie van de maatschappelijk werkers in de OCMW's. Vorige week werd ons hun situatie duidelijk gemaakt door de acties die zij voerden. Tijdens de begrotingsbespreking zelf werd reeds gewezen op hun steeds toenemende werkdruk. De acties en de tv-uitzendingen van vorige week hebben iedereen duidelijk gemaakt dat de maatschappelijk werkers van OCMW's zowat manussjes van alles zijn die in alle situaties hun weg moeten zien te vinden.

Of we het lokale beleid in de toekomst nu via de OCMW's of het Sociaal Huis uitvoering geven, is op zichzelf niet belangrijk. Veel belangrijker lijkt me dat de mensen die aan dit beleid uitvoering moeten geven, kwantitatieve en kwalitatieve garanties krijgen, met andere woorden genoeg mensen voor de diverse opdrachten en een voldoende verloning. Bij de begrotingsbesprekingen 2001 zal ik daar persoonlijk verdere aandacht aan besteden.

Mevrouw Sonja Becq : U pleit dus voor een snellere oplossing dan beloofd door minister Vogels ? Zij voorziet namelijk slechts in een oplossing tegen 2003 of 2004.

Mevrouw Ann De Martelaer : Deze week komt de verloning ter sprake in comité C. We moeten daar dus niet op wachten. Als minister Sauwens daar zijn fiat geeft, ligt een loonsverhoging voor de maatschappelijk werkers in het verschiep.

Mevrouw Sonja Becq : Ja, maar zij kunnen die loonsverhoging pas krijgen als de individuele gemeenten dit toestaan. Deze geldt dus niet voor iedereen. Een globale oplossing zou er maar komen na een heroriëntering binnen het SIF. Dit betekent dus ten vroegste in 2004. Maar als ik u goed heb begrepen, engageert Agalev zich om daar reeds in 2001 een oplossing voor te vinden.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik heb gezegd dat ik het belangrijk vind dat mensen voldoende in aantal zijn om hun opdrachten naar behoren te kunnen uitvoeren. Het is onze taak om bij de opmaak van het beleid de mogelijkheden te onderzoeken. We hebben voldoende commissievergaderingen om daar op in te gaan.

Mevrouw Sonja Becq : Ik wilde net medestander zijn, maar uw antwoord is mij daarvoor te vrijblijvend.

De voorzitter : Ik dank mevrouw De Martelaer voor haar toelichting. (*Applaus bij de meerderheid*)

Aan de orde is de bespreking van het hoofdstuk economie, landbouw, werkgelegenheid, toerisme, buitenlandse en Europese aangelegenheden.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering, collega's, de heer Laurys en ikzelf zullen voor dit brede pakket beleidsdomeinen het woord voeren namens onze fractie. Het gaat inderdaad over Economie, Werkgelegenheid, Toerisme, Buitenlandse en Europese Aangelegenheden en Landbouw.

Het valt ons onmiddellijk op dat dit blijkbaar geen thema's zijn die de meerderheidsfracties beroeren. Ik stel immers vast dat de meerderheid in slechts 13 minuten spreektijd heeft voorzien voor deze brede waaier aan thema's. Twee meerderheidsfracties hebben zich zelfs niet eens ingeschreven. Dit is in mijn politieke loopbaan hier, dus sinds 1991, nog nooit eerder vertoond.

Schuermans

Wat economie betreft, kan ik aansluiten op wat ik reeds naar aanleiding van de vorige begrotingsbespreking heb gezegd, namelijk dat de begroting, net als de beleidsbrief, maar weinig nieuwe initiatieven of beslissingen inhoudt. Misschien ligt daarin de verklaring voor de geringe appetijt van de meerderheidsfracties. We hebben hier reeds vaak de kritiek gehoord dat de aandacht van deze regering voor economieversterkende maatregelen sterk terugloopt, iets wat zich ook budgettair vertaalt.

Ik beperk me tot de twee thema's die op de laatste dertig bladzijden van de beleidsbrief worden beschreven. Het trof ons dat de minister vertelde dat hij het tweede deel van zijn beleidsbrief, het deel over de toekomst, niet wou behandelen. Hij wou zich beperken tot een stand van zaken. Een beleidsbrief is echter niet alleen een status quaestionis, maar is zeker ook een oriënteringspunt voor de toekomst. Het parlement moet in staat worden gesteld om via moties van aanbeveling kritiek of appreciatie uit te drukken. In de goede en heel uitvoerige toelichting van de stand van zaken zei minister Van Mechelen niets over de toekomstvisie die in de beleidsbrief vrij vaag wordt omschreven. Het debat kwam uiteindelijk toch op gang onder de vorm van vraag en antwoord.

De twee punten waarover ik het wil hebben zijn de aankondiging van het afschaffen van de GOM's en de afbouw van het economisch ondersteuningsbeleid. Het is de bedoeling van de minister om 'huizen van de onderneming' op te richten, die hij omschrijft als doe-maatschappijen. Deze huizen zouden instaan voor de uitvoering van het Vlaamse overheidsbeleid inzake economie. In de huizen zouden de adviesfuncties van de GOM en van het VIZO worden samengebracht met de regionale preventiecellen. De minister berekende dat de huidige budgetten van deze drie zullen volstaan voor de financiering van de huizen van de onderneming. In de commissie hebben we reeds gezegd dat we voorstander zijn van het bij elkaar onderbrengen van diverse zaken op een plaats met een eenloketfunctie. De minister heeft onze suggestie overgenomen om ook de export bij de zaak te betrekken. Het zou goed zijn dat ondernemend Vlaanderen voor een aantal zaken één aanspreekpunt heeft.

Toch hebben de GOM's door hun jarenlange werking ervaring opgedaan. Hun subregionale specificiteit is een grote verdienste en eraan tornen lijkt ons een stap te ver. Het voorstel is een illustratie van het de facto afschaffen van de GOM's. De minister stelt dat hij in de Vlaamse administratie over

heel weinig knowhow beschikt. Hij kan terzake enkel een beroep doen op de mensen die in het verleden met het ondersteuningsbeleid bezig waren. Hij wil de knowhow daarom uit de GOM's halen. Dat is hetzelfde als een begrafenis eerste klasse voor de maatschappijen. Nochtans financiert de Vlaamse overheid slechts 40 percent van het budget van de GOM's. De provinciebesturen dragen en financieren de rest van het beleid in overleg met sociale partners. Dit systeem komt op de heling te staan als de huizen van de onderneming worden herleid tot doe-maatschappijen in functie van het regionale beleid. Het is opvallend dat deze regering, die de communicatie hoog in het vaandel draagt, op geen enkele manier overleg heeft gepleegd noch met de provinciebesturen, noch met de GOM's, noch met de sociale partners. Dit lijkt ons niet verstandig.

Het tweede punt is het economisch ondersteuningsbeleid. Al van tijdens de vorige legislatuur weet iedereen dat de CVP de enige fractie is die onder bepaalde voorwaarden en onder de huidige vorm van staatsorganisatie voorstander is van expansiesteun. We stellen vast dat de vraagtekens die al lang worden geplaatst bij de toekomst van dit ondersteuningsbeleid, groter dan ooit zijn. Concreet wordt gezegd dat de tewerkstellingssteun wordt afgeschaft. Dit is een goede gedachtegang, op voorwaarde dat de maatregel omkeerbaar is. Het is immers mogelijk dat de conjunctuur ons in de toekomst noopt tot het nemen van andere maatregelen.

Een zaak is echter totaal onaanvaardbaar voor ons. Ik begrijp niet dat het verkrijgen van expansiesteun in de toekomst afhankelijk wordt gemaakt van een wedstrijd. De bedrijven die nochtans beantwoorden aan een toekomstige regelgeving – welke ze ook mogen zijn – zullen maar expansiesteun krijgen in de mate dat ze door een jury batig worden gerangschikt. Dit is geen goede werkwijze. Alle bedrijven die in aanmerking komen, moeten er aanspraak op kunnen maken. De wedstrijdformule zullen we proberen te weerleggen in een motie van aanbeveling.

Inzake het toerismebeleid kunnen we niet rond de actualiteit. We moeten de bespreking van het sociaal toerisme koppelen aan de huidige herbestemming van een aantal vakantiecetra tot asielenetra. Dit is in eerste instantie een debat dat in het federale parlement moet worden gevoerd. We willen het ook niet hebben over het asielbeleid op zich.

We hebben het er wel moeilijk mee dat er geen inspanningen worden gedaan om het sociaal toeris-

Schuermans

me aantrekkelijker te maken. De minister herhaalt het idee van de vakantiecheques, die in het verleden al niet erg veel bijval hebben gekregen. De minister verlegt het accent van Vlaanderen Vakantieland naar de Vlamingen die in het buitenland op vakantie gaan. Daar is iets voor te zeggen, maar het helpt het sociaal toerisme niet. U zou dit thema ter sprake moeten brengen op de interministeriële conferentie Toerisme, waarvan sprake is in de beleidsbrief. Het vermengen van twee doelstellingen, met name het saneren en herbestemmen van vakantiecentra koppelen aan het asielbeleid, komt in Vlaanderen slecht over. Het is niet verteerbaar dat het imago van een regio sterk wordt geschaad door wat zich vandaag voordoet. Nogmaals, ik spreek me niet uit over het asielbeleid zelf, maar ik pleit wel voor een andere toeristische toekomst voor deze centra. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, dames en heren, het klopt inderdaad dat de VLD-fractie acht minuten heeft ingeschreven voor economie. Het hadden er gerust meer mogen zijn, maar tijd is nu eenmaal een schaars goed. We kunnen er niet omheen dat ondanks de goede prestaties van de Vlaamse economie – 4 percent groei voor 2000 en wellicht meer dan 3 percent in 2001 – de zaak rond Lernout&Hauspie het imago van Vlaanderen en het Vlaamse bedrijfsleven geen goed heeft gedaan.

Het feit dat de trots van de Vlaamse economie in moeilijkheden verkeert, stemt ons tot nadenken. De eveneens matige beursprestaties van de GIMV, een belangrijke financier van onze hoogtechnologische ondernemingen, alsook het nog steeds dalend aantal nieuwe ondernemingen, toont de zwakke plek van de Vlaamse economie aan, namelijk het eigen ondernemerschap.

We mogen hierbij niet vergeten dat de sterke economische groei van de jongste jaren vooral werd gedreven door buitenlandse investeringen en stijging van de export. Dat laatste duidt erop dat dankzij de inspanningen op het vlak van loonkosten onze industrie opnieuw competitief is geworden. De toename van de buitenlandse investeringen valt af te lezen aan de meer dan 700 investeringsaanvragen bij de BIV dit jaar, met een potentieel van meer dan 700 miljard frank aan investeringen. Als we enkel de kostenfactoren in rekening brengen, is Vlaanderen voldoende gewapend om een sterke economische regio te zijn. Over het ge-

heel genomen is er meer dan voldoende risicokapitaal beschikbaar.

Het schoentje wringt op het kwalitatieve vlak : ondernemerschap, corporate governance, vorming en een tekort aan risicokapitaal voor de kleine starters. Het tekort aan starters en het dalend aantal nieuwe oprichtingen blijft wellicht het zwakke punt van de Vlaamse economie. Een aantal maatregelen op dit vlak zullen worden bijgestuurd : de adviespremies, de peterschapsprojecten, het Vlaams Waarborgfonds. Vooral de werking van het Vlaams Waarborgfonds, met eraan gekoppeld de garantieregeling voor het risicokapitaal, roept vragen op. Slechts een erg klein gedeelte van de kapitaalmarkt wordt door het fonds bediend. Dit laatste geldt eveneens voor de garantieregeling. Afgezet tegen het dalend aantal oprichtingen en het (relatief) gebrek aan starters, duidt dit toch op een falen van het Waarborgfonds en de garantieregeling. Het wordt hoog tijd het waarborgfonds om te vormen tot een echt startersfonds dat niet langer werkt in de marge maar daadwerkelijk ondernemerschap kan stimuleren.

Een andere maatregel uit het verleden die zijn doel voorbijschiet, is Vlamivorm. Grote ondernemingen profiteren ervan, terwijl de maatregel bedoeld was voor de KMO's waar zich precies het opleidingsdeficit situeert. We kunnen dit het best afschaffen. Het systeem van de opleidingscheques en -premies is beter, het is vraaggestuurd en komt terecht waar het nodig is, namelijk bij de kleine ondernemingen. Dit voorbeeld toont aan dat de Vlaamse regering doelgericht werkt. We hebben er alle vertrouwen in dat de grootschalige hervorming van het economisch overheidsbeleid zal lukken.

De heer Eric Van Rompuy : Hoe zal dat cheque-systeem precies werken ? Zit dat in die competitieformule of in de expansiesteun ?

Minister Dirk Van Mechelen : U zou misschien de beleidsbrief moeten lezen.

De heer Eric Van Rompuy : Ik heb hem gelezen.

Minister Dirk Van Mechelen : U was in elk geval niet aanwezig op de commissievergadering waar ik dit omstandig heb toegelicht. Het systeem functioneert al in Wallonië. Men geeft een opleidingscheque ter waarde van 600 frank die een bedrag dekt van 1.200 frank. Binnen het Vesoc-overleg is afgesproken met de sociale partners dat zij bestuderen of we dit systeem kunnen overnemen. We kunnen het systeem meer ventileren naar de grootte van de bedrijven, van 1 tot 5 werknemers, van 5 tot 50, en

Van Mechelen

boven de vijftig werknemers, zodat we qua opleiding en vorming grotere incentives geven aan de KMO's die op dat vlak achter zijn gebleven. We willen de opleidingskosten voor de KMO's neutraliseren. Door een opleiding stijgt de waarde van de werknemer en wordt hij vaak weggekocht door grotere bedrijven. Dat weerhoudt de KMO's ervan om deel te nemen aan vormingsprogramma's. We willen dat eventuele verlies compenseren. Het debat is open.

De heer Eric Van Rompuy : Zit dit in het systeem van tewerkstellingssteun ? U wilt dat afschaffen of heroriënteren. Zit dit in het pakket expansiesteun ?

Minister Dirk Van Mechelen : Zoals de heer Schuermans zei, hebben we in de commissie voor Werkgelegenheid lang gepraat over het al dan niet behouden van de meertewerkstellingssteun. U kent de dossiers. Men krijgt aanvragen binnen van ondernemingen die morgen willen starten met 300 mensen. Ze krijgen een meertewerkstellingssteun van 150 miljoen frank, maar het zijn 'foodless investments'. Ze kunnen morgen perfect het land uit trekken. We riskeren grote verliezen met dat soort van steun. De Vlaamse arbeidsmarkt heeft op dat vlak geen specifieke incentives nodig, vandaar het voorstel om het pakket meertewerkstellingssteun te heroriënteren naar opleiding en vorming.

De expansiesteun in het kader van strategische belangen blijft bestaan. In de beleidsbrief staat het idee van gesloten enveloppen beschreven. We zouden daar in 2001 bijvoorbeeld 1 miljard frank kunnen voor uittrekken. Het Vlaams Foreign Investment Office is bij de discussie betrokken. Het zoekt uit hoe we – op basis van een aantal welbepaalde criteria – gerichte steun kunnen geven aan de investeringen met de grootste meerwaarde voor de Vlaamse economie. Dat is de oefening die we nu maken. We bekijken of dit een manier is om de conjunctuurgevoeligheid van de begroting, zeker bij hoogconjunctuur, beter onder controle te krijgen, zodat we de budgettaire middelen anders kunnen beheren. Het gaat trouwens om modellen die in andere Europese staten reeds bestaan en functioneren.

De heer Frans De Cock : Mijnheer Van Rompuy, over het nieuw economisch project dat in de beleidsbrief wordt voorgesteld, zal in dit parlement nog een diepgaand debat worden gevoerd. Het is dus niet de bedoeling daar nu uitgebreid op in te gaan. Toch heb ik enkele bemerkingen bij een be-

langrijk onderdeel ervan, namelijk de hervorming van de expansiesteun.

In de motie van aanbeveling van de CVP wekt men de indruk dat men liefst alles laat zoals het is. De minister heeft in zijn beleidsbrief uitgebreid de moeilijkheden van de afgelopen jaren in verband met expansiesteun toegelicht. Voor een deel is de achterstand in de behandeling van dossiers het gevolg van nalatigheden van vorige regeringen. Dat is echter niet de essentie.

De essentie is dat zonder fundamentele hervormingen de expansiesteun moeilijkheden zal blijven kennen. De steun is immers conjunctuurgevoelig. Telkens als de economie aandikt, merken we een forse stijging van de aanvragen, met achterstand tot gevolg. Expansiesteun moet een structurele maatregel zijn en de steun moet bedoeld zijn om structurele tekortkomingen weg te werken. Deze conjunctuurgevoeligheid, de lagere efficiëntie en een aantal andere elementen, zoals het gevaar van achterstand, de steeds strenger wordende Europese voorwaarden voor het geven van subsidies en de nieuwe situatie op de arbeidsmarkt dwingen ons tot een grondige hervorming.

De hervorming volgt een aantal krachtlijnen zoals de afschaffing van de meertewerkstellingssteun, meer aandacht voor vorming en opleiding, aandacht voor de problematiek van de bedrijfslocaties (brown en greenfields) en aandacht voor milieu via ecologiesteun. Heel belangrijk is dat er niet enkel een heroriëntering gebeurt, maar dat men ook opteert voor een budgettair minder belastende werkwijze die bovendien transparanter en administratief eenvoudiger is. Het is de bedoeling om per grote cluster te werken met enveloppes. Die clusters kunnen zijn : opleiding en vorming, KMO's en starters, ecologie enzovoort.

De verdeling van de middelen gebeurt via een wedstrijdformule, waarbij de beste projecten eerst aanspraak op subsidiering kunnen maken. Deze werkwijze heeft een aantal voordelen. De budgetten liggen vast, er is duidelijkheid en er kunnen geen budgettaire problemen ontstaan. Expansiesteun, een instrument om economie structureel te verstevigen, wordt daardoor ongevoelig voor de conjunctuur en zo hoort het ook.

De VLD is binnen het huidige systeem altijd voorstander geweest van de stopzetting van de onvoorwaardelijke basissteun. Dat is ondertussen gebeurd en wij bouwen verder op dat stramien. Directe subsidiering wordt verlaten ten voordele van specifieke clusters. Een onderneming die steun wil krijgen

De Cock

zal duidelijk een meerwaarde moeten leveren voor de economie. Starters doen dat sowieso omdat zij voor nieuwe werkgelegenheid zorgen. Aldus is steun aan starters de best mogelijke vervanging van de meertewerkstellingssteun. Het systeem is ten slotte marktconform. De VLD zal dan ook deze vorm van expansiesteun steunen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer De Cock, ik ben ook voorstander van steun aan starters. Is het volgens u echter mogelijk en wenselijk om dit op basis van een wedstrijd te organiseren ? Is dat praktisch haalbaar en is dat verstandig ?

De heer Frans De Cock : Op zich heb ik daar geen problemen mee. Men kan ze zowel toepassen op starters als op bestaande ondernemingen.

De heer Eddy Schuermans : Dat is een duidelijk antwoord.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Inzake de starters zijn er twee problemen. In het kader van de administratieve vereenvoudiging moeten we een aantal stappen zetten. Dit heeft te maken met het project het Huis van de Onderneming. Mijnheer Schuermans, we zullen daarbij niet de GOM's afschaffen. U zult me dat nooit horen zeggen. Er is trouwens heel wat overleg geweest met alle mogelijke actoren op het terrein. Op 26 januari is er bovendien een grote plenaire vergadering gepland.

Belangrijk is dat we elkaar vinden, meer samenwerken, taakafspraken maken met alle actoren op het regionaal-economisch terrein. Belangrijke instanties zijn bijvoorbeeld Unizo en de Kamers van Koophandel. We moeten duidelijk afbakenen wie welke verantwoordelijkheid op zich neemt in die eenloketsfunctie.

Er zijn twee soorten starters. Enerzijds zijn er de starters in de meer flashy sectoren, die gemakkelijk toegang krijgen tot risicokapitaal. Dat zijn vooral hoogtechnologische bedrijven in zowel de biotechnologie als in bijvoorbeeld de spraak- of beeldtechnologie. Anderzijds zijn er de starters in de meer klassieke sectoren, die op dit ogenblik enigszins moeten worden gesteund door het Vlaams Waarborgefonds. Men voelt aan dat er van dit soort star-

ters een tekort is op de markt. We voeren nu besprekingen met de Belgian Venture Association. We willen nagaan in welke mate we een concept naar Amerikaans model van small business investment companies kunnen uitwerken dan wel naar Nederlands model een soort twinning kunnen realiseren. We kunnen opteren voor één van beide structuren of voor een mengvorm om zo te trachten startende ondernemingen in Vlaanderen grotere kansen op wetslagen te bieden. Indien men dit koppelt aan een trajectbegeleiding, dan kunnen we een oplossing bieden en het tekort aan jonge startende ondernemingen ondervangen.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de minister, u moet toch toegeven dat dit haaks staat op het verlenen van steun op basis van een wedstrijdformule.

Minister heer Dirk Van Mechelen : De wedstrijdformule dient om de investeringssteun in het kader van het strategisch belang op een betere manier te oriënteren. Dat heb ik ook in de commissie duidelijk gezegd.

De heer Frans De Cock : Ik wens ook nog even in te gaan op de beleidsbrief van minister Landuyt. Dagelijks worden we overspoeld met berichten over de krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt. Dit is in wezen een luxeprobleem, maar dan enkel indien de werkzaamheidsgraad hoog en de arbeidsreserve laag zijn. In Vlaanderen is er echter nog steeds een arbeidsreserve van ongeveer 200.000 mensen. Vooraleer we opteren voor het binnenhalen van buitenlandse werknemers, is het eerst en vooral onze plicht om de eigen arbeidsreserve optimaal te benutten. We moeten daarvoor nieuwe methodes gebruiken.

De twee meest prioritaire aan te pakken problemen op dat vlak situeren zich bij de twee uitersten van de arbeidspopulatie, namelijk de jongeren en ouderen. Vorig jaar heeft de federale overheid het Rosettaplan op poten gezet. Dit jaar werd de implementatie sterk bijgestuurd zodat het ook op het Vlaams niveau compatibel is. Na acht maanden blijkt nu dat Rosetta, in tegenstelling tot wat werd verwacht, vooral in Vlaanderen een succes is en minder in Wallonië. Het plan trekt evenwel vooral hooggeschoolden aan en minder laaggeschoolden. Dat was niet de bedoeling. De hamvraag is dus waarom Vlaanderen ondanks de aanvankelijke scepsis positief heeft gereageerd op het Rosettaplan. Een mogelijk antwoord is misschien dat Vlaanderen Rosetta letterlijk en figuurlijk als een vertrekpunt heeft gezien en niet als een doel op zich. Het valt op dat voor Vlaanderen in de be-

De Cock

leidsbrief Werkgelegenheid een visie wordt ontwikkeld op de hele loopbaan, van startbanen over mogelijkheden voor tijdelijke uittreding tot een eindeloopbaanregeling.

Met die laatste term zijn we aanbeland bij het andere uiterste van de arbeidsmarkt, namelijk de oudere werknemers. Een tijd geleden stelde de VLD dat de vervroegde uittreding van werknemers moest worden tegengehouden. De VLD was toen een roepende in de woestijn. Destijds werd dit geïnterpreteerd als een asociale uitspraak, omdat wij zagezegd van plan waren om de brugpensioenen af te schaffen. Ondertussen is duidelijk dat dit op geen enkel ogenblik onze intentie was. Het is echter beter te voorkomen dan te genezen. De eindeloopbaanproblematiek moet in een bredere context worden gezien. Oudere werknemers beschikken over een heleboel ervaring en knowhow, maar zijn vanzelfsprekend wat minder productief, vooral in een aantal fysiek zware beroepen. Ze zijn natuurlijk ook veel duurder voor de werkgever. Bovendien willen zij het op het einde van hun carrière ook wat kalmer aan doen.

Dit alles in aanmerking genomen, is het onjuist om te besluiten dat de oudere werknemers wandelen moeten worden gestuurd door middel van brugpensionering of dat we ze moeten wegmoffelen in de werkloosheidsstatistieken. We zijn dan ook verheugd dat zowel de federale als de Vlaamse regering voorzien in een eindeloopbaanregeling voor oudere werknemers, gekoppeld aan een lastenverlaging voor de werkgever. Er wordt daarbij meer aandacht besteed aan outplacement en opleiding, zodat de kansen op een nieuwe job reëel blijven voor deze categorie van de arbeidsmarkt.

Ten slotte nog een korte opmerking over de diensten aan personen. De dienstencheque moet een eerlijke kans krijgen. In tegenstelling tot het PWA-systeem, dat niets verandert aan de status van werkloze van de betrokkene, kan de dienstencheque wel leiden tot reguliere jobs. Vlaanderen moet de gelegenheid krijgen om de bedrijven te erkennen die aan dit systeem willen meewerken. Ik wil daarbij graag twee klemtonen leggen. Het is prioritair dat de bekende huishoudelijke hulptaken (zoals schoonmaken, kinderopvang en onderhoudswerken) worden erkend. De aangeboden diensten moeten taken zijn die het leven van de consument comfortabeler maken.

Ten tweede dring ik er bij de minister op aan om ook aan de uitzendsector een plaats te geven in de dienstenchequeformule. Dit houdt in dat hij er bij

zijn federale collega van Werkgelegenheid op moet aandringen de wet op de uitzendarbeid te wijzigen, zodat uitzendkantoren contracten van langere duur kunnen aanbieden aan de uitzendkrachten. Zij worden dan werknemers van de uitzendkantoren. Op die manier kunnen we de 'flexicurity' een juridische basis geven. Deze maatregelen zullen de betrokkenen werkzekerheid bieden en de uitzendkantoren een vast aantal uitzendkrachten. De uitzendkantoren zullen sneller geneigd zijn om te investeren in de opleiding van deze mensen. Het is een eenvoudige en flexibele manier om een beroep te doen op werknemers. De uitzendsector is de sector bij uitstek die kan terugblikken op een lange ervaring in het snel inschakelen van mensen voor korte opdrachten.

Mijnheer de minister, ten slotte doe ik een oproep om het komende jaar een fundamentele stap vooruit te zetten in de vereenvoudiging en de harmonisatie van het labyrint van werkgelegenheidsmaatregelen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, naar aanleiding van deze bespreking wens ik de problematiek van de laaggeschoolden nog eens uitdrukkelijk onder de aandacht te brengen. Het aandeel van de laaggeschoolden in de werklozenpopulatie blijft vrij hoog : 51 percent. Bij degenen die wel aan de bak komen, is er een groot verloop. Meestal gaat het om banen met weinig perspectief of groeikansen. Onder de laaggeschoolden vormen de zwakbegeefden een kwetsbare groep. In de beleidsbrief van 1999-2004 wordt heel duidelijk aangetoond dat deze groep een probleem vormt. We vragen uitdrukkelijke inspanningen, zeker nu er werk is. Een andere groep vormen de zogenaamde arbeidsongeschikten. Deze ongelukkige term wordt nog overal gehanteerd en verwijst naar de groep die niet aan de huidige arbeidseisen voldoet. Beperkte mogelijkheden zijn een aanwijsbare oorzaak, maar de arbeidsmarkt stelt vandaag vaak hoge eisen. In de begroting vinden we weinig middelen terug die rekening houden met de problemen van deze doelgroep.

Het is de cumulatie van persoons- en omgevingsfactoren die de toegang tot de gewone arbeidsmarkt in de weg staat. Deze groep reikt verder dan personen met een handicap. De enige mogelijkheid voor deze groep is aangepaste arbeid of arbeid op maat. Dit is mogelijk of via arbeidszorg of via sociale werkplaatsen.

Declercq

Beide vormen van arbeid kunnen voor arbeidsongeschikten een eerste stap naar doorstroming of naar finaliteit betekenen. Honderd extra plaatsen voor sociale werkplaatsen vinden wij absoluut veel te weinig. Invoegafdelingen kunnen in het doelgroepenbeleid een aanvulling zijn, maar zeker niet de alleenzaligmakende oplossing. De economische resultaten van deze invoegbedrijven zouden, volgens een rapport dat ik heb aangevraagd, niet succesvol zijn. Deze groep zal nooit op de gewone arbeidsmarkt terecht kunnen en dit erkennen is een belangrijke stap.

Arbeidszorg is volop in ontwikkeling. Het gaat om een groep mensen die meestal aan de rand van of buiten de maatschappij staan en soms een pijnlijk leven achter de rug hebben. De huidige werking van de diensten heeft bewezen dat arbeidszorg een antwoord voor deze groep kan zijn. Deze mensen krijgen zo een nieuw doel. Recht op arbeid en recht op welzijn bestaan ook voor degenen die het moeilijk hebben. Het hoofddoel blijft de doorstroming, maar de erkenning dat dit soms onmogelijk blijkt, is van essentieel belang. We kijken uit naar de afspraak die in de commissie werd gemaakt om de discussie over arbeidszorg, samen met de minister van welzijn, grondig te voeren.

We willen ook aandacht vragen voor risicogroepen, die wel in het arbeidscircuit passen, maar niet zo snel worden aangeworven wegens hun specifieke situatie. Het gaat vooral om laaggeschoolde vrouwen, allochtonen en gehandicapten of groepen die wegens hun eigenheid of geaardheid moeilijker of niet aan werk raken.

Recent is hier een vrij interessante studiedag gehouden over hoe goed uitgewerkte projecten de tewerkstellingskansen doen toenemen. We zijn realistisch genoeg om te weten dat men deze voorstellen niet zomaar kan overnemen. Toch vragen wij uitdrukkelijk meer resultaatgerichte initiatieven om zowel vrouwen, allochtonen, als personen met een handicap die nog steeds moeilijk aan werk raken, maximale kansen te bieden. Deze periode is ideaal, er is immers voldoende werk.

We willen eindigen met een positieve noot. We waarderen de inspanningen die worden geleverd op het vlak van de sociale economie en die de lokale dynamiek in het geheel van de tewerkstellingsproblematiek van kansengroepen accentueren. Op deze manier wordt het mogelijk om een eigen aanbod in een bepaalde regio uit te bouwen. Wij juichen eveneens het wegwerken van de nep-

statuten toe. *(Applaus bij de meerderheid en de CVP)*

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de bespreking van de beleidsnota Werkgelegenheid in maart van dit jaar heb ik het op enigszins cynische manier gehad over het abstracte en filosofische karakter van deze nota. Ik had de indruk dat deze eerder geschreven was door bevroren wetenschappers dan door mensen die met beide voeten op de grond staan. Fundamenteel blijf ik bij deze kritiek. De beleidsbrief bevat wel degelijk een visie, hij bouwt voort op de beleidsnota, maar is te theoretisch om in de praktijk te worden omgezet. Heel wat maatregelen uit de beleidsnota zijn trouwens pas aan het einde van het vorige zittingsjaar goedgekeurd : herplaatsingsfonds, hefboomkrediet, levenslang leren, Trivisi, herstructurering VDAB, meerwaarde-economie, enzovoort. De werkelijke effecten van deze maatregelen kunnen dus nog niet worden ingeschat.

Toch wil ik verder ingaan op een aantal concrete dossiers. Ik wil het in de eerste plaats hebben over de sociale economie. Het regeerakkoord bepaalde dat tijdens deze legislatuur 7.500 plaatsen zouden worden tot stand gebracht in de sociale economie. Men heeft het dan over sociale werkplaatsen, beschutte werkplaatsen en invoegbedrijven. Daarnaast voorzag het in nog eens 7.500 plaatsen in de doorstromingsprogramma's.

In de beleidsbrief staat nu dat er volgend jaar slechts 100 extra plaatsen komen in de sociale werkplaatsen en 300 extra in de invoegbedrijven. Gaat het hier om een wijziging van het regeerakkoord ?

Ik heb soms de indruk dat de regering ervan uit gaat dat in de actieve welvaartsstaat iedereen moet worden geactiveerd voor een volwaardige betrekking in het normaal economisch circuit. Dit is een utopie. Ondanks de inspanningen die in dit verband worden geleverd, zal voor een bepaalde restgroep altijd een min of meer beschermde tewerkstelling nodig zijn. We gaan hier niet in op de functie van tewerkstelling als middel van sociale integratie. Tewerkstelling is voor iedereen van belang.

Ik ga niet verder in op wat mevrouw Declercq heeft gezegd over de arbeidszorgcentra. Onze fractie zal wel een motie van aanbeveling indienen opdat het beleid van deze regering meer zou worden gericht op deze doelgroep, hetzij in sociale werkplaatsen, hetzij in de arbeidszorgcentra.

Laurys

Wat de 7.500 werkervaringsplaatsen betreft, stel ik me vragen bij de doorstroming. Het samenwerkingsakkoord met de federale regering voorzag in 6.000 plaatsen. Uiteindelijk zijn er 3.500 uitgebouwd. De middelen die de Vlaamse regering daarmee heeft uitgespaard, werden elders besteed zodat er op dit ogenblik onvoldoende geld is om het engagement in het regeerakkoord waar te maken. Om dit op te lossen is er een voorstel om de werkervaring om te zetten in opleidingscontracten, vergelijkbaar met IBO's. Dit betekent dat die mensen een werkloosheidsvergoeding krijgen en een premie. Het gaat echter niet om echte tewerkstelling. Hoewel het regeerakkoord bepaalt dat 7.500 plaatsen in de sociale economie en 7.500 werkervaringsplaatsen zullen worden gecreëerd, wordt daarvan geen werk gemaakt in de beleidsnota.

Wat de lokale werkwinkels betreft, moesten er dit jaar 35 tot stand komen. Volgens de beleidsnota zijn er al zeven. Onlangs zijn er nog twee geopend. Voor het einde van dit jaar moeten er dus nog 25 worden opgestart. De moeilijkheden waarmee de opstart van die werkwinkels geconfronteerd wordt, bevestigen onze vragen die we zowel bij de begroting van vorig jaar als bij de beleidsbrief geformuleerd hebben.

We blijven erbij dat de idee van werkwinkels goed is. Het gaat om een lokaal centrum waar werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen voor de basisdienstverlening en waar tevens de lokale diensteneconomie zou worden uitgebouwd. Er is evenwel een groot verschil tussen idee en uitvoering. Zelfs voor de basisdienstverlening moet iedereen wat experimenteren. Er is geen kader. Ter plaatse wordt heel wat gediscussieerd over infrastructuur, materiaal en dies meer. Bovendien zijn niet overal alle partners bereid het spel mee te spelen. De RVA doet niet overal mee. Op bepaalde plaatsen bevindt de VDAB zich zelfs in andere gebouwen. Ik wil dus mijn voorstel herhalen dat we ter plaatse eens zouden gaan kijken in die lokale werkwinkels, om na te gaan hoe die functioneren en hoe kan worden bijgestuurd.

Over de tweede pijler, de diensteneconomie, maak ik me nog meer zorgen. Terzake staat men nog nergens. Op dit ogenblik circuleren er een viertal ideeën over. Er is de heel vage notie van de dienstencheques. Er is het plan van minister Onkelinx. Er is uiteraard uw plan van de diensteneconomie, mijnheer de minister. Er is het forum van minister Vande Lanotte. Ik heb eveneens gelezen dat de

VVSG nu ook een eigen voorstel heeft. Lokaal is de verwarring dan ook troef: men vraagt zich af hoe die diensteneconomie moet worden uitgebouwd. Terecht vreest men dat er van die tweede pijler van de lokale werkwinkels niets in huis zal komen. Bovendien werd onlangs nog 189 miljoen frank van de resterende Vesoc-middelen toegekend aan de dertien centrumsteden. Men wist niet goed waar dit vandaan kwam. Daarom was de reactie nog meer verward.

De herstructurering van de VDAB wordt een vervolgverhaal. Ik heb de indruk dat de opsplitsing van de VDAB in een VDAB Regie, een VDAB Actor en de zelfstandige VDAB Merit op dit ogenblik volledig mis dreigt te lopen. De heer Laverge, die hier nu niet aanwezig is, heeft tijdens de bespreking in de commissie gezegd dat vernieuwing altijd weerstand oproept en dat ambtenaren zich steeds zullen verzetten tegen nieuwe werkmethoden. Ik denk echter dat het onbegrip in dit geval van een heel andere orde is.

Als men echt wil vernieuwen, moet er fundamentele duidelijkheid zijn. Er moet sprake zijn van een planning vooraf. De stappen moeten ondertussen duidelijk zijn. Op 21 juni werden weliswaar algemene krachtlijnen vastgelegd, maar met de uitwerking staat men eigenlijk nog nergens. Blijkbaar gaat men nu een beroep doen op een extern bureau om deze herstructurering te begeleiden, maar zelfs over de aanstelling van dit bureau schijnen er al problemen te zijn. Lokaal is de verwarring dan ook compleet. Veel personeelsleden, zelfs de kaderleden, zijn gedemotiveerd. Het lijkt me dan ook wat goedkoop om dit af te doen als een klassiek verzet tegen vernieuwing.

Mijnheer de minister, we hebben geen enkel probleem met de verzelfstandiging van T-interim, Outplacement en VDAB Consult, maar ik zou u willen vragen om de ingrepen voor de rest zoveel mogelijk te beperken, zodat de mensen van de VDAB zich eindelijk kunnen bezighouden met hun kerntaak: het begeleiden van de werkzoekende naar de arbeidsmarkt.

Dan is er de toekomst van de STC's en de streekplatformen. In de beleidsnota was er nog sprake van een overeenkomst tussen minister Van Mechelen en minister Landuyt. Ze wilden die twee regionale instrumenten van lokaal beleid samenvoegen. Ik stel nu echter vast dat er geen overeenkomst meer is. Met de STC's is er immers helemaal niets gebeurd. Luidens de beleidsbrief van minister Van Mechelen zouden ze samen met de streekplatformen en de edufora worden geïntegreerd in Huizen

Laurys

van de streek. Voor de STC's is dat blijkbaar niet duidelijk. Ik vraag me dus af wanneer die beleidsbrieven werden opgesteld. In welke mate is er een onderlinge afstemming tussen de beide ministers? Op het terrein heerst er terzake immers een volslagen onduidelijkheid. In de streekplatformen en de STC's weet men op dit ogenblik ook nergens van. Ik heb zelfs de indruk dat de meeste streekplatformen momenteel op sterven na dood zijn. Dat was vroeger al mijn bekommernis, maar blijkbaar wordt dat nu bevestigd.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik denk dat ze niet zo dood zijn. We hebben een oproep gedaan inzake de betoelaging van hefboomprojecten en hebben niet minder dan 32 kandidaturen ontvangen. Vorige maand zijn die allemaal vastgelegd, zodat de beschikbare kredieten daarvoor volledig uitgeput zijn. We zijn nu al bezig met de oproep voor volgend jaar. Uit dit alles blijkt dat er toch wel heel wat dynamisme aanwezig is bij die streekplatformen, die letterlijk hun tweede adem vinden.

We hebben deze discussie al gevoerd in de commissie. Eerst is er heel die visievorming inzake wat een economisch beleid zou kunnen zijn in een bepaalde streek. Vervolgens is er een doe-fase, waarin dat streekplatform een motorfunctie kan vervullen ten opzichte van initiatieven. Op de ene plek lukt dat al wat beter dan op de andere. Daarom nemen we nu initiatieven om na te gaan hoe we een aantal dingen kunnen clusteren. Ik geef een voorbeeld. Het hele proces van centrummanagement is opgestart. Het heeft vrij lang geduurd voor dat werd ingevuld door de diverse steden. De meeste hebben dat in het voorjaar gedaan. Dat was een zeer ongelukkig ogenblik gezien de gemeenteraadsverkiezingen, want een aantal van die mensen dreigden verloren te lopen.

We overleggen momenteel op Vlaams niveau om al die mensen eens samen te brengen. U weet dat het een van mijn ideeën is om na te gaan hoe we dat centrummanagement in contact kunnen brengen met de streekplatformen, omdat een stad uiteindelijk niet op zich staat, maar in een regio leeft en ook de aantrekkingskracht uitmaakt van een economisch gegeven in een bepaalde regio.

Het is de bedoeling om op die manier versterkende elementen te creëren. Om de zaken op het terrein te realiseren, is het echter puzzelen. Mijn collega

en ikzelf zijn in overleg om na te gaan hoe we die STC's erbij kunnen betrekken, hoe we daarvan een motor kunnen maken om het geheel samen te krijgen. U en ik weten uiteindelijk toch ook, door onze ervaringen op het terrein, dat we in verschillende vergaderingen dikwijls dezelfde mensen tegenkomen, die dan toevallig een andere naam dragen.

Daar moeten we op korte termijn vanaf, en dat is dan conform het SERV-advies. Wat mij betreft hakken we die knoop definitief door in de eerste helft van volgend jaar. Dan kunnen we uitmaken wie zich waarmee gaat bezighouden, en hoe die integratie moet verlopen, want anders zullen we daar nooit uitraken. Daarover deel ik dus ten volle uw mening, maar dat weet u.

De heer Jan Laurys : Dat is geen probleem, mijnheer de minister. Ik denk dat we allemaal goede en slechte voorbeelden kunnen vinden, maar dat neemt niet weg dat een grondige herstructurering die anderhalf jaar geleden aangekondigd werd, op het terrein niet gerealiseerd werd, en dat is niet bevorderlijk voor de werking van een regionaal instrument.

Ik wil nog even terugkomen op levenslang leren. Ik denk dat de actie Planning een goede zaak is. Die werd pas goedgekeurd, dus ik kan daar op dit ogenblik nog niets over zeggen. Ik vraag me echter af of er hier ook overleg geweest is tussen minister Landuyt en minister Van Mechelen, omdat minister Landuyt het heeft over één opleidingsfonds, terwijl er langs de andere kant opleidingscheques komen. Op welke manier zal dat in elkaar worden gepast? Ik veronderstel dat er nog wel overleg zal moeten plaatshebben, maar op dit ogenblik is dat nog altijd niet duidelijk.

Regularisatie-tewerkstellingsprogramma's zijn hier al uitvoerig aan bod gekomen. Ere wie ere toekomt : er worden inderdaad 6.000 mensen geregulariseerd, maar er zijn natuurlijk wel wat verwachtingen gecreëerd tegenover de anderen. Op dit ogenblik werken in totaal 50.000 mensen in nepstatuten, waarvan 34.000 voltijdse equivalenten. 6.000 daarvan werden geregulariseerd, maar van de andere 28.000 denken er velen dat ze op 1 januari een volwaardig statuut zullen krijgen. Er is nochtans geen oplossing voor die 28.000 mensen, tenzij na 2005, en ik heb de indruk dat dit voor veel mensen nog helemaal niet duidelijk is.

Ik heb u ook al verteld, mijnheer de minister, dat ik me zorgen maak over de aanwending van de trekingsrechten, maar we zullen dat in de loop van dit werkjaar opvolgen. Onze bekommernis is dat die

Laurys

trekkingsrechten inderdaad aangewend blijven voor de doelgroep van laaggeschoolden, dat voor hen inderdaad tewerkstelling gecreëerd wordt.

Een laatste puntje nog over ESF-doelstelling 3, dat zijn al die projecten rond werkgelegenheid voor werkzoekenden en voor werkenden. Volgens de beleidsbrief zou men hier nu in een finaliseringsfase zitten. Het gaat om 14 miljard frank steun van Europa. Het programma had moeten starten op 1 januari 2000, maar twee weken geleden is er nogmaals een uitstel van 6 maanden toegekend voor het kiezen van de projecten. Ik weet wel dat er een aantal administratieve problemen geweest zijn, ook met de vorige legislatuur en dergelijke, maar op dit ogenblik krijgt men een subsidie van 14 miljard frank en men heeft meer dan een half jaar nodig om zich te organiseren en aanspraak te kunnen maken op die Europese structuurfondsen. Dat duurt volgens mij toch wel wat lang.

Tot daar enkele bedenkingen bij de begroting, mijnheer de minister. Ik wil u enkel nog zeggen dat u in uw ijver om heel die arbeidsmarkt te reorganiseren en te vereenvoudigen, de zaken misschien net ingewikkelder maakt, waardoor een aantal zaken zich vastrijden. Dit mag zeker niet de bedoeling zijn, zeker niet voor de werkzoekenden, want voor hen wordt het dan natuurlijk heel ingewikkeld. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : Collega's, we gaan over naar de aspecten cultuur, media en sport.

Mevrouw van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke van Hecke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, minister Anciaux gebruikt extra geld, vooral om zichzelf bewegingsruimte te geven, en daarnaast zijn er cadeaus, veel cadeaus.

Mijnheer de minister, dit is geen citaat uit de begrotingspeech van de voorzitter van de CVP, het is geen titel in een partijblad of verzuild tijdschrift, maar de titel van een journalist-cultuurwatcher van een kwaliteitskrant die zichzelf bestempelt als onafhankelijk dagblad en zeker niet verdacht kan worden van christen-democratische sympathieën, namelijk De Morgen. Zowel bij de bespreking van de initiële beleidsnota als bij de bespreking van de vorige begroting betrof de fundamentele kritiek van mijn fractie juist de door de minister gehanteerde techniek van buitendecretale subsidiëring, alhoewel hij zelf bij de aanvang van zijn beleidspe-

riode duidelijk stelde een subsidiebeleid te zullen voeren, weg van de vele potjes. Mijnheer de minister, volgens mij getuigt het van zelfkennis als u in een interview verklaart zich het meest verwant te voelen met de koppigheid van de rebelse winnaar van het grootste media-evenement van het jaar. Ik citeer : 'Steven die op het dak kroop, met zijn koppigheid voel ik me toch wel het meest verwant.'

In het oog springend in deze begroting is bijvoorbeeld het bedrag van 60 miljoen frank aan bijkomende middelen voor cultuurparticipatie. We vinden geen enkel antwoord op de vraag wat men ermee zal doen of wie er iets mee gaat doen. Is het de administratie, het veld, de minister, het steunpunt of de stichting ? Hier geldt 'wait and see'. Eén zaak staat als een paal boven water : het gebeurt in een buitendecretaal kader, dat allesbehalve transparant is, en dus ook allesbehalve rechtszekerheid biedt voor mogelijke subsidieaanvragers. Ook de bescherming, voorzien in het Cultuurpact, van maatschappelijke evenwichten bij de subsidiëring wordt omzeild. Deze middelen voor cultuurparticipatie en de verdeling ervan gelden dus als het voorbeeld van buitendecretale subsidiëring.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mevrouw Van Hecke, u beweert dat er geen enkele uitleg is gegeven met betrekking tot die participatiekredieten. In de commissie heb ik heel uitdrukkelijk gezegd dat het bedrag van 15 miljoen frank dat was ingeschreven onder afdeling 45.1 rond jeugd, aangewend zou worden om de jongeren meer te betrekken bij het beleid. Dit zal vanzelfsprekend via een decretaal voorziene procedure gebeuren, met name via een ad-hoccommissie.

In een eerste fase zullen we een publieke oproep doen om projecten daaromtrent in te dienen. Die zullen worden beoordeeld door een ad-hoccommissie. Het bedrag van 45 miljoen frank dat voorzien is voor volksontwikkeling en bibliotheken, voor beeldende kunst en musea en voor muziek, letteren en podiumkunsten, zal in elk geval besteed worden aan projecten die ingediend kunnen worden nadat er een publieke oproep over het indienen van projecten is uitgevaardigd. Gelet op de specificiteit zal er ook een specifieke adviescommissie voor worden opgericht.

Het is echter de bedoeling dat al deze gelden, die decretaal perfect legaal zijn, maar die slechts drie jaar aangewend kunnen worden, binnen de drie jaar ook mee geïntegreerd moeten worden in het nieuwe kunstendecreet waaraan we momenteel

Anciaux

aan het werken zijn. U weet perfect dat dit een wettelijke mogelijkheid is. Het nadeel kan eventueel wel zijn dat dit voor een deel willekeurig kan inhouden. Bij cultuur heeft men dat risico altijd. Volgens mij is die willekeur echter niet mogelijk als we de juiste procedure volgen : het ook laten beoordelen door een adviesgroep of beoordelingscommissie.

De andere weg, alleen via decreet werken, heeft ook een nadeel. Het is mogelijk dat men op die manier een momentopname decennialang meeneemt. Dan heeft men dus het probleem dat cultuur heel sterk ingebed moet zijn in de bewegende en levende samenleving. Daarom moet er ook een evolutie mogelijk gemaakt kunnen worden. Dit is ook zo opgenomen in het Cultuurpact. Ik denk niet dat dit een probleem is op voorwaarde dat het binnen de drie jaar in een decretaal kader wordt ingebed. Dat zijn we ook van plan.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit antwoord hebt u ook gegeven in de commissie. Ik kan u inzake de doelstellingen wel grotendeels volgen. Dat heb ik al gezegd. Bij het gebruikte instrumentarium blijf ik echter problemen hebben.

Naast deze buitendecretale subsidiëring, waarvoor u een verantwoording geeft, bent u echter nog verder gegaan. U hebt een potje gecreëerd om middelen te verdelen tegen een decretale regeling in. De leden van de commissie voor Cultuur weten ongetwijfeld dat ik de bijkomende middelen voor archief- en documentatiecentra bedoel.

Er bestaat een decreet op de subsidiëring van privaatrechtelijke archiefcentra met vastgelegde verdeelsleutels. Er gaat meer geld naar de grote, en minder geld naar de kleine centra. Deze centra, waarvan de werking door iedereen als zeer waardevol wordt bestempeld, kampen met een gebrek aan middelen om hun werking kwaliteitsvol te kunnen uitbouwen. Alle democratische fracties, en ook de minister, erkennen dit. Samen met de centra hebben ze, naar aanleiding van de begroting voor 2001, de minister schriftelijk verzocht om bijkomende structurele middelen. Daarop gaf de minister 10 miljoen frank extra, wat niet weinig is in verhouding tot de 60 miljoen frank die ze tot nu toe kregen.

Dit bedrag wordt echter opgenomen in een aparte basisallocatie onder de noemer subsidies voor archief- en documentatiecentra. We kunnen ons afvragen of het geld dan ook bestemd kan zijn voor

andere dan privaatrechtelijke centra. De verklaring van de minister in de commissie is nochtans heel duidelijk : de bijkomende middelen worden uitdrukkelijk voorbehouden aan de vier privaatrechtelijke archieven, maar de middelen worden niet verdeeld volgens de verdeelsleutels van het decreet. Dat blijkt ook duidelijk uit het verslag. De minister betwist immers de juistheid van die decretaal vastgelegde percentages.

Blijkens de meest individuele expressie van de meest individuele overtuiging van deze minister bevat het decreet onjuiste regels, en dus maakt hij een potje om naar eigen inzichten te verdelen. Waarom wijzigt de minister de verdeelsleutels niet ? Er is in het decreet toch in een procedure voorzien ? Komt er eventueel een reglement ? Ik vermoed van wel, maar hoe garandeert de minister dan zijn belofte dat enkel die vier privaatrechtelijke archieven aanspraak mogen maken op de voorziene subsidiepot ? Opmerkingen over grondwettelijke beginselen van gelijke toegang tot subsidiëring zullen ook dan misschien weer geduid worden als juridische kommaneuken. (*Opmerkingen van minister Bert Anciaux*)

Mijnheer de minister, er zijn meer documentatie- en archiefcentra erkend dan de privaatrechtelijke alleen.

Na de rustige reflectieperiode – niet in de technisch-juridische zin van het reglement, maar in de reële zin van de tijdsperiode die verliep tussen de bespreking in de commissie en de stemming in het parlement – zijn de minister en de meerderheidspartijen hopelijk tot hetzelfde inzicht gekomen. Dan zullen ze hun steun verlenen aan het amendement, dat we opnieuw zullen indienen, om de bijkomende middelen bij de basisallocatie voor de uitvoering van het decreet te plaatsen.

Bij gebrek aan tijd, en gezien het intussen traditioneel geworden late uur waarop de bespreking van de Cultuurbegroting in de plenaire vergadering aan bod komt, beperk ik me tot nog twee opmerkingen over deze begroting. De commissie heeft de gelegenheid gehad om uitvoerig in te gaan op veel van onze opmerkingen.

Mijn eerste opmerking gaat over de aldaar geformuleerde subsidiëeringscriteria. Voor de subsidiëring stapt men over naar kwalitatieve normen, en wordt afstand genomen van kwantitatieve normen. Alhoewel ik de evolutie toejuich, blijf ik aandacht vragen voor het gevaar van een ondoorzichtige subjectieve beoordeling van de aanvragen, wan-

Van Hecke

neer concrete meetinstrumenten en parameters zouden ontbreken.

Mijn tweede opmerking heeft betrekking op het feit dat bijna in elke sector steunpunten in het vooruitzicht worden gesteld ; en meestal is al voorzien in de werkmiddelen ervan. We blijven er echter op aandringen dat vooraf de opdrachten en de taakverdeling van de administratie, het steunpunt, de belangenbehartiging en de adviesorganen duidelijk zouden worden omschreven, voordat beheersovereenkomsten worden afgesloten. Dan kunnen deze beheersovereenkomsten aan de vastgestelde terreinafbakening worden getoetst.

Mijnheer de minister, om onze opstelling als een constructieve oppositiefractie te ondersteunen, willen we hier niet voorbijgaan aan uw verdiensten voor de culturele sector. U bent er weer in geslaagd om meer middelen te verwerven. Vooral de kunstensector zal deze begroting appreciëren.

Wat de bevoegdheden Sport, Monumentenzorg en Media betreft, wil ik benadrukken dat ik me niet uit desinteresse maar wegens het krappe tijdsbestek tot enkele opmerkingen zal moeten beperken.

Ik begin met de sportsector. Mijn fractie heeft met verwondering vastgesteld dat in het programma Jeugd en Sport en in de begroting van Bloso duidelijk overlappende en parallelle basisallocaties zijn geïnstalleerd voor sportinfrastructuur, voor sportpromotie, voor toegepast wetenschappelijk onderzoek en voor topsport. Deze bevoegdheden zijn nochtans decretaal aan de VOI toegekend. Indien de minister zich niet voorzichtig opstelt, zal hij in de onwettelijkheid belanden.

De tweede verwondering betreft het feit dat noch in de beleidsbrief, noch in de begroting voor Sport een aanzet wordt gegeven tot de noodzakelijke hervorming van Bloso. Nergens hebben we een duidelijke omschrijving van de opdrachten en een taakafbakening tussen Bloso en de afdeling Jeugd en Sport gevonden.

De implementatie van de resultaten van de audit van Andersen Consulting was nochtans zeer dringend. De meerderheidsfracties hebben zelfs een amendement van het verzameldecreet als juridisch instrument moeten hanteren om de aanbevelingen van het consultingbureau bij urgentie gedeeltelijk uit te voeren. Ik vraag me af of de vervanging van de raad van bestuur toch geen andere finaliteit had dan de optimale werking van Bloso.

Wij merken ook op dat er in het programma Jeugd en Sport in middelen voorzien werd voor de sportinfrastructuur. Het is blijkbaar de bedoeling om met deze middelen de lokale sportinfrastructuur te subsidiëren. Deze subsidiëring zal naast de betoelagen door het gemeentelijk investeringsfonds bestaan.

De minister motiveert dit voornemen door – terecht – te stellen dat de gemeenten veel te weinig gebruik maken van het gemeentelijk investeringsfonds voor investeringen in sportinfrastructuur. De minister, ook bevoegd voor binnenlandse aangelegenheden, verlaat hiermee evenwel de basisdoelstellingen van het gemeentelijk investeringsfonds. Hij schept hiermee een geweldig precedent voor andere sectoren.

Ik wil hier ten slotte mijn bezorgdheid uiten in verband met het aflopen van het vroegere decreet op de sportfederaties. Er stellen zich hier heel wat problemen voor goedwerkende federaties die evenwel niet langer als sportfederatie zullen worden erkend. De CVP heeft een voorstel van decreet ingediend betreffende de sportieve vrijetijdsbesteding. Ik hoop dat dit voorstel van decreet bepaalde federaties na 1 januari 2001 de mogelijkheid zal bieden om verder een werking te ontplooiën. De CVP heeft bijgevolg opnieuw een amendement ingediend om de overgangperiode te verlengen tot een nieuw decreet hun toekomst veilig stelt.

Ik wil het kleine beetje tijd dat me nog rest aan de bevoegdheid Media besteden. De CVP heeft geen principiële bezwaren bij de strategische en operationele doelstellingen zoals die in de toelichting bij de begroting zijn geformuleerd. Het spreekt vanzelf dat we elk initiatief dat ons in het Vlaams Parlement wordt voorgelegd kritisch maar constructief zullen beoordelen.

We zijn wel verwonderd dat er in de begroting 2001 niet in extra middelen voor de VRT is voorzien. We durven bijgevolg enkel concluderen dat de verklaring van de minister inzake het openbreken van de beheersovereenkomst in 2001 voorbarig was.

Wat alle sectoren betreft, wachten we met een zekere nieuwsgierigheid op de aangekondigde decreetgevende initiatieven. We zullen de uitgangspunten, de doelstellingen en de decreetale invullingen op hun merites beoordelen. (*Applaus bij de CVP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de begroting cultuur is een 'bijou', een echt juweeltje. Het is inderdaad een cijfermatig prachtstuk : 10 percent meer financiële beleidsruimte waardoor we nu, in absolute cijfers uitgedrukt, een cultuurbegroting hebben van om en bij de 12 miljard frank. Dit kan tellen, en het toont vooral aan dat de gangmakers van de actieve welvaartstaat beseffen dat die actieve welvaartstaat behoefte heeft aan een spiritueel draagvlak dat in feite een soort fundament moet vormen dat het huis recht houdt.

In onze maatschappij hebben we inderdaad behoefte aan kritische reflexen, aan een soort rebellie om het antwoord te kunnen geven op een aantal existentiële vragen die ons gesteld worden en die ons dwingen tot nadenken. Sta me toe dienaangaande de volgende beeldspraak te gebruiken : het siert de koning als hij aan zijn hof ook de nar toelaat. Dat lijkt me dus zeer voornaam te zijn.

We leven immers in een tijd waarin we alles kunnen, maar in feite maar weinig durven. Het gaat ontzettend goed. We kennen een economische boom en boeken vele succesverhalen, zij het af en toe wel eens met een mislukking. Dit zou de mensen euforisch moeten stemmen, maar toch stellen we in de samenleving veel onzekerheid vast. We zien vaak hoe de mensen, die al dat nieuwe in een razend tempo op zich zien afkomen, verkrampen, schrik krijgen en soms zelfs naar extreme oplossingen grijpen. Cultuur kan ervoor zorgen dat mensen nieuwigheden niet als iets beangstigends ervaren, maar eerder als een kans of opportuniteit. Cultuur kan er in die zin voor zorgen dat de ruggengraat van de samenleving – en in die zin de maatschappij zelf – sterker wordt.

Mijnheer de minister, dit jaar hebben we reeds werk gemaakt van de concretisering van een aantal van in uw beleidsnota geformuleerde doelstellingen. Er komen nog een aantal belangrijke zaken op ons af. Ik denk dan ook dat 2001 voor de commissie voor Cultuur een heel druk en belangrijk decretaal jaar zal worden.

Wat mij in uw beleid sterk aanspreekt, is dat u werk maakt van de decentralisatie en ontzuiling. Met dat laatste bedoel ik een positief gedefinieerde ontzuiling, het verhaal van het actief waarderen van de verscheidenheid, dus niet een anti-houding. Met decentralisatie bedoel ik het voorzien in middelen en mogelijkheden op het niveau waar de werking gestalte krijgt, waar de verenigingswerking plaatsvindt. Dit is bijzonder belangrijk voor de kwaliteit van die werking, iets waar ik op gewezen

heb bij de bespreking van het decreet op de amateurkunsten. We beseffen immers nog onvoldoende welke grote kwaliteit vaak in die werking schuilt. Wie af en toe eens de tijd uittrekt om naar fanfares en harmonies te gaan luisteren, zal zelf kunnen vaststellen welke enorme inspanningen die mensen leveren om hun leden een kwalitatieve initiatie te geven en om een kwalitatieve uitvoering te brengen.

Op die manier brengen we ook een versteviging van het maatschappelijk weefsel teweeg. Professor Elchardus heeft daar een behartenswaardige studie over gepubliceerd met heel wat interessante conclusies. Zo hangt de slagkracht van de democratie voor een stuk samen met de sterkte van het culturele leven, van het verenigingsleven, van de inbedding van dat verenigingsleven binnen de samenleving. Om een boutade te gebruiken zou men kunnen zeggen dat men minder zal moeten uitgeven aan buurtwerkers, aan straathoekwerkers, ja zelfs aan politie, indien men meer zou uitgeven aan cultuur in het algemeen en het verenigingsleven in het bijzonder. Op die manier bewijzen we nogmaals de maatschappelijke relevantie van cultuur als een volwaardig onderdeel van het beleid.

Dit maakt een aantal academisch klinkende termen – waaronder cultuurparticipatie en cultuurspreiding – meteen een stuk concreter. Ik was dan ook bijzonder blij met het initiatief inzake het decreet op de amateurkunsten. Met betrekking tot die decentralisatie kijk ik ook erg uit naar de ontwerpen van decreet inzake de bibliotheken en de culturele centra.

De collega's van de commissie voor Welzijn hebben het reeds gehad over het statuut van de vrijwilliger. Met dat statuut kunnen we aantonen hoe belangrijk het lokale niveau is waarin een belangrijk maatschappelijk surplus kan ontstaan. Ook het verhaal van het integraal gemeentelijk cultuurbeleid of van het waarderen van het werken aan de basis is daarbij van groot belang. Het zijn wetgevende initiatieven die mij doen watertanden.

Mijnheer de minister, collega's, er staan nog heel wat andere decreten op stapel. Een ervan is het belangrijke decreet over het sociaal-cultureel werk. Het is van groot belang inzake de tewerkstelling, de inhoud van de werking en de maatschappelijke relevantie ervan. Ook het levenslang leren is een belangrijke doelstelling van de regering, die in de regeerverklaring werd opgenomen. Het sociaal-cultureel werk kan een belangrijke rol spelen om die doelstelling te realiseren. Ik bedoel dan levenslang leren zowel in de diepte als in de breedte.

Keulen

Er is ook nog heel wat werk aan de winkel op het vlak van de communicatie. Ik heb het nu niet zozeer over de cultuurcommunicatie, maar over de beleidscommunicatie. Samen met een aantal collega's was ik twee zaterdagen geleden uitgenodigd door de vrijzinnige koepel. Ik had me verwacht aan een klaagzang, maar de mensen bleken inhoudelijk heel goed mee te zijn met het verhaal. Toch waren ze wat ontgoocheld, want ze kunnen hun verhaal niet kwijt en weten niet wat met de organisatie gebeuren zal. Communicatie is een van de grote blikvangers van uw beleid en uw publicaties. Het is nodig om ook aandacht te hebben voor de beleidscommunicatie als dusdanig.

Op andere terreinen hebt u al getoond dat u goed bent in beleidscommunicatie. Dat is het geval inzake het decreet over het lokaal jeugdwerk dat op stapel staat. U hebt een heel ruime en grootschalige rondvraag gedaan. U hebt alle actoren bij uw beleid getrokken, gaande van universiteiten tot jongeren. Iedereen heeft zijn zeg kunnen doen over het speelruimtebeleid. Dit is een goede referentie.

In de begroting vinden we een aantal heel sterke punten terug. U bent er samen met uw collega's in geslaagd om in een half miljard extra te voorzien voor de podiumkunsten. In de sector heeft dat een 'bouche bée' veroorzaakt, en dat wil heel wat zeggen. Het is nooit eerder vertoond om in een dergelijke extra beleidsmassa te voorzien. Dit toont aan dat we goed beseffen hoe belangrijk de kunsten zijn voor een samenleving. De kunsten staan immers niet enkel voor een artistiek surplus, maar ook voor maatschappelijke netwerkversterking. Heel in het bijzonder in de stedelijke centra.

De Stichting Lezen is een van mijn stokpaardjes. Het is belangrijk om gestalte te geven aan de leespromotie. Het is niet de bedoeling om enkel de ontleding tegen te gaan en enkel te werken vanuit een nuttigheidsoogpunt. Lezen moet niet enkel nuttig zijn, er kan ook worden gelezen gewoon omdat het plezant is en een aangename manier om de vrije tijd te vullen.

Mijnheer de minister, ik heb nog twee bemerkingen in de marge van de begroting. Ik kreeg graag wat verduidelijking over het architectuurinstituut dat werd ondergebracht in de Singel te Antwerpen. Wat is de visie erachter? Wat is het verwachtingspatroon? Wat verwachten we van een hedendaagse en functionele architectuur? Bekijken we de

zaak vanuit artistiek oogpunt, vanuit het oogpunt van het erfgoed, vanuit stedenbouwkundig oogpunt? Wat is de rol van de Vlaamse bouwmeester wiens actieradius nu is beperkt tot de diensten van de Vlaamse Gemeenschap? Moeten we ons spiegelen aan het voorbeeld van de Nederlandse Rijksbouwmeester die een hele dikke vinger in de Nederlandse architectuurpap heeft? Het debat over het architectuurinstituut moet zeker worden gevoerd.

Ik heb nog een laatste en triestig punt, waaraan ook een federale component is verbonden: het statuut van de kunstenaar. Ik draai reeds 15 jaar mee in het Brusselse circuit: eerst in kabinetten en nu in het parlement. Telkens er een figuurlijk accident in beeld wordt gebracht, komen wij terug op het statuut. Om het met Elsschot te zeggen: 'tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren'. Die wetten en bezwaren komen we op alle niveaus en plaatsen tegen, maar we moeten er echt komaf mee maken. We moeten ons ook afvragen over welk type statuut het gaat: een werknemersstatuut of een zelfstandigenstatuut of een statuut sui generis?

De vraag is ook op welke domeinen het statuut van de kunstenaar van toepassing moet zijn. Geldt het uitsluitend voor de podiumkunsten of ook voor de beeldende kunsten? Het is belangrijk dat daar werk van wordt gemaakt. Ik herhaal dat het de koning siert als hij aan zijn hof de nar toelaat. We moeten de nar natuurlijk ook laten leven. Dat geeft nogmaals het belang aan van het statuut van de kunstenaar.

Mijnheer de minister, dit beleidsdocument toont aan dat u en de regering de sector cultuur een warm hart toedragen. We doen dat ook. We feliciteren u met het resultaat en zullen de begroting dan ook enthousiast goedkeuren. (*Applaus bij de VLD, de SP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter: De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, ik zal een beetje kritiek uitoefenen.

Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat u geen geïsoleerd persoon bent. De cultuurpolitiek van verschillende van de ons omringende landen is dezelfde: het departement Cultuur is eigenlijk een subsidieministerie. Iedereen maakt er zijn opwachting en u deelt maar uit. Als de pot leeg is, dan vraagt u nog wat kredieten bij. Nederland vormt

Verrijken

daar een uitzondering op. Nederland voert echt een culturele politiek. Ik geef u een voorbeeld uit de actualiteit : de schilderijen van Joachim Beuckelaer.

Minister Bert Anciaux : We hebben ze niet gekocht.

De heer Miel Verrijken : Laat ons dit geval technisch bekijken. Wat is de eerste fout en hoe kunt u die verhelpen ? Als kunstwerken worden geleend, dan moet er een leencontract worden opgesteld. U beschikt niet over zo'n leencontract. Er moet een leencontract zijn met vooropzeg van een jaar. Als iemand iets leent aan een museum, dan moet dat museum weten wanneer het wordt teruggevraagd. Er moet een termijn zijn waarin het museum op zijn plooi kan komen.

Ten tweede moet er een inventaris zijn van de geleende goederen. Dat is heel wat. Beuckelaer is een interessant kunstenaar en de vier schilderijen moesten samen blijven. We hebben er nu geen enkele meer in Vlaanderen. Mijnheer de minister, u had allang aan de alarmbel moeten trekken, met name een jaar geleden. Ik spreek uit ondervinding met het Rubenshuis in Antwerpen. Daar heeft men alles weggehaald.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Het voorbeeld dat u geeft, is interessant. In Nederland is er enkele jaren geleden ingespeeld op de richtlijn van de Europese Unie inzake de bescherming van het roerend erfgoed. België is, samen met Luxemburg, het enige land in de EU dat daar nog steeds niet op heeft ingespeeld. U weet dat we volop met een beschermingsdecreet bezig zijn.

In het kader van het beschermingsdecreet inzake roerend cultureel erfgoed, is het vanzelfsprekend dat de inventaris – ook van geleende goederen – en het leencontract tot een nieuwe cultuur binnen het cultuurlandschap gaan behoren. Er moet een nieuwe politiek worden gevoerd inzake bescherming en ondersteuning van het cultureel erfgoed. In het verleden werd daar nooit aandacht aan besteed. We zijn begonnen met de erfgoedconvenants en de ondersteuning van de archieven. De middelen voor de musea werden verhoogd. Dit is een politieke keuze. Tegen het nieuwe erfgoedweekend in mei moet het beschermingsdecreet er zijn. Dit zal de start vormen voor een politiek van inventaris van geleende goederen, leencontracten, en dergelijke.

Dan kunnen we eisen stellen. Tot nu toe werd er een politiek gevoerd van 'ieder voor zich'. Niet elk museum heeft voldoende creativiteit om dat te verwezenlijken. Er was geen algemene visie op het Vlaamse erfgoed.

De heer Miel Verrijken : Om het vriendelijk uit te drukken : u leert niet veel bij. Uw visie is niet juist. Er werd in de negentiende eeuw meer geleend dan nu. De burgerij en de adel leenden gemakkelijker hun werken uit. Nu speelt geld een te grote rol. Ik neem aan dat u geen specialist bent, maar het uitleenen was enorm uitgebreid.

U hebt een beheersfout gemaakt. U had de Europese verordening kunnen toepassen. Het is geen Belgische wet, maar een verdrag tussen Europese staten. U had de verkoop in Londen kunnen schorsen. Denk daar maar eens goed over na. Men hoeft geen Belgische wet te hebben om een Europees verdrag, ondertekend door de staten België en Engeland, toe te passen. Dat is trouwens voorzien in de Engelse wet.

Minister Bert Anciaux : De wederkerigheid is voorzien in de Engelse procedure. Dit kan alleen maar indien Vlaanderen daarover een decreet heeft.

De heer Miel Verrijken : Dat heeft niets te maken met de schorsing van de verkoop. Het is te technisch om hier te bespreken. U hebt een gelegenheid laten passeren, maar laten we opbouwend zijn. U zult nog wel bijleren. U staat trouwens open voor de dingen en ik zeg dat niet denigrerend.

We hebben geen aankooppolitiek, geen aankoopmiddelen. Politiek voeren is niet hier en daar subsidies uitdelen. Nederland heeft een enorm toeristisch potentieel opgebouwd rond zijn musea. De twee redenen daarvoor zijn de enorme staatsmiddelen en de enorme privé-middelen. Die worden hier niet aangesproken. Nederland kent ook hoge belastingen. In Amerika kent men lage belastingen, daar krijgt men nog vermindering wanneer men een kunstwerk koopt voor een museum. Nederland geeft enorme voordelen aan de industrie en de grote banken. Ze staan altijd klaar. Ik durf erom te wedden, één kans op twee, dat de onlangs verkochte Rembrandt eindigt in een Nederlands museum. Hoe moet die aankooppolitiek gespijsd worden ? U bent te Belgisch om u te kunnen overtuigen. Er moet een Vlaamse loterij komen, niet alleen voor kunst maar ook voor sport en dergelijke. Ongelooflijk genoeg staat in de financieringswet dat we dat niet mogen doen. Die Belgen weten wel wat ze doen, ze onthouden ons enorme financiële midde-

Verrijken

len. We kunnen misschien een tombola organiseren. Misschien mag dat van de Belgische staat. We kunnen dan ergens een schilderij kopen en er een tombola mee houden. Dat is misschien iets dat onder de Belgicistische bevoegdheden van dit mank parlement kan vallen.

De leugens die men hier vertelt, zijn zeer belangrijk. U bent een naïef persoon en u bevindt zich op voor u onbekend terrein. U hebt echter gezegd dat u wilde bijleren over cultuur. Dat siert u. Wat denkt u dat de mogelijkheden zijn, wetende dat men juist voor de federalisering de Koning Boudewijnstichting heeft opgericht? Weet u wat voor een wapen dat is?

U hebt ter goeder trouw een onwaarheid gezegd. U hebt gezegd dat u van de stichting geen geld zal krijgen omdat het enkel voor zichzelf koopt. Dat is een leugen. Ze zou niet uitsluitend voor zichzelf kunnen kopen, want niemand kan haar kantoren bezichtigen.

In een museum te Brussel hangt er een prachtig schilderij van een zicht op Brussel. Het werd drie jaar geleden gekocht door de stichting, met geld van de Belgische en zelfs Vlaamse industrie. Dat hangt daar, maar u weigert men te helpen.

Minister Bert Anciaux : Zij kopen eigendom.

De heer Miel Verrijken : Dat kan wel zijn, maar dan hangt het tenminste in een Vlaams museum. Dat is dus lenen.

Minister Bert Anciaux : Dat is dus wat ik vroeg.

De heer Miel Verrijken : Men heeft dus gelogen.

Minister Bert Anciaux : Wat ik heb gevraagd is of de Koning Boudewijnstichting mee de verantwoordelijkheid zou nemen en dat een aantal partners tegelijkertijd een inbreng zouden doen, zodat er een mede-eigendom zou ontstaan. De stichting wilde aan zoiets echter niet deelnemen. Ik heb daar mijn bedenkingen bij. Ze heeft in verleden wel reeds dergelijke zaken gedaan voor andere partners. Blijkbaar kan het voor Vlaanderen niet.

De heer Miel Verrijken : Brussel is trouwens een grot van Ali Baba. Alle Vlaamse kunst is gedurende 150 jaar in Brussel terechtgekomen, onder invloed van de adel en de Franskiljonse burgerij. Brussel heeft alles gekocht.

Ik verzeker u dat de Koning Boudewijnstichting liegt. Ze ontnemt de Vlamingen rechten die ze dat museum te Brussel niet heeft ontnomen. Vorig jaar is er 135 miljoen frank van de loterij en de stichting gekomen om een waardevolle kopie van Pieter Bruegel de jongere van een schilderij van zijn vader aan te kopen. Had u dat geld gekregen, dan had u uw schilderij kunnen kopen.

Een laatste belangrijk punt is in Vlaanderen nog nooit aan de orde geweest. Het gaat om een typisch Engels fenomeen. Engeland is een heel vrij land. U moet niet alles in Vlaanderen willen houden. Voor het ogenblik is Vlaanderen immers een grote invoerder van oude kunst. Vlaanderen voert meer in dan Frankrijk. Dat is interessant om weten. Bij echt belangrijke werken moet u doen wat Engeland doet, namelijk zeggen: 'U hebt daar zoveel voor betaald, dus mag het hier buiten binnen zoveel maanden of binnen zoveel jaren.'

Mijnheer de minister, u moet een oproep voor het Vlaamse volk lanceren. Vlamingen hebben immers geld. Wat is nu 200 miljoen frank voor Vlaanderen? Ik zal u niet vermoeien met een opsomming van de werken die de Engelsen sinds jaren op die manier in eigen handen hebben gehouden. Gelooft u mij maar. (*Opmerkingen van minister Bert Anciaux*).

Ik kom tot de podiumkunsten. Daar is het veel erger mee gesteld en er zijn situaties ontstaan die niet langer aanvaardbaar zijn. Ik ben geen conservatief persoon. Mijn smaak ligt niet bij de vorige eeuw. Wat nu echter in de toneelwereld in Vlaanderen gebeurt, is niet aanvaardbaar. Ik zal me beperken tot het belangrijkste toneel in Vlaanderen, namelijk het Toneelhuis in Antwerpen. Ik ken dat het beste. Ik heb trouwens niet de tijd om heel Vlaanderen af te lopen om naar al de vertoningen te gaan. Ik doe echter mijn best.

De heer Perceval verklaart op een vraag waarom hij niet af en toe klassiek toneel brengt dat dit niet bestaat. Shakespeare heeft immers ook al zijn inspiratie gehaald uit legenden. Mijnheer de minister, heel het begin van de westerse cultuur ligt in de legenden. Homeros heeft het drama met de mooie Helena niet uit zijn duim gezogen. We zijn een volk van mythen. Daarom zijn we een zo groot Europees geheel. Wagner heeft de Nibelungen niet uitgevonden. Ze zijn ouder dan de bijbel. De goden verliezen hun macht aan de Nibelungen. Dat is een typisch Europese vondst. In het Midden-Oosten wordt men daarvoor opgehangen. De idee van een god die zich voorbijgestreefd voelt door de zuivere mens, is zo oud als de Europese beschaving.

Verrijken

Wat doet die kerel nu echter ? En u, mijnheer de minister, subsidieert dit zo rijkelijk. Als hedendaagse kunstenaar is men altijd verliezende partij. Tegen 30 eeuwen beschaving kan men het nooit halen. Men kan het niet halen tegen Schiller, Goethe, Racine en Corneille. Men moet trachten zijn plaats te vinden. De mensen van nu, de schrijvers en de uitvoerders, willen een hegemonie. De scatologische aspecten van het Toneelhuis zijn niet langer aanvaardbaar.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer Verrijken, u had het daarnet over Shakespeare. In zijn tijd had men tegenover hem dezelfde vernietigende kritiek als u nu geeft op de heer Perceval. U herhaalt gewoon de geschiedenis. Dat is een compliment aan de heer Perceval.

De heer Miel Verrijken : Ik heb de zaak op die manier willen illustreren. U hebt echter niet geluisterd of ik heb me niet duidelijk uitgedrukt. De hedendaagse kunstenaar kan het nooit opnemen tegen 30 eeuwen beschaving. Wat blijft er van hem over ? Dat zullen we over 50 jaar weten. Zijn houding ten opzichte van het verleden is altijd krampachtig.

Het is echter niet langer aanvaardbaar dat men het verleden kunstmatig uitschakelt. De vroegere KNS in Antwerpen begon met een klassiek stuk. Hele generaties zijn hierdoor gevormd. Studenten van het atheneum en zelfs van het college kwamen bijeen. Men speelde niet altijd Vondel of Bredero. Men gaf ook opvoeringen van stukken van Shakespeare en Goethe. Dit wordt nu weggedacht. Men wil niet meer van de Europese traditie horen. Dat is verkeerd. Bovendien hebben die mensen dat recht niet. Ik heb gevraagd waarom men nooit Vondel speelde. Men zei me dat hij onspeelbaar was. Ik heb dat vroeger al verteld. Nu heb ik echter de massa voor me. (*Gelach*)

Ik heb toen een kleine enquête gehouden. Op dat ogenblik waren er in Noord-Nederland vier gezelschappen die een stuk van Vondel opvoerden. Mensen zoals de heer Perceval zijn verkrampt. Ze zijn niet slecht. Ik wens het proces niet te maken van de heer Perceval. Hij heeft zeker talenten. Hij heeft dat bewezen met een stuk dat hij heeft geïnspireerd.

De taak van de politiek is iets anders dan subsidies geven. Een politicus moet zeggen aan die mensen dat ze niet voor 100 percent gelijk hebben. Er moet een Europese traditie zijn. Mijnheer de minister, u bent zelf de geknpte man om dat te doen. U hebt

gesproken over iets waar we al lang van dromen, namelijk van een Europees toneel. Dat is te vergezocht natuurlijk. Dan zou men een lokaal hebben waarin men verschillende talen zou bezigen. U moet een Nederlands toneel oprichten met Nederlanders en Vlamingen.

De idee van een Europees toneel is prachtig. U moet dan echter de ene dag de Comédie française uitnodigen en de andere dag het Burgtheater. U zult dan enkel het lokaal verhuren.

De voorzitter : Mijnheer Vondel, excuseer, mijnheer Verrijken, uw spreektijd is bijna voorbij. (*Gelach*)

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, ik voel me als een kleine jongen in een bollenwinkel. Ik heb wat meer tijd en ik ben er zeker van dat ik u amuseer. Ik verontschuldigd mij daarvoor.

Mijnheer de minister, ik heb tot mijn spijt niets over de Vlaamse opera gevonden buiten de vermelding dat u de verplichtingen ten opzichte van de door de minister-president geredde KVO zult nakomen. De Vlaamse opera werkt met de helft van het geld van De Munt. Dat is een kaakslag. Als u 500 miljoen frank meer geeft, dan hebt u nog niet het budget van de Munt. (*Opmerkingen van minister Bert Anciaux*)

Nog een laatste vraag aan minister Sauwens. We hebben er jarenlang voor gestreden dat er in Vlaanderen wereldmonumenten zouden zijn. Vandaar ook mijn pogingen om Vlaanderen als een volwaardig lid te laten toetreden tot de Unesco. Na veel moeilijkheden met de Belgische staat hebben we de erkenning van de Begijnhoven als wereldmonumenten verkregen. Onlangs is de Begijnhofkerk in Brussel afgebrand. Dat is een Vlaamse kerk. De begijnen waren een typisch Vlaams fenomeen. Het waren nonnen die hun geld mochten houden. De kerk is afgebrand omdat 21 zwarten daar al meer dan een jaar verblijven. Ik stel me niet racistisch op. Als daar een jaar lang Vlaamse jongens zaten, zou er net hetzelfde zijn gebeurd. Zij zouden ook sigaretten roken, vuur maken, enzovoort.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer Verrijken, een kerk brandt heus niet af omdat er een jaar lang 25 jongens rondlopen. Zoals de politie heeft duidelijk gemaakt, is de kerk afgebrand door slechte elektrische leidingen in de bovenverdieping.

De heer Miel Verrijken : Ik betwijfel dat. Een kerk is niet gemaakt om er gedurende een jaar jonge mensen te laten leven.

Minister Bert Anciaux : De waarheid heeft haar rechten. U wekt hier de indruk dat deze kerk in brand is gestoken.

De heer Miel Verrijken : Helemaal niet. Als 20 Vlaamse jongens een jaar lang in die kerk zouden leven, sigaretten roken en vuurtjes maken, en weet ik wat nog allemaal, dan zou er ook iets kunnen gebeuren. Mijnheer de minister, zoveel ministers zeggen als iets in onderzoek is : ‘We wachten de resultaten van het onderzoek af’. Wacht u nu ook maar eerst het onderzoek af. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is elke keer weer moeilijk aan het woord te komen na de heer Verrijken, een begenadigd spreker.

Ik wilde aansluiten bij de opmerking van mevrouw Van Hecke dat er geen extra middelen voor de VRT zijn vrijgemaakt in de begroting. Dat was een soort geruststelling voor mij. Op dat ogenblik leek het immers alsof de nieuwe beheersovereenkomst op een drafje zou worden besproken en goedgekeurd. Het feit dat er nog niet was voorzien in extra middelen, leek een signaal dat we daar toch de nodige tijd voor zullen nemen. Mijn betoog is vooral bedoeld als een pleidooi om er in elk geval voldoende tijd voor te nemen.

Factoren als de e-service en de reclamemarkt die duidelijkheid wenst over het medialandschap zetten ons aan tot spoed. Er zijn evenwel argumenten om toch de tijd te nemen en na te gaan wat onze bedoelingen zijn met de VRT. Wat is haar opdracht ? Dat is iets anders dan haar missie, die bepaald is in het decreet. Met de opdracht van de VRT bedoel ik de manier waarop ze die missie in de komende jaren zal vervullen, en wat daarbij de prioriteiten zijn. Het verontrust mij enigszins dat de VRT min of meer over dezelfde kam wordt geschoren als de andere zenders, terwijl zij toch de openbare omroep is, die een specifieke opdracht heeft en een specifieke taak in de samenleving. We moeten hierover geen half jaar praten, maar toch wel een paar maanden. Ik weet dat u niet verplicht bent om het parlement te raadplegen voor de nieuwe beheersovereenkomst, maar ik weet ook dat u dat toch zal doen. Het is belangrijk dat we dit debat verruimen en dat het een onderdeel wordt van een bredere maatschappelijke discussie, die ook buiten het parlement moet worden gevoerd.

De VRT is niet alleen belangrijk voor zichzelf, maar ook voor de samenleving. Ze speelt een rol in het culturele en sociale leven, in de nakende informatiemaatschappij, en zeker ook in de filmsector. Haar betrokkenheid bij die laatste hoeft niet rendabel te zijn of efficiënt voor de VRT zelf. Tot op zekere hoogte moet de VRT het idee opgeven dat alles wat ze bekostigt uit haar eigen middelen moet renderen voor haarzelf. Het mag ook renderen voor de maatschappij of voor andere sectoren.

Ik heb nog één minuut, die ik wens te reserveren voor het debat over de nieuwe beheersovereenkomst dat na het kerstreces zal worden gevoerd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Herman Lauwers (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik was van plan een indrukwekkende laudatio te houden zodat de minister niet de neiging zou hebben om het woord te voeren en het debat beperkt blijft. De heer Keulen heeft dit echter in mijn plaats gedaan. Minister Anciaux is een gepassioneerd man. Degenen die hoopten of vreesden dat VU&ID-ministers enkel deel zouden uitmaken van deze regering om op federaal vlak stappen in de staatsvorming te realiseren en om intussen wat op de winkel te passen, komen bedrogen uit.

Sommigen onder u vreesden dat de heer Anciaux als een olifant in de porseleinen cultuurwinkel tekeer zou gaan. Ik heb dit aanvankelijk ook gevreesd. Cultuur is een porseleinen winkel omdat adviezen over erkenningen en subsidiebedragen in de podiumkunsten of de letteren altijd aanvechtbaar zijn. Er is nooit een echt objectieve commissie omdat er niet zoiets als een objectieve cultuur bestaat. Welk verschil is er tussen cultuur en kitsch en tussen cultuur en commercie ? Wat moet door cultuur worden gesubsidieerd ? En wat moet bijvoorbeeld door welzijn of milieu worden gesubsidieerd ? Wat is nostalgie en wanneer spreekt men van erfgoed ? Wat betekent een culturele identiteit ?

Bovendien is er het sociaal-culturele werk dat ontstaan is uit sociale bewegingen, zoals de arbeidersbeweging en de Vlaamse beweging, en dat later geïnstitutionaliseerd is en politiek werd afgemeten. In deze porseleinen wereld is minister Anciaux, als beeldenstormer tegen de zuilen, als radicale vernieuwer maar niet echt met de sector vertrouwd, terechtgekomen.

De minister zal bevestigen dat over de oorspronkelijke beleidsnota later intern nog is gebakkeleid. Intussen heeft hij een accurate kennis opgebouwd

Lauwers

en ingezien dat cultuur inderdaad van porselein is. Het kind mag niet met het badwater worden weggegooid, maar er moeten wel een aantal principes behouden blijven. Het is goed dat de verdienste van het sociaal-culturele werk als ontmoetingsfunctie erkend wordt, ondanks de kritiek van de VLD en van de VU op de verzuiling ervan in het verleden. Het heeft zijn nut als vorm van gemeenschapsopbouw of wat men nu community building noemt, een ander woord voor humanistisch nationalisme of leven in kringen. Ik ben blij dat we dit soort van evolutie kennen.

Mevrouw van Hecke, op sommige momenten de procureur van de oppositie, zal erkennen dat de budgetten aanzienlijk zijn verhoogd. U kunt natuurlijk altijd zeggen dat het niet genoeg is maar u bent voldoende vertrouwd met de positie van een minister van Cultuur om te weten dat dit toch wel verbazend veel is. U kunt ook opmerken dat er nog veel onduidelijkheid is. Waar zullen we eindigen inzake het sociaal-cultureel werk ? Wat gebeurt er met die 150 miljoen frank voor de verhoging van de cultuurparticipatie ? Wat moet het centrum doen met zijn 50 miljoen frank ? Wat gebeurt er met de 15 miljoen frank die op de verschillende afdelingen is gebudgetteerd ? We mogen niet vervallen in een nieuwe 'Vlaanderen leeft'-campagne. We moeten andere dingen doen.

Minister-president Patrick Dewael : Als u binnen 12 jaar nog spreekt over de Kleurennota, dan zal ik een gelukkig mens zijn.

De heer Herman Lauwers : Inzake het erfgoedbeleid zijn nog een aantal zaken niet duidelijk. Misschien is dit ook een pluspunt. Een trager bestuur is niet noodzakelijk een slecht bestuur. De wijze waarop discussienota's en voorontwerpen op het Internet worden geplaatst, is nieuw. Iedereen kan erop reageren. We hebben het vaak over het maatschappelijk debat. Dit lijkt me een vorm van maatschappelijk debat die verder gaat dan de klassieke adviezen van raden en commissies.

Mevrouw Van Hecke heeft gelijk in haar kritiek, die ook de kritiek is van het Rekenhof, dat we zeker in deze sector, ofwel via decretale regelingen ofwel ad nominatim moeten proberen te subsidiëren. We moeten deze kritiek ernstig nemen. We mogen niet opnieuw terechtkomen in de situatie van 10 jaar geleden waarbij nogal vaak werd gesubsidieerd via KB's. Anderzijds moeten we erover waken dat we, om dit te vermijden, niet vervallen in het vijfde decreet. Dat was een decretale rege-

ling waarmee men probeerde alles op te vangen dat niet in andere decreten paste. Daarvoor waren veel uitvoeringsbesluiten of ingewikkelde decretale regelingen nodig. Experimenten en projecten horen per definitie niet thuis in een reguliere wetgeving. Na een fase van experimenten moeten ofwel de decreten worden aangepast of moeten er nieuwe worden gemaakt, ofwel moeten de subsidies ad nominatim als subsidietechniek worden gehanteerd. In die zin ben ik het eens met mevrouw Van Hecke dat reglementen eigenlijk maar een tijdelijke overgangsmaatregel mogen zijn.

Ik ben het niet eens met mevrouw Van Hecke wanneer ze zegt dat er een vervaging komt tussen ondersteuning, belangenbehartiging en advisering. Los van de discussie over de technieken en over de vraag of daarvoor aparte instellingen en basisallocaties nodig zijn, moet u erkennen dat de vervaging vroeger veel groter was. Ik heb het over de tijd dat koepels en federaties aan belangenbehartiging deden, steunpunt waren en advies verleenden.

Ik ga dan weer wel akkoord wanneer mevrouw Van Hecke de onduidelijkheid aanklaagt inzake de verdeelsleutels van de Nationale Loterij. Dat is een oud zeer, waarop wij ook al jaren kritiek hebben. Er moeten terzake objectievere regels zijn, die niet alleen helder zijn maar ook de decretale subsidiëringen op andere plaatsen niet doorkruisen.

Het feit dat ik het soms eens ben met mevrouw Van Hecke belet me echter niet deze begroting goed te keuren. Dat gebeurt zelfs van harte, enerzijds wegens de onwaarschijnlijk grote groei van het budget en anderzijds omdat er toch wel een lijn is in de beleidsbrief. Die komt neer op het herwaarderen van het sociaal-cultureel werk als instrument van de gemeenschapsvorming. Voor een paars-groene regering is dat een nuancering in het denken die ingaat tegen wat men had gevreesd. Er is de decentralisering naar de gemeenten, zonder dat dit een verdoken besparing is, zoals wel vaker bij decentralisering. Het tegendeel is waar. Het maatschappelijke belang van cultuurparticipatie wordt beklemtoond. Er is de communicatieve planning. Er zijn de steunpunten die systematisch tussen overheid en actoren worden geplaatst. Er is het ontginnen van nieuwe terreinen. Er is de ontzuijing en de ontkokering, waarvan we een voorstander zijn, zonder dat er echter sprake mag zijn van een beeldenstorm die het middenveld ontwricht.

Ik geef graag toe dat er nog een aantal dingen niet concreet zijn. Nu, aan het begin van 2001, vind ik dit echter geen zwakte die men de regering kan verwijten. Deze regering eindigt immers niet in

Lauwers

2001. De beleidsbrief creëert verwachtingen en zet aan tot een aantal nieuwe dingen die we in elk geval zullen moeten doen in 2002. Dan denk ik met name aan het lokale cultuurbeleid, aan het nieuwe decreet houdende het sociaal-cultureel werk, aan het ontwikkelen van een archiefbeleid, aan het invullen van die som van 150 miljoen frank voor cultuurparticipatie. Er zal dus nog veel werk zijn in onze commissie.

Mijnheer de minister, deze begroting is geen overgangsbegroting zoals die van vorig jaar er een was. Het is veeleer een scharnierbegroting die de eerste aanzet geeft in uw ambitieuze plannen om heel het culturele leven tegen 2004 grondig uit te breiden, beter te financieren en te herstructureren. We zullen u daar volmondig in steunen. Maar ik denk dat ik namens alle commissieleden spreek, ook zij die er vanavond niet bij konden zijn, als ik zeg dat een dergelijke grootscheepse operatie in dit veld een breed maatschappelijk en politiek draagvlak vergt. Ik vraag u dus om meermaals en grondig overleg te plegen met de sectoren. Ik verzoek u ook om de parlementaire reflex die u zeker hebt vooral in de eerstkomende maanden en jaren niet te laten verslappen, integendeel. Want of ze nu tot de meerderheid of tot de oppositie behoren, de meeste com-

missieleden delen uw doelstellingen en drijfveren. Ze zijn bijna even deskundig als uw medewerkers, maar ze zijn vooral uw politiek-democratische dragers. We steunen graag deze begroting en hopen dat we dit constructief zullen kunnen invullen in de commissie. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.56 uur.*
